

Møte onsdag den 15. juni 2016 kl. 10

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 94):

1. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2017 (Innst. 410 S (2015–2016), jf. Prop. 123 S (2015–2016))
2. Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes om umiddelbar frys av fiskeriministerens instruks, som i strid med Stortingets ønske åpner for overføring av fiskekvoter (Innst. 416 S (2015–2016), jf. Dokument 8:105 S (2015–2016))
3. Referat

Presidenten: Representantene Sylvi Graham, Kåre Simensen, Gunnar Gundersen, Kenneth Svendsen, Elin Rodum Agdestein og Svein Roald Hansen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den finske riksdagens talsmann, Maria Lohela, er på offisielt besøk til Norge. Hun er til stede her i dag på galleriet, og det er en stor glede å ønske henne og hennes delegasjon velkommen til Stortinget.

Finland ble en selvstendig stat 6. desember 1917, og på vegne av Stortinget vil jeg ønske lykke til med forberedelsene til 100-årsjubileet neste år, som er i full gang.

Jeg håper at gjestene vil få et interessant og hyggelig opphold her hos oss, og at besøket vil medvirke til et enda tettere samarbeid mellom Norge og Finland, og mellom våre to parlamenter. (Applaus i salen)

Representanten Kai Henriksen vil fremsette et representantforslag – nei, representanten Kari Henriksen.

Kari Henriksen (A) [10:01:25]: Vel har vi vedtatt lover om flere kjønn, men jeg er foreløpig dame. (Latter i salen)

På vegne av representantene Hadia Tajik, Jorodd Asphjell, Knut Storberget, Ruth Grung, Lise Wiik og meg selv har jeg den glede å framsette et representantforslag om endring i straffeprosessloven om bruk av elektronisk soning mv.

Presidenten: Representanten Else-May Botten vil fremsette et representantforslag.

Else-May Botten (A) [10:02:07]: På vegne av Terje Aasland, Odd Omland, Tore Hagebakken og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om opprettelsen av et toppindustrienter.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Sak nr. 1 [10:02:48]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2017 (Innst. 410 S (2015–2016), jf. Prop. 123 S (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Framskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det – innenfor den fordelte taletid – blir gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Helge André Njåstad (FrP) [10:04:03] (leiar i komiteen og ordførar for saka): Det er hyggeleg å kunna ha ein kommuneproposisjonsdebatt og hyggeleg med besøk frå Finland. Eg hugsar at ein av dei første komitéturane kommunal- og forvaltningskomiteen hadde i denne perioden, var nettopp til Finland for å læra om deira kommunereform. Og viss det er noko me kan vera stolte av i Norden, er det den rolla kommunane har. Kjenneteiknet ved nordiske kommunar er at dei har ein stor plass i demokratiet og ei viktig rolle der.

Før eg går inn på sjølve saka, vil eg takka komiteen for godt samarbeid òg om denne saka. Me har jo hatt ein rimeleg hektisk vår med mange store saker i komiteen, men på grunn av godt samarbeid og at alle har stått på, har me klart å gje innstillingar i alle dei viktige sakene. Eg vil òg takka komitésekretæren og stortingssekretariatet som har stått på i ei minst like hektisk tid for dei, og bidratt til at me har fått på plass innstillingane til Stortinget.

Kommunane er viktige, og kommunane i Noreg forvaltar på vegner av skattebetalarane ein betydeleg del av dei økonomiske ressursane i norsk økonomi. For 2015 utgjorde kommunesektoren sine inntekter 17,5 pst. av BNP for Fastlands-Noreg. Det er brei oppslutning i Noreg om at kommunesektoren har ei viktig rolle som grunnmur i det norske velferdssamfunnet. I merknadene understrekar komiteen at kommunane sin posisjon som arena for eit sterkt lokaldemokrati og som førstelinje for innbyggjarane er viktig. Kommunane representerer både nærleik, tilhøyrse og moglegheit for innflytelse for innbyggjarane.

Dette er den tredje kommuneproposisjonen som blir

lagd fram av Høgre–Framstegsparti-regjeringa. I alle dei åra Framstegspartiet har vore i regjering, har regjeringa lagt fram ein kommuneopposisjon med god auke i kommunane sine inntekter. Dette skil seg ut frå mange andre land, der kommunesektoren ikkje kan drøyma om dei ressursane som blir stilte til rådighet for norske kommunar. Òg i år blir det ein god auke til landets kommunar og fylkeskommunar. I kommuneopposisjonen legg regjeringa opp til at ein skal auka dei frie inntektene med mellom 3,75 og 4 mrd. kr til hausten. Det vil gje eit auka handlingsrom på inntil 750 mill. kr utover bindingane og demografi og pensjonsutgifter.

Det er inga sjølvfølge at det skal vera sånne tal. Når me ser ein halvert oljepris, auka arbeidsløyse og auka asyltilkomstar, er det inga sjølvfølge at kommunane i den tredje proposisjonen på rad får ei auking på det nivået som regjeringa legg til grunn.

Handlingsrommet til kommunane: Det vart jo spådd i forkant av førre regjeringsskifte at ei regjering med Høgre og Framstegspartiet kom til å svelteföra norske kommunar. No ser me konturane av fasiten, nemleg at kommunane har hatt eit solid resultat. 2015-resultatet er i ei særstilling, og ein må heilt tilbake til 2006 for å finna eit betre resultat. Det viser òg at det handlingsrommet som me stiller til rådighet for kommunane, når ein trekkjer frå demografi og pensjon, har auka med denne regjeringa samanlikna med dei tre siste åra til den raud-grøne regjeringa. Likevel er me i Framstegspartiet tydelege på å formidla at rammene ikkje vil strekkja til til absolutt alt som kommunepolitikarane ønskjer. Sånn er det alltid, at kommunepolitikarane har eit sterkare ønske om å levera tenester enn det som er mogleg. Sånn vil det alltid vera. Difor formidlar me at det er eit auka handlingsrom, men det er framleis behov for at kommunane må prioritera og driva effektivt med dei kronene dei har.

I år har ein òg i proposisjonen antyda at det kan vera greitt å stilla ei forventning om at kommunane effektiviserer. Me set ikkje det som eit krav for å få innsparing, men me synleggjer at viss kommunane effektiviserer på lik linje med staten, ligg det 1,2 mrd. kr som kommunane kan behalda til å styrkja tenestene sine vidare. Eg trur det er viktig å signalisera dette til kommunane. For når me ser utviklinga bl.a. med kommunar som innfører og aukar eigedomsskatten, er det heilt klart at kommunane i større grad kan ta i bruk eigne moglegheiter for å effektivisera, framfor at ein berre skriv ut og aukar eigedomsskatten.

God kommuneøkonomi er viktig for å sikra velferdstester til innbyggjarane i heile landet. I kommuneopposisjonen for inneverande år er eg òg glad for at regjeringa presenterer ei retningslinje for ferjeavløysingsordninga, som kanskje er den ordninga som denne komiteen har engasjert seg aller mest i, frå ein i 2014 bestilte ei ordning, til ein i fjor fekk på plass ei ordning. Når regjeringa i denne proposisjonen presenterer retningslinjene, har verkeleg denne komiteen sett spor etter seg i norsk politikk, ved å få på plass ei god ferjeavløysingsordning i 40 år. Det er hyggeleg å registrera at alle partia i dag er einige i dei positive merknadene om ordninga, sjølv om den førre regjeringa sa at ein kunne ha ei 20-års ferjeavløysingsordning, leve-

rer denne regjeringa ei 40-års. Det er veldig hyggeleg at det blir stilt til rådighet, og eg håpar at fylkeskommunane grip denne moglegheita. Atløy-sambandet i Sogn og Fjordane er kanskje det sambandet som har fått mest omtale i merknadene til komiteen. Der slår komiteen tydeleg fast at den ordninga som ein har funne for det sambandet, bør leggja til rette for at det skal bli realisert.

Eg som kjem frå ein ferjekommune, er sjølvsagd òg glad for signalet om at ein skal oppdatera kostnadsnøklane hyppigare, sånn at ferjefylka som får auka kostnader gjennom nye anbod, vil få ein større del av den totale kaka stilt til rådighet i framtida. Det er eit viktig signal for alle dei fylkeskommunane som no vurderer å leggja ut ting på anbod og er i anbodsprosesser knytte til nye ferjer.

Proposisjonen i 2016 har med seg endringar av kommunanes inntektssystem. Regjeringspartia, i lag med partiet Venstre, presenterte eit nytt inntektssystem for ei tid tilbake, og det er det regjeringa legg inn, som òg fleirtalet i komiteen sluttar seg til i dag. Det nye inntektssystemet gjer fleire ting, bl.a. oppdaterer ein nøklane, noko ein skal gjera med jamne mellomrom. Ein går òg vekk frå at alle kommunar får ein sum pengar berre fordi dei er ein kommune. Me deler ut distriktsmidlar etter distriktsindeksen til dei som er reelle distrikt. Ser ein på kven som kjem best ut av det nye inntektssystemet per innbyggjar, er det Røst kommune som kjem best ut. Det viser at me lykkast med å ha ein distriktspolitikk, samtidig som me ikkje lenger skal gje pengar til sentrale kommunar som vel å vera små. Der har inntektssystemet som stortingsfleirtalet i dag vil slutta seg til, gått vekk frå den modellen som har gjort det direkte ulønsamt for kommunar å slå seg saman. No får ein eit inntektssystem som er meir rettferdig, og som går meir i den retninga som eg synest er riktig.

Me synest òg det er positivt at regjeringa har god dialog med kommunane om inntektssystemet og denne gongen valde å senda det på høyring – noko ein ikkje gjorde i den raud-grøne regjeringa då ein endra det sist.

Ei av dei største utfordringane kommunane har i dag, er busetjing av flyktningar. Erfaringar viser at det er spesielt krevjande å busetja einslege mindreårige asylsøklarar fordi det er ei gruppe som har eit større behov for oppfølging enn vaksne. Regjeringa skal jobba fram til statsbudsjettet med å finna fram til ei finansieringsordning som i større grad motiverer kommunane til å busetja einslege mindreårige asylsøklarar, og regjeringa vil i statsbudsjettet ta stilling til om ein skal gå vekk frå refusjonsordninga og heller gå over til eit fast tilskotssystem. Framstegspartiet er fornøgd med at regjeringa jobbar med å finna betre finansieringsløysingar for å busetja fleire mindreårige asylsøklarar i kommunane.

Til slutt: Me er jo no inne i sluttfasen av kommunereforma, der kommunepolitikarane spelar hovudrolla. Mange kommunar skal no ha kommunestyremøte dei neste dagane, der ein skal ta viktige avgjerder for å skapa sterke velferdskommunar for framtida. Det er spennande å sjå kor mange som finn saman. Me følgjer med på kommunestyra, litt på web-tv og litt gjennom media, og det er spennande å heia på kommunepolitikarane som no legg grunnlaget for kommunane i framtida. Til no har 24 kommunar gjort ved-

tak om samanslåing, ytterlegare 254 kommunar er einige om ei intensjonsavtale, og 70 kommunar er i forhandlingar eller i ein utgreiingsfase. Så det er spennande prosessar som skjer, og det bildet som av og til blir teikna i media om at veldig mange seier nei, er ikkje riktig når ein ser på kor mange som faktisk finn saman, og kor mange som faktisk har ein god prosess i lag med sine innbyggjarar for å skapa betre kommunar.

Me meiner at det er viktig å få på plass ein hensiktsmessig kommunestruktur som er betre tilpassa dagens realitetar enn det som var riktig i 1960. Kommunane har vesentleg fleire oppgåver og større ansvar enn dei hadde då førre kommunestruktur vart lagd, og det er viktig at kommunane har fagmiljø og den nødvendige kompetansen for å løysa dei oppgåvene dei har, og dei ønska innbyggjarane deira har. Eg vil ønskja kommunestyra lykke til med den hovudrolla dei spelar fram til 1. juli.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [10:14:17]: Regjeringspartiene har, sammen med Venstre, inngått en avtale om endringer i det kommunale inntektssystemet. Et av avtalepunktene er at kommunene skal få halvert sitt basistilskudd for å stimulere til kommunesammenslåing, som det heter. En av de paradoksale konsekvensene ved denne endringen er at kommuner med innbyggertall mellom 10 000 og 20 000, som regjeringens eget ekspertutvalg mener er en tilstrekkelig størrelse, mister inntekter. Samtidig innføres det et nytt tilskudd til kommuner som slår seg sammen og får mer enn 10 000 innbyggere. Resultatet av dette blir at kommuner som allerede i dag har mer enn 10 000 innbyggere, straffes økonomisk, mens kommuner som gjennom sammenslåing får mer enn 10 000 innbyggere, skal premieres økonomisk. Eksempler i Njåstads eget fylke er Voss og Bømlo.

Kan representanten Njåstad forklare hvorfor kommuner som allerede er store nok, skal straffes økonomisk, mens kommuner som blir store nok, skal premieres?

Helge André Njåstad (FrP) [10:15:16]: Det blir vanskelig å ha ei føreløsing om inntektssystemet på eitt minutt, men eg skal forsøkjia.

Det som har vore standarden i inntektssystemet me har hatt fram til i dag, som den førre regjeringa var arkitekten bak, er at ein tildeler store beløp per rådhus. I overkant av 2 mrd. kr blir tildelte per rådhus. Det gjev seg utslag i at Oslo får 19 kr per innbyggjar, mens Utsira får over 40 000 kr per innbyggjar. Me har sagt at det blir feil å tildela så masse per rådhus som skal gå til administrasjon. Det er betre å tildela per innbyggjar som skal gå til tenesteproduksjon. Difor flytta me delar av tilskota per rådhus over til innbyggjarar, og gleder dei som har store behov for å levera tenester. Det er jo folk som treng tenester. Så logikken bak det nye inntektssystemet er at ein ikkje lenger skal få så masse pengar til administrative tenester, men heller få meir til å levera tenester til innbyggjarane.

Heidi Greni (Sp) [10:16:25]: Til glede for representanten Njåstads rådgiver har jeg tenkt å stille spørsmål om forsøket med statlig finansiert eldreomsorg, et forsøk som viser seg å være helt mislykket. Få kommuner meldte seg til forsøket, og flere av dem som var påmeldt, har trukket seg. Forsøket bidrar ikke til å styrke eldreomsorgen eller sikre bedre tjenester, men medfører at kommunene bytter til modeller som ikke er tilpasset lokale behov, og som ikke ivaretar brukernes interesse. Senterpartiet foreslår, sammen med Arbeiderpartiet og SV, at dette avsluttes i 2017. Mener Fremskrittspartiet at forsøket skal videreføres til tross for de negative tilbakemeldingene som er kommet, og til tross for at det ikke er noe faglig belegg for at intensjonene om at forsøket skal bedre tilbudet til de eldre, vil slå til?

Helge André Njåstad (FrP) [10:17:20]: Eg takkar for spørsmålet. Det er alltid hyggjeleg å få lov til å snakka om Framstegspartiet sin modell for eldreomsorgstenestene. Det er heilt klart at me hadde forventa at fleire kommunar i Noreg hadde søkt. Når staten stiller pengar til rådigheit på toppen av det som ligg i rammene til kommunesektoren, synest eg det er rart at av 428 kommunar er det berre ei handfull som ønskjer å få ekstra pengar å gje til sine eldre. Det er skremmande at veldig mange kommunar trekkjer seg ut av forsøket fordi dei ikkje lenger kan kutta når det gjeld dei eldre. Det viser eit syn på eldreomsorg som me ikkje deler. Me har lyst til å satsa på eldreomsorga, og difor hadde me trudd at fleire kommunar ville stilla seg til rådigheit for eit forsøk så dei får ekstra pengar for å prøva ut ein annan, alternativ modell der staten er tyngre inne på finansieringa, og der det ikkje er kommunebudsjettet som avgjer kva pengar ein får, men behovet til dei eldre i den kommunen som får testa det ut. Me synest det er spennande å prøva, og vil ikkje anbefala å stoppa i 2017 med eit prosjekt som styrkjer eldreomsorga.

Karin Andersen (SV) [10:18:27]: Kommuneøkonomi handler om eldreomsorgen, og Fremskrittspartiet kunne ha vist at de hadde ment alvor med det partilederen sa i valgkampen i 2013, nemlig at eldreloftene fikk koste hva det koste ville. Det er bare skattelette til de rikeste som har fått lov til å koste hva det koste ville. Fremskrittspartiet har avspist de eldre med en forsøksordning som ingen vil ha, fordi den er for dyr og dårlig, med lovendringer som fagfolk og departement er tydelige på at svekker rettighetene til de eldre. Nå i denne proposisjonen foreslår de å fjerne tilskuddet til kommunene til investering til rehabilitering av sykehjemsplasser. SV er enig i at det også trengs nye, men mange gamle plasser trenger å rehabiliteres. Jeg lurer på hva representanten Njåstad vil si til eldre som bor på utdaterte sykehjem som trenger oppussing og modernisering. Hvorfor skal ikke kommunene nå få tilskudd fra staten til å rehabiliter disse sykehjemsplassene?

Helge André Njåstad (FrP) [10:19:33]: Eg takkar nok ein gong for spørsmål om eldreomsorg. Viss det er noko me har vore tydelege på, er det at me skal styrkja eldreomsorga i Noreg. Det var difor vi la på ekstra pengar i stats-

budsjettet til eldreomsorg, til forsøksordninga. Eg synest det er litt ironisk når ein har revidert nasjonalbudsjett og salderer det. Fordi ein kommune har trekt seg frå forsøket, blir det meir pengar til overs, fordi kommunane takka nei til å få friske pengar frå statsbudsjettet til eldreomsorg. Eg er heilt einig i at det er viktig med gode sjukeheimsplassar, både nye og rehabiliterte, og sjølv om det blir ei endring i måten ein innrettar tilskota på, tek ein ikkje ansvaret frå kommunepolitikarane for å ha gode sjukeheimsplassar. Svaret til dei eldre er at dei må sørgja for at dei har kommunepolitikarar som satsar på eldreomsorg, ikkje kommunepolitikarar som takkar nei til ekstra pengar frå staten og ikkje grip moglegheitene til å styrkja eldreomsorga. Så skal me heilt garantert stilla opp med tilskotsordningar for å få på plass fleire sjukeheimsplassar, men me går kanskje ikkje så høgt på banen som den førre regjeringa, som lova langt fleire plassar enn dei klarte å innfri.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Helga Pedersen (A) [10:21:03]: Arbeiderpartiet ønsker bedre helsetjenester, omsorg og skole. Derfor prioriterte vi mer penger til kommunene da vi satt i regjering, og derfor fortsetter vi å prioritere kommuneøkonomi i våre alternative budsjetter fra opposisjon.

I innstillingen Stortinget behandler i dag, varsler Arbeiderpartiet at vi vil styrke kommuneøkonomien videre i budsjettet for 2017. Vi mener at regjeringens økonomiske opplegg for kommunene er for svakt, og vi vil derfor øke kommunesektorens inntekter med minimum 3 mrd. kr utover regjeringens forslag. Det vil gi mulighet for å gi plass til alle høstbarna, styrke kvaliteten i barnehagen, ansette flere lærere og sikre tidlig innsats i skolen, styrke eldreomsorgen, styrke skolehelsetjenesten og det forebyggende helsearbeidet blant barn og unge, øke innsatsen for integrering og satse mer på fylkesveier, kollektivtrafikk og båtruter.

Til tross for rekordhøy oljepenget bruk har regjeringen lagt fram et svakt økonomisk opplegg for kommunesektoren. Etter at utgiftene til befolkningsvekst og pensjon er betalt, samt regjeringens føringer og underliggende vekst i diverse kostnadstunge tjenester er betalt, kan sektoren risikere å ende opp med et reelt negativt handlingsrom i 2017. Flertallet i kommunalkomiteen peker derfor også på at den reelle veksten er svært begrenset.

Dette støttes av KS. Under komiteens høring tidligere i vår bekreftet KS-lederen at regjeringens økonomiske opplegg ikke gir rom for å styrke kvaliteten innenfor skole og eldreomsorg. Det hjelper lite at Høyre og Fremskrittspartiet viser til driftsresultat og økonomiske teknikaliteter, når vi samtidig ser at jobbveksten i kommunesektoren går ned.

Regjeringens viktigste prioritering er fortsatt store skatteuttak til dem som har mest fra før. Mer enn 20 mrd. kr har denne regjeringen brukt på skatteuttak siden den tiltrådte. Da blir det nødvendigvis mindre penger til å satse på skole og kommunale velferdstjenester. Regjeringen har senket nivået på overføringene til kommunene. Veksten i kommunesektorens inntekter er lavere nå enn den var med Stoltenberg-regjeringen.

Med stramme økonomiske opplegg fra regjeringen må kommunene finne andre inntektskilder. Ifølge regjeringens egne tall har inntektene fra eiendomsskatt økt med 2,5 mrd. kr siden Siv Jensen ble finansminister. De kommunale inntektene fra gebyrer har økt med 7 mrd. kr.

Samtlige partier på Stortinget har gått til valg på bedre skole, omsorg og helsetjenester. Men ikke alle partier er villig til å prioritere det i budsjettene, i alle fall ikke de partiene som sitter i regjering nå. Arbeiderpartiet har mer enn 200 ordførere som er utålmodige etter drahjelp fra regjeringen til å bygge videre ut skole og velferdstjenester i sine lokalsamfunn. Det er jeg sikker på at de har til felles med ordførere også fra alle de andre partiene. Vårt alternative kommuneopplegg ville satt kommunene bedre i stand til å lykkes med dette.

Gapet mellom oppgaver og penger er kanskje aller tydeligst i fylkeskommunene. I flere av kystfylkene våre gjennomføres det store kutt i båt- og fergetilbudene. Det er et stort etterslep på vedlikehold av fylkesveier, og det er for mange ungdommer som ikke gjennomfører videregående opplæring. Fylkeskommunene har, i likhet med kommunene, store oppgaver knyttet til integrering. Derfor mener vi det er et særskilt behov for å løfte fylkeskommunenes økonomi.

Endringer i kommunestrukturen har fått mye oppmerksomhet det første halvåret av 2016. Over hele landet har det vært gjennomført folkeavstemninger. Arbeiderpartiet er for endringer i kommunestrukturen, og derfor har også Arbeiderpartiets mange ordførere og lokale folkevalgte jobbet mye med disse spørsmålene. At man lokalt ser på om kommunegrensene er til hinder for å gi innbyggerne et best mulig tjenestetilbud, er det bred enighet om. Arbeiderpartiet har underveis støttet de lokale prosessene. Nå er vi opptatt av å støtte de lokale beslutningene. Selv om det er noen dager igjen til regjeringens frist går ut, kan vi slå fast at entusiasmen rundt regjeringens kommunereform er lav. Mange folkeavstemninger har endt opp med nei og lav valgdeltakelse. Regjeringens forslag til endringer i det kommunale inntektssystemet og åpning for at fylkesmenene skal komme med egne anbefalinger, uavhengig av de lokale vedtakene, kan ha påvirket de lokale prosessene på en negativ måte.

I stedet for å ha is i magen og stole på frivillighetslinjen Stortinget har lagt opp til, har regjeringen falt for fristelsen til å rasle med piskene i den tro at det ville føre til flere sammenslåinger. Det er problematisk av flere årsaker, ikke minst fordi debattene mange steder har handlet om hvor mye penger man vil tape på å stå alene, og ikke hva som er fordelene og mulighetene ved å slå seg sammen med naboene. Regjeringen har også vært avvisende overfor kommuner som har behov for noe lenger tid for å komme i mål med sine prosesser.

Regjeringen har i liten grad vært villig til å lytte til opposisjonen i disse spørsmålene. Det er imidlertid ikke for sent å gjøre noe med det. Derfor vil vår anbefaling til regjeringen være at de kommunene som trenger mer tid til å konkludere angående strukturendring eller ikke, får utvidet fristen utover 1. juli. Det har vært lagt ned enormt mye tid, penger og ressurser i kommunestrukturdebatten

de to siste årene. Derfor vil det være meningsløst om 1. juli-fristen blir et hinder for kommunesammenslåinger som det kan være lokal tilslutning til, dersom man bare har tilstrekkelig med tid til prosess og forankring.

Veien videre handler om at fylkesmennene skal oppsummere prosessene i det enkelte fylket utover sensommeren og høsten. Arbeiderpartiet støtter at fylkesmennene oppsummerer vedtakene i kommunene, men vi mener at fylkesmennene skal respektere de lokale vedtakene sånn at frivillighetslinjen reelt følges. Vi ønsker ikke at fylkesmennene skal tegne nye kommunekart på tvers av beskjedene som er kommet fra lokaldemokratiet.

Når Stortinget neste vår skal behandle kommunereformen, må det være de lokale beslutningene som ligger til grunn, ikke fylkesmennenes. Dette kan ikke være opp til den enkelte fylkesmann å bestemme, her må regjeringen klargjøre hvilke regler som gjelder. På bakgrunn av det fremmer vi forslag i dag som tydeliggjør at fylkesmennenes rolle er å veilede kommunene og oppsummere prosessene, og ikke å overprøve lokaldemokratiske beslutninger.

Rett før jul i fjor sendte regjeringen på høring forslag til endringer i det kommunale inntektssystemet. Midt i kommunenes arbeid med kommunereform kommer regjeringen med forslag som virker inn på selve grunnlaget i kommuneøkonomien, nemlig fordelingen av midler kommunene imellom. Arbeiderpartiet er opptatt av å sikre et inntektssystem som gir en rettferdig fordeling og et likeverdig tjenestetilbud mellom kommunene.

Norge er et mangfoldig land med store og små kommuner både i utstrekning og i innbyggertall. Vi vil ta vare på dette mangfoldet over hele landet. Derfor mener vi at regjeringens forslag etter avtale med Venstre går i feil retning. Nå brukes inntektssystemet som et middel for å gjennomføre regjeringens kommunereform. Vi er kritisk til at dette hensynet går foran målet om et likeverdig tjenestetilbud.

Arbeiderpartiets utgangspunkt er at dagens inntektssystem i hovedsak er innrettet på en god måte etter flere endringer da Arbeiderpartiet satt i regjering. Vi mener dagens innretning på de regionalpolitiske tilskuddene har en god balanse mellom tilskudd per innbygger og per kommune, og vi mener derfor tilskuddet bør ha samme innretning som dagens vekting. Arbeiderpartiet støtter at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet vil vurdere innretning på storbytilskuddet, og vi støtter forslaget om å redusere grensen for å motta veksttilskudd til 1,4 pst.

Til slutt merker vi oss at fjorårets lyse idé om å innføre kommunal selskapsskatt er lagt i en skuff i påvente av bedre tider. Arbeiderpartiet gikk imot det forslaget fordi de fleste kommunene ville tape på det, og fordi skatten og inntektene ville variere med konjunktorene. Det er bra at regjeringen ikke vil gjennomføre dette eksperimentet i 2017, men jeg vil minne om at omstilling i næringslivet og i samfunnet for øvrig er en konstant tilstand i Norge. Derfor burde regjeringen dratt av hele plasteret på en gang og slått fast at dette ikke blir noe av.

Til slutt vil jeg ta opp forslagene Arbeiderpartiet står bak.

Presidenten: Da har representanten Helga Pedersen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Frank J. Jensenen (H) [10:31:15]: La meg sitere Helga Pedersen i 2010: Kommunestrukturen må endres for å bli funksjonell og bærekraftig. Dersom vi ikke får flere frivillige kommunesammenslåinger, må vi vurdere å sette ned en kommisjon som kan tegne norgeskartet på nytt.

Nå har vel snarere Pedersen og Arbeiderpartiet gjort sitt beste for å ta avstand fra dagens kommunereform, som nettopp er basert på frivillige løsninger, mens sentrale partifeller av Pedersen, som har gjort en viktig innsats for å få til frivillige kommunesammenslutninger, etterlyser drahjelp fra eget parti.

Arbeiderpartiordføreren i Ålesund, Eva Vinje Aurdal, sier det sånn: Jeg har vært kritisk til Arbeiderpartiet i denne saken. Jeg er ikke stolt av partiets håndtering.

Arbeiderpartiordføreren i Harstad, Marianne Bremnes, sa det slik:

«Jeg skulle ønske Arbeiderpartiet hadde guts nok til å være med på denne kommunereformen. Vi må tørre å si at vi vil dette.»

Hvordan vil representanten Pedersen kommentere disse utsagnene fra sine partifeller?

Helga Pedersen (A) [10:32:15]: Dette har nærmest blitt et ritual i kommunedebattene, og som jeg svarer hvert år når jeg blir spurt: Arbeiderpartiet hadde en grundig debatt om kommunestruktur i vår programprosess i forkant av valget i 2013. Da diskuterte vi om vi skulle følge frivillighet eller sette ned en kommisjon for å bidra til nødvendige endringer i kommunestrukturen. Og Arbeiderpartiets landsmøte har konkludert, ikke bare én gang, men to ganger, med at frivillighet skal ligge til grunn. Det har også stortingsflertallet gjort, noe som Høyre i en del sammenhenger har understreket.

Og når vi har landet på den konklusjonen, må vi jo ha tro på det konseptet helt i mål og ha tillit til lokaldemokratiet og de folkene der ute som er eksperter på sin egen framtid. Derfor er vi opptatt av at vi nå skal respektere de beslutninger man kommer fram til lokalt, og ikke bruke inntektssystemet eller fylkesmennene for å tegne kart. Man kan ikke regne seg fram til riktig kommunestruktur.

Helge André Njåstad (FrP) [10:33:29]: Eg merka meg sitatet i svaret på spørsmålet frå representanten Frank Jensen om at ein må tru på konseptet heilt i mål. Det leier meg inn på spørsmålet mitt, som går på det store fleirtalsvedtaket me gjorde for eitt år sidan, der alle partia på Stortinget, minus SV og Miljøpartiet Dei Grøne, bad fylkesmennene koma med ei tilråding. Arbeidarpartiet var med på det konseptet om at fylkesmennene fekk eit oppdrag.

Så registrerer eg at òg i den saka, til liks med i mange andre saker, endrar Arbeidarpartiet haldning litt etter folkemeininga, og at ein no skal gjera ein annan type vedtak. Eg registrerer òg at Arbeidarpartiet i merknads form kritiserer fylkesmannen i Buskerud for å ha kome med sitt syn. Det er jo litt rart at Stortinget i merknads form kjen-

ner andre enn statsråden innanfor forvaltninga. I så fall er det ein ny praksis. Så spørsmålet mitt er kva representanten Pedersen synest om at Noregs største parti endrar signalet til fylkesmennene, slik ein her tydelegvis har gjort.

Helga Pedersen (A) [10:34:34]: Det gjør Arbeiderpartiet ikke. Fremskrittspartiet leser vel kanskje Arbeiderpartiets merknader som fanden leser Bibelen.

Det er riktig at Arbeiderpartiet var med på det vedtaket i fjor, men hvis Fremskrittspartiet hadde lest grundig det Arbeiderpartiet sa i fjorårets innstilling, understreket vi veldig omhyggelig at frivillighetslinjen skal ligge til grunn.

Det som var kjernen i det vedtaket Stortinget gjorde i fjor, var jo tidsfristen på 1. juli, at fylkesmennene ikke skulle blande seg inn i de kommunale prosessene før 1. juli. Og det er den fristen fylkesmannen i Buskerud har brutt. Vi kritiserer ikke fylkesmannen i Buskerud som enkeltperson, men vi kritiserer at regjeringen ikke har satt foten ned for det, på tvers av et veldig tydelig stortingsvedtak.

André N. Skjelstad (V) [10:35:32]: Å benekte ting en har stått for, kan jo være interessant. Jeg hadde store forventninger til Arbeiderpartiet denne gangen i forbindelse med kommuneproposisjonen. Jeg trodde det nå skulle legges fram et helhetlig nytt inntektssystem, som Martin Kolberg varslet i en debatt med komitéleder Njåstad på Gardermoen. I stedet ser jeg at en velger å se bort fra det og påpeker at en justerte utdanningskriteriet i 2011. Er dette Arbeiderpartiets måte å drive politikk på, at en ikke skjønner at en skal justere nøklene etter hvert, at en må gjøre det i takt med tiden?

Det er også litt interessant det representanten Pedersen benevner som det store etterslepet på fylkesveiene. Jeg bare påpeker at det ikke var noe stort sug blant fylkeskommunene etter å få den gavepakken, som ikke i det hele tatt var indeksregulert den gangen de fikk det fra hennes regjering. Er det sånn at Arbeiderpartiet nå løper vekk fra det de har gjort tidligere?

Helga Pedersen (A) [10:36:40]: Nei, det gjør Arbeiderpartiet ikke, men vi mener at det er behov for å styrke finanseringen av de oppgavene fylkeskommunene har, enten det er fylkesvei, videregående opplæring eller andre ting.

Så tar nok representanten Skjelstad feil når han påstår at vi ikke vil oppdatere kostnadsnøkklene. Det har vi ikke reservert oss mot. Men det vi går imot, er å innføre et nytt prinsipp om at man skal skille mellom ufrivillige og frivillige små kommuner. Det er det jo ikke bare Arbeiderpartiet som mener. Det gjelder også de øvrige opposisjonspartiene på Stortinget, inkludert Kristelig Folkeparti, og ikke minst så å si alle fagmiljøene som har uttalt seg om dette i høringen om inntektssystemet og kommuneproposisjonen for neste år.

Dessuten slår dette forslaget ut i hytt og pine: To nabo-kommuner av samme størrelse risikerer at den ene går i pluss og den andre i minus, og den gruppen som kom-

mer aller dårligst ut, er kommunene med mellom 10 000 og 20 000 innbyggere, som regjeringen i utgangspunktet mente var den perfekte kommunestørrelse.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Frank J. Jenssen (H) [10:38:05]: Kommunene er en del av grunnmuren i det norske demokratiet og det norske velferdssamfunnet. Sammenlignet med andre land har norske kommuner store og viktige oppgaver som betyr mye i hverdagen til folk flest.

Det er bred politisk tilslutning til at det er sånn det skal være. Viktige velferdstjenester løses best av kommuner som kan se oppgaver i sammenheng, og som har mulighet til å prioritere ressursene lokalt – ut fra hva som passer best i det enkelte lokalsamfunn.

Samtidig er det et paradoks hvis det blir sånn at flere oppgaver eller mer ansvar til kommunene vanskeliggjøres fordi de minste eller mest sårbare kommunene ikke makter å gjøre jobben.

Regjeringen foreslår f.eks. å stille krav til hvilken helsefaglig kompetanse kommunene må ha. Forslaget innebærer at alle kommuner skal ha lege, sykepleier, fysioterapeut, jordmor, helsesøster, ergoterapeut, psykolog og tannlege. I tillegg tydeliggjøres ansvaret for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

Dette er en illustrasjon på hva vi i Høyre mener når vi sier at utfordringene for kommunene ikke går over. Framtidens kommuner skal ikke løse fjorårets oppgaver med fortidens kvalitetskrav. Framtiden er i grunnen ganske nær, og den innebærer nye og mer kompliserte velferdstjenester med stadig høyere kvalitet for framtidens skolebarn, barnevernsbarn, pleietrengende og andre.

Høyre ønsker kommuner som ikke bare er i stand til å håndtere slike lovpålagte oppgaver. Oppgavene skal også løses på en god måte. På langt nær alle kommuner klarer i dag å ta selvstendig ansvar for viktige tjenester til innbyggerne. Med flere oppgaver, mer ansvar til kommunen og større krav til kvalitet fra innbyggere og fagmyndigheter vil det bli stadig vanskeligere for mange av dagens kommuner som fra før sliter med rekruttering og sårbare fagmiljøer. Utfordringene går ikke over. De vil tvert imot bli større, og da trenger vi en kommunesektor som er rustet til å ta dette ansvaret. Derfor er kommunereformen igangsatt – ikke for å forandre Norge, men fordi Norge har forandret seg, og fordi Norge vil forandre seg.

Da Helga Pedersen i 2010 uttrykte en lignende bekymring for kvaliteten på tjenestene i mange kommuner, oppsummerte hun det slik til Kommunal Rapport:

«Dette handler om framtiden til velferdsstaten. Derfor er kommunestruktur viktig.»

Dette ville vært gode ord å få gjentatt fra Pedersen eller andre fra Arbeiderpartiet her i salen i dag.

Stortinget vedtar i dag et oppdatert og mer rettferdig inntektssystem fra 2017, et system som sikrer gode velferdstjenester i hele landet, og som fjerner hindringer for kommunesammenslåing. Samtidig forenkler vi de regionalpolitiske tilskuddene, og mer av tilskuddene skal fordeles per innbygger framfor per kommune. Vi vedtar også et

nytt regionsentertilskudd. Det er verdt å merke seg at vinnerens skremser fra Senterpartiet om avvikling av småkommunetilskudd og andre påstander er gjort grundig til skamme. Jeg hadde nær sagt selvfølgelig – og som vanlig.

Med det nye inntektssystemet kan ikke kommuner i tettbygde strøk, som velger å være små, på samme vis som i dag sende regningen til resten av Kommune-Norge. Det sier dessverre sitt når inntektssystemet slik det er i dag, faktisk oppleves å være til hinder for sammenslåing – fordi sammenslåtte kommuner over tid taper sammenlignet med dem som ikke slår seg sammen. Jeg registrerer at flere av opposisjonspartiene forsvarer at dette er en fornuftig innretning på inntektssystemet.

Denne regjeringen er den første til å gjøre noe med denne svakheten i inntektssystemet, men vi er altså ikke de eneste som har oppdaget at det er slik.

Arbeiderpartiets tidligere kommunalpolitiske talsperson Ingalill Olsen sa det nemlig slik i den allerede nevnte avisartikkelen fra 2010:

«Økonomisk er det i dag mer lønnsomt for kommuner å samarbeide med andre enn å slå seg sammen. Det vil vi snu. Inntektssystemet kan brukes til å stimulere til sammenslåinger.»

Også dette er hva jeg vil kalle en oppsiktsvekkende klarsynt uttalelse fra Arbeiderpartiet. Og også dette er ord som det ville vært veldig interessant å høre gjentatt av Arbeiderpartiet i dag. Men klarsynet later til å være erstattet av at noen har slukket lyset i Arbeiderpartiets kommune-reformdebatt. Da er det kanskje ikke så rart at sentrale arbeiderpartiordførere, som i Harstad og Ålesund, etterlyser klarhet fra eget parti i kommunereformdebatten.

Mange norske kommuner har gjort en god jobb med kommunereformen og hatt grundige diskusjoner om hva som er best for egne innbyggere og næringslivet i fremtiden. Skal vi fortsette alene, eller skal vi bygge ny kommune sammen med naboen? Svarene får vi nå framover i juni måned.

Senterpartiet snakker fortsatt litt foraktfullt om ordførerne som har jobbet med dette, at de har sittet og snakket struktur og vært opptatt av grenser. Da kjenner Senterpartiet landets ordførere dårligere enn jeg trodde. Ordførerne og tusenvis av kommunestyremedlemmer har tatt kommunereformen på alvor fordi de er opptatt av innbyggerne sine. Å si noe annet, slik Senterpartiet insinuerer i det offentlige ordskiftet, er en uheldig nedvurdering av norske kommuner, ordførere og lokale folkevalgte.

La meg også minne om at den kommunereformen Stortinget har vedtatt, ikke er den kommunereformen opposisjonen snakker om, hvor det hagler med påstander om tvang og trusler. Kommunereformen baserer seg på frivillighet fordi vi mener at de beste resultatene skapes av kommuner som finner sammen selv, og det er stadig flere som gjør nettopp det. Det er da vi får de beste resultatene – ikke når det skal tegnes kart her på Stortinget eller andre steder. Men det skulle bare mangle at det ikke også skal finnes mulighet for å gripe inn i unntakstilfeller. La meg si det igjen – gjerne med strek under i referatet: unntakstilfeller. Slik er det også formulert i f.eks. Arbeiderpartiets program.

Kommunesektoren oppnådde i 2015 sitt beste netto driftsresultat siden 2006. Inntektsveksten i 2016 ser ut til å bli større enn vedtatt i statsbudsjettet, og i tillegg kommer altså 400 mill. kr i revidert nasjonalbudsjett til vedlikehold og rehabilitering i kommunal regi. For 2017 legges det opp til fortsatt vekst i de frie inntektene. I en tid der landets økonomi fortsatt er preget av omstilling, varsles det en vekst på mellom 3,75 og 4 mrd. kr, eller ca. 1,1–1,2 pst. Det er altså på linje med veksten som regjeringen Stoltenberg la opp til for 2011 og 2012.

Ja, det økonomiske handlingsrommet som regjeringen har lagt opp til for kommunene, har faktisk vært bedre i årene 2014–2016 enn i de tre foregående årene.

Dette ser ut til å falle Arbeiderpartiet tungt for brystet i innstillingen, for fasiten for vekst ligger jo ikke i den varslede veksten – fasiten finner du når regnskapet er avlagt året etter. Det er for så vidt riktig.

Men det er åpenbart relevant å sammenligne ulike regjeringers forslag til vekst i kommuneøkonomien for kommende år. Hvis man hopper bukk over dette, glemmer man noe veldig viktig. Hvis man følger Arbeiderpartiets logikk, kan det fort forstås sånn at man mener at regjeringen godt kan presentere stramme kommuneopplegg og deretter håpe at kommunene får høyere skatteinngang enn forutsett, slik at regnskapstallene blir penere. Men det vil ikke være en linje å anbefale. Det å sammenligne ambisjonene til regjeringer, er derimot høyst relevant.

Den foreslåtte inntektsveksten legger altså til rette for en styrking av det kommunale tjenestetilbudet. Det økonomiske handlingsrommet øker neste år, og områdedirektør Helge Eide i KS sier det slik i Kommunal Rapport 26. mai:

«Det som til sjuende og sist betyr noe er den frie inntektsveksten. Det er ingen grunn til å klage på den sammenliknet med tidligere år.»

Innenfor denne veksten er også 300 mill. kr begrunnet i styrket rusomsorg. I tillegg til penger til opptrappingsplanen for rusfeltet varsler regjeringen økt ansvar for øyeblikkelig hjelp til mennesker med psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer. Det varsles omlegging av tilskudd for å sikre flere heldøgns omsorgsplasser og endringer for å skape bedre innhold i omsorgspolitikken – noen av dem nevnte jeg innledningsvis. Kommunene er avgjørende for å tilby viktige tjenester – regjeringen stoler på og satser på kommunene, nettopp av hensyn til dem som trenger det offentliges hjelp mest.

Inntektsveksten for kommunene fortsetter altså i 2017, men i tillegg peker regjeringen på at dersom kommunesektoren driver en halv prosent mer effektivt enn i dag, kan det kommunale tjenestetilbudet styrkes med ytterligere 1,2 mrd. kr i 2017. Høyre mener det er bra at regjeringen synliggjør dette potensialet, og minner om at vi allerede har innført lignende krav for staten. Men dette er altså ikke en del av salderingen av det økonomiske opplegget for 2017.

Nesten hver femte arbeidstager i Norge jobber i kommunesektoren. I mange kommuner, og innenfor mange ansattgrupper, er sykefraværet høyt. Mange får ikke heltdsstillingene de ønsker, og mange får ikke rekruttert nødvendig kompetanse. Flere gode arbeidsgivere i kommune-

sektoren – som gir lavere sykefravær, mer heltid og mer kompetente medarbeidere – ville være et veldig positivt bidrag til både kommuneøkonomien, de ansattes trivsel og ikke minst innbyggernes tilfredshet. Og gjennom slike forbedringer er det høyst realistisk å ta ut et effektiviseringspotensial. Det handler om å drive bedre – ikke hardere.

Norge har en regjering som fortsetter å styrke kommuneøkonomien, som gjennomfører en overmoden kommunereform, som fjerner hindringer for kommunesammenslåinger, og som fornyer, forenkler og forbedrer offentlig sektor. Dette er en politikk som kommer innbyggere, næringsliv og kommuner til gode.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Böhler (A) [10:48:29]: Mens Høyre styrte Oslo, fikk byrådet 850 mill. kr i investeringstilskudd til rehabilitering av sykehjemsplasser innenfor eldreomsorgen. Det var svært viktige ombygginger/saneringer som gjorde at plasser som ellers ville falt bort, kunne brukes videre. Det er veldig vanskelig å forstå skillet mellom det og å bygge nytt.

Høyre er jo kjent for å gå imot detaljstyring av kommunene, og i planene framover for Oslo kommune ligger det prosjekter for 3,2 mrd. kr til sanering/ombygging av sykehjemsplasser, som ellers vil falle bort dersom man ikke får dette investeringstilskuddet med den gamle innretningen som har vært der til nå. Jeg vil spørre Høyre, som som sagt har lagt vekt på at man ikke skal detaljstyre hvordan kommunene løser oppgavene innenfor eldreomsorgen, om man vil revurdere innretningen av investeringstilskuddet på nytt når man ser de tverrpolitiske uttalelsene fra kommunene, f.eks. Oslo, og fra KS.

Frank J. Jenssen (H) [10:49:38]: Bakgrunnen for denne endringen er Arbeiderpartiets løfte om 12 000 nye sykehjemsplasser, et løfte som falt i grus, og som forvirket. Det ble ikke i nærheten av det antallet nye plasser som norske kommuner og norske innbyggere hadde sett for seg.

Det er nettopp fordi vi trenger flere heldøgns omsorgsplasser at regjeringen foreslår å legge om tilskuddet. Det er mulig representanten Böhler har rett i at det for Arbeiderpartiet kan være vanskelig å se forskjell på oppussing og å bygge nytt. For oss i Høyre og for regjeringen er ikke det veldig vanskelig å se forskjellen. Vi vet at vi har behov for å bygge nye plasser og tilføre eldreomsorgen flere heldøgns omsorgsplasser. Derfor legger vi om dette tilskuddet, men vi gjør det med en overgangsordning, slik at både Oslo og andre kommuner får et par år på seg til å endre sine planer og til å pusse opp de plassene man har planer om å pusse opp de neste to årene.

Heidi Greni (Sp) [10:50:46]: Begrepet «ufrivillig og frivillig små» er sentralt i de endringene som forslås i inntektssystemet. Men det er mange spørsmål og mange rare utslag. Det er et faktum at kommuner med rundt 20 000 innbyggere generelt taper på omleggingen av inntektssystemet, mens de største kommunene vinner. Kommuner med rundt 20 000 innbyggere er større enn det nivået re-

gjerings ekspertutvalg la til grunn som en effektiv størrelse. Samtidig vet vi at kommuner som blir på mellom 15 000 og 20 000 innbyggere, vinner stort på det nye inntektssystemet.

Et annet rart eksempel er Sør-Fron som ønsker kommunesammenslåing med nabokommunene, men blir avvist. De taper bortimot 4 mill. kr årlig på omleggingen fordi de blir ansett som frivillig små etter regjeringens opplegg. Mener Høyre at Sør-Fron fortsatt skal straffes som frivillig liten, mens den i realiteten er ufrivillig liten?

Frank J. Jenssen (H) [10:51:50]: Jeg tror det må være i Senterpartiets verden og i Senterpartiets inntektssystem at man lager et inntektssystem som er basert på belønning og straff. Slike inntektssystem opererer ikke Høyre med. Vi ønsker et inntektssystem som bidrar til å dekke kommunenes faktiske kostnader og tar hensyn til de kostnadene kommunene ikke kan gjøre noe med selv. Derfor legger vi om inntektssystemet.

Det er mulig Senterpartiet ønsker et inntektssystem som belønner kommuner ut fra størrelse. Det kan jeg for så vidt gjerne se for meg, men det inntektssystemet som vi lager nå, er et enklere, mer forutsigbart inntektssystem. Det interessante spørsmålet er egentlig, til Senterpartiet og alle andre som forsvaret dagens system: Hvorfor er det slik at man forsvaret et system som tvert imot hindrer og gjør det ulønnsomt å slå sammen kommuner? Det er det som denne debatten egentlig mangler svar på.

Karin Andersen (SV) [10:52:56]: Det er ganske puslete når Høyre nå roper på hjelp fra opposisjonen for en reform de sjøl har kjørt i grøfta, med det presset de nå har hatt på kommunene, med økonomisk tvang og alle mulige slags trusler, særlig når vi vet at mange av de store kommunene sliter nettopp med det som Høyre sier er problemet – kvaliteten på tilbudet. Dette er en av de største tids-tjuvene som kommunesektoren har vært utsatt for de siste årene, nemlig å tegne nye kart, trekke opp streker og jobbe med det, istedenfor å se hvordan man kan få til de beste tilbudene til befolkningen.

Jeg synes det hadde kledd Høyre bedre hvis de hadde turt å si høyt hva de egentlig mener, nemlig at de mener tvang, for det må de vel mene hvis de sier at de små kommunene ikke gir gode nok tjenester?

Frank J. Jenssen (H) [10:54:04]: Jeg er ikke sikker på om jeg verken forstår eller aksepterer premissen for det spørsmålet, hvis det i det hele tatt var et spørsmål, men heller en påstand. Utgangspunktet må være, og det hadde jeg håpet at SV også var opptatt av, at norske kommuner skal være i stand til å yte gode velferdstjenester til sine innbyggere, at kravet til de tjenestene blir stadig større, og at mange kommuner rent faktisk har problemer med å yte de tjenestene selv. Veldig mange kommuner har to eller færre barnevernsarbeidere. De aller fleste småkommunene mangler psykolog. Disse brukergruppene kommer ofte ikke fram i de brukerundersøkelsene som man gjerne viser til. Jeg hadde håpet at SV var mer opptatt av å sikre et godt faglig tilbud, ikke bare ut fra gårdsdagens standarder,

men ut fra framtidens forventninger og standarder i norske kommuner, og kunne være med på at da trenger norske kommuner å bygge større og bedre fagmiljøer og ha mer kompetanse hvis de skal være i stand til å løse disse oppgavene på egen hånd – hvis man da ikke mener at interkommunalt samarbeid og overkommuner er det nye idealet istedenfor.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [10:55:27]: I dag legger vi rammene for Kommune-Norge for 2017, rammer som vi skal konkretisere i høstens statsbudsjett.

Kommunene i Norge har et stort ansvar med en stor oppgaveportefølje. Kommunene skal yte likeverdige velferdstjenester i all sin kompleksitet over hele landet. Tjenestetilbudet skal omfatte alle innbyggerne, fra de minste til de eldste, i ulike livssituasjoner. Det skal være kvalitet, tempo og habilitet i saksbehandlingen med god service og rådgivning for enkeltpersoner, næringsliv og frivillig sektor.

Forslag til kommuneproposisjonen for 2017 har ikke skapt store bølgehøyder i år, i motsetning til noen tidligere år. Det kan skyldes at andre saker har fått oppmerksomheten, men det kan også skyldes at årets proposisjon mer er en framskrivning av årets situasjon uten de store omprioriteringene.

Det legges opp til en vekst for kommunene, men noen dans på bordene blir det nok ikke. Når endret demografi- og pensjonsutgifter er sikret, er det ikke så mye handlingsrom igjen. Men det var vi klar over. Norge er i en omstillingstid, og vi må prioritere hardere framover enn det vi har vært vant til.

Representanter fra den forrige regjering sier ofte at kommuneøkonomien var vesentlig bedre før, men glemmer å nevne at de hadde historisk flaks, fordi de slapp å kutte etter å ha prioritert satsingene. Nok om historie!

Sannheten er at det er grunn til å forberede seg på et mer sammensatt bilde i årene framover. Lavere oljepris og mindre investeringer, høyere arbeidsledighet og større antall flyktninger enn hva vi har vært vant til, gjør at vi må tenke og prioritere noe annerledes. Det er viktig å formidle både endringene og rammene nøkternt, slik at det ikke skapes et urealistisk bilde. Våre lokalpolitikere kan da bli sittende med svarteper i kortstokken hvis de må kutte i tjenestetilbudet, mens vi på Stortinget kan prate som om alt skulle vokse. Det har heldigvis blitt mindre av dette de siste årene. Vi kommer lenger med en felles forståelse av utfordringene og fordeling av ansvaret.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at regjeringen utsetter tilbakeføringen av selskapskatt til kommunene. Det ville gitt en negativ fordelings-effekt, favorisert store kommuner og gitt ekstra belastning for kommuner med høy arbeidsledighet. Kanskje det er en god idé for regjeringen bare å la denne saken ligge i skuffen.

Jeg nevnte utfordringer med stigende arbeidsløshet, og det er Sør- og Vestlandet som er hardest rammet. I revidert nasjonalbudsjett foreslo regjeringen en engangsbevilgning på 250 mill. kr til kommuner i den regionen som har en

ledighet over landsgjennomsnittet. I avtalen mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre ble denne bevilgningen styrket med 150 mill. kr. Dette er midler som kan brukes til vedlikeholds- og rehabiliteringsprosjekter og er et viktig bidrag til aktivitet og omstilling i de hardest rammede områdene.

Vi merker oss ellers at regjeringen i kommuneproposisjonen varsler økt handlingsrom ved behandling av plansaker. Det er vi i utgangspunktet positive til. Forenkling er bra, men ikke hvis det får negative konsekvenser som utfordrer fellesskapet, kunnskapsbaserte fakta, sårbar natur, jordvern eller miljø- og klimaregnskapet.

Som et bakteppe i hele år ligger kommunereformen og regionreformen. Stortinget står foran en omfattende jobb med å oppsummere reformene. Om ett år skal vi ta stilling til et nytt kommune- og regionkart. Det er gjort mye bra politisk håndverk i mange kommuner for å legge til rette for større enheter. Gjennomgangsmelodien mange steder har vært at man gjør mer enn å slå sammen noen eksisterende enheter, man skaper noe helt nytt. Vi merker oss at Senterpartiet bruker enhver anledning til å snakke ned reformen, men de har selv driftige lokale unntak. Kristelig Folkeparti mener som før at mange kommuner absolutt bør delta i det å vurdere en reformering.

Ikke minst er vi tilfreds med at vi nå har kommet et langt skritt videre for å få større folkevalgtstyrte regioner. Det er jeg overbevist om er noe av det viktigste vi kan gjøre for å få en aktiv distriktpolitikk. Regionene må få handlingsrom til å være reelle utviklingsaktører basert på egne fortrinn.

Og vi har, som det framgikk av debatten her forrige onsdag, store forventninger til at staten er den som gir fra seg oppgaver og makt til kommuner og regioner, slik at det blir en reell demokratireform.

Omleggingen av inntektssystemet for fylkeskommunene har vært dramatisk for noen. Det er behov for å styrke tapskompensasjonen ut over de fem første årene etter omlegging. De nye fylkene, eller regionene, må få et inntektssystem med nøkler som vurderer dette i et nytt lys.

Jeg fremmer dermed det forslaget Kristelig Folkeparti er en del av.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Geir Sigbjørn Toskedal har tatt opp det forslaget han refererte til

Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:00:46]: Kutt på 10 mill. kr som følge av skattesvikt. Reservene brukes nå i 2016. I skole, helse og omsorg varsler rådmannen reduksjoner i alle avdelinger. Rådmannen har i økonomirapporten foreslått å holde en avdeling stengt på bo- og servicesenteret. – Dette er en løypemelding fra Egersund kommune.

I min egen hjemkommune, Marker, varsles det, etter tøffe kutt de siste to årene, at man må kutte ytterligere 5 mill. kr for 2017. Slik fortsetter det for mange av kommunene jeg har snakket med.

Er Kristelig Folkeparti og representanten Toskedal enig med regjeringen i at kommunene får rikelig med, og nok, penger, eller vil Kristelig Folkeparti være med på forslag som vil styrke kommuneøkonomien for 2017 med f.eks. 3 mrd. kr?

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [11:01:50]: Jeg har vært i kommunepolitikken i seks–sju perioder under vekslende regjeringer og regimer, og jeg har alltid hatt for lite penger. Det har alltid vært en kamp om prioriteringer, og de ulike kommunene prioriterer ulikt. Eksemplet representanten nevner, kan helt sikkert stemme, men det er også kommuner som kan fortelle at de har prioritert på annen måte.

Når det gjelder budsjettet for inneværende og neste år, er det stramt, men vi mener det er fullt akseptabelt. Det har vært en økning på områder som Kristelig Folkeparti har prioritert, og hvor vi er glade for å ha fått til økte rammer. Det gjelder innen helse, skole og annet, og ikke minst den satsingen vi har fått nå mot arbeidsledighet. Så er det opp til den enkelte kommune hvordan man vil prioritere. Men for lite penger vil det alltid være.

Heidi Greni (Sp) [11:03:03]: Inntektssystemet for kommuner med store omfordelinger fra små og mellomstore kommuner til fordel for de aller største er et resultat av avtalen mellom regjeringspartiene og Venstre. Kristelig Folkeparti inngår ikke i den avtalen, eller i de merknadene som avtalepartiene har lagt inn i komitéinnstillingen.

Kristelig Folkeparti er likevel en del av flertallet som sikrer regjeringen støtte for endringer i inntektssystemet, så langt som jeg kan se i innstillingen. Partiet har ikke fremmet andre forslag. Hva er egentlig Kristelig Folkepartis mening om de foreslåtte omleggingene i inntektssystemet?

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [11:03:44]: Kristelig Folkeparti gikk ut av samarbeidet om inntektssystem, fordi vi mente tidspunktet var feil. Kristelig Folkeparti har hele tiden ment at først burde vi hatt en regionreform og så en kommunereform, der inntektssystemet var klarlagt på forhånd. Det var den direkte grunnen til at vi trakk oss ut av det samarbeidet.

Når det er sagt, forstår Kristelig Folkeparti at inntektssystemet må bygge opp under det som var intensjonen i kommunereformen, slik at vi får stimulert til at det blir nye, bedre og mer effektive kommuner. Det var Kristelig Folkepartis intensjon. Med den bakgrunnen ser vi at det forslaget som har kommet, kan fungere. Så reagerer vi på samme måte som andre på at det er enkelte rare utslag. Da minner jeg om at inntektssystemet kan forandres hvert år, men reformen skal stå i flere tiår.

Karin Andersen (SV) [11:04:54]: SV og Kristelig Folkeparti har vært sterke forkjempere for ordninger som skal ta vare på noen av dem som er mest vanskeligstilt. Derfor har vi gjennom mange år nå øremerket satsinger til økninger i barnevernet, fordi vi har visst at hvis man ikke gjør det, blir det ikke opptrapping i barnevernet.

Nå skal det satses mer på rusomsorg, psykiatri og skolehelsetjeneste i lokalsamfunnet, og det vet vi er helt nødvendig. Men Kristelig Folkeparti er ikke lenger med på å øremerke disse satsingene. Da er spørsmålet til Kristelig Folkeparti: Hvorfor vil man ikke det når man ser av erfaringen fra opptrappingen på barnevernet at det ikke funger-te før man satte en merkelapp på disse pengene? Det betyr at man sier det er en satsing på rusomsorgen, mens det i realiteten kan bli en satsing på asfalt.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [11:05:56]: Det er nok riktig, som representanten sier, at vi har stått sammen med SV og satset på grupper som trenger det mest, men som ikke går i demonstrasjonstog. Derfor har både rusomsorg, barnevern, helse, helsesøstre og ikke minst tidlig satsing i skolen vært satsingsområder der Kristelig Folkeparti har fått et betydelig gjennomslag, og det har endret en del av virkeligheten for nettopp disse gruppene. Så jeg deler det synet at vi svært gjerne skulle ha øremerket deler av dette, men samtidig har vi tiltro til lokalpolitikkerne, at de prioriterer der det trengs. Dette er to gode prinsipper som lett kommer i strid med hverandre: øremerking og kommunal frihet.

Jeg er enig i at det med barnevern kanskje burde ha vært øremerket sterkere, og det er noe som Kristelig Folkeparti absolutt vil vurdere videre.

Presidenten: Replikskordskiftet er over.

Heidi Greni (Sp) [11:07:10]: Kommuneproposisjonen for 2017 handler om vesentlig mer enn kommunesektorens økonomiske rammer for neste år. Forslaget til omlegging av inntektssystemet og ikke minst gjennomføring av regjeringens kommunereform har perspektiver langt utover 2017. Dette har også preget debatten.

Likevel – først til regjeringens opplegg for inntektene til kommuner og fylker neste år. Hele komiteen står sammen i en innledende merknad om at det må være sam-svar mellom pålagte oppgaver til kommunesektoren og det økonomiske opplegget som Stortinget legger for dette.

Vi rikspolitikere er aktive bidragsyttere til å heve innbyggernes forventninger til det kommunale tjenestetilbudet. Vi er ikke like flinke til å sikre det økonomiske grunnlaget.

Det kan virke som den foreslåtte rammeøkningen på 3,75 mrd. kr til 4 mrd. kr gir solid økonomisk vekst neste år. Men som det framgår av regjeringens eget regnestykke, blir pengene spist opp av merkostnader til demografi, pensjon og statlige satsinger. Det er først når en henter inn midler fra de effektiviseringskrav regjeringen setter for kommunesektoren at det blir penger igjen til økt handlingsrom. Senterpartiet fremmer derfor forslag om å øke rammene med 3 mrd. kr fordelt med 2 mrd. kr til kommunene og 1 mrd. kr til fylkeskommunen.

Da kommunereformen ble lansert i kommuneproposisjonen for 2015, ble det lagt opp til at reformen skulle baseres på frivillighet og lokale prosesser. Unntaket, som vi advarte mot, var i helt spesielle situasjoner der enkeltkommuner ikke skulle kunne stanse endringer

som ble sett på som hensiktsmessig ut fra regionale hensyn.

Etter hvert som reformen har møtt motbør i kommune etter kommune, er frivillighetslinjen systematisk forsøkt underminert gjennom trusler om tvangsbruk og tiltak som skal gjøre det vanskeligere å bestå som egen kommune. Nytt inntektssystem for kommunene, som jeg skal komme tilbake til, er et eksempel på dette.

Jeg vil også si jeg er sterkt bekymret over den rollen fylkesmannen har fått. Forutsetningene var at KS og fylkesmennene skulle bidra som prosessveiledere. Nå heter det at Fylkesmannen skal oppsummere og vurdere om vedtakene er i tråd med målene for reformen og gi en tilråding om kommunestrukturen i fylket. Slik jeg leser proposisjonen, overfører departementet ansvaret for å trekke konklusjoner om kommunesammenslåing bort fra lokalpolitikkerne og innbyggerne og over til Fylkesmannen. Vi snakker ikke lenger om en reform basert på frivillighet og lokale prosesser, men om en reform som har ett rett svar gitt av regjeringen og en sensor, Fylkesmannen, til å sette karakter på om oppgavene er godt nok løst. Jeg håper jeg har flertallet med meg når jeg sier at dette kan ikke Stortinget finne seg i.

Kommunereformen framstår mer og mer som en sentraliseringsreform, der arbeidsplasser flyttes og bosettinger endres. Vi kjenner konsekvensene av den danske reformen. I Aftenposten den 24. mai sier Kaare Dybvad, sosialdemokratisk representant i det danske Folketinget, følgende:

Kommunereformen har endret det danske samfunn for alltid. Forutsatt effektivisering er ikke oppnådd. Tjenestene er ikke blitt bedre, men sentraliseringen har skutt fart. Tettsteder under 20 000 innbyggere, som er inngått i nye storkommuner, er svekket. Det offentlige flyttes inn til de store byene – og befolkningen flytter etter.

Forslaget til nytt inntektssystem, som regjeringen har blitt enig med Venstre om, er begrunnet med å fjerne hindringer for kommunereformen mer enn å sikre likeverdig tjenestetilbud i hele landet. Forslaget til nye kriterier i inntektssystemet vil føre til en systematisk overføring av budsjettmidler til de største kommunene på bekostning av mellomstore og mindre kommuner.

Den sterkeste omfordelingseffekten kommer gjennom omlegging av basistilskuddet til et strukturkriterium som skal skille mellom såkalt frivillige små og ufrivillige små kommuner. Nedvekting av nabo- og sonekriterier i delkostnadsnøklerne forsterker omfordelingseffekten.

Det mangler faglig belegg for forslagene som er fremmet. Da Borge-utvalget i 2015 utredet en mulig utforming av inntektssystemet ut fra en forutsetning om at kommunestrukturen er en frivillig kostnad, meldte de pass. Borge-utvalget sa

1. at bruk av strukturkriterier vil være basert på skjønnsmessige vurderinger, ikke objektive
2. at det er vanskelig å fastsette graden av frivillighet
3. at basistilskuddet er et viktig bidrag til likeverdig tjenestetilbud i kommuner med ulik størrelse
– Nå ser jeg at tiden min renner ut.

Til slutt vil jeg ta opp forslaget som er framsatt av Sen-

terpartiet og de forslag der Senterpartiet er medforslagsstiller. Så vil jeg varsle om at Senterpartiet også vil støtte forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og forslagene nr. 11, 15, 16, 17, 18 og 21, fra Sosialistisk Venstreparti.

Presidenten: Da har representanten Heidi Greni tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bjørn Lødemel (H) [11:12:39]: Senterpartiet sentralt peiker gjerne på at interkommunalt samarbeid er ei betre løysing enn å byggje nye kommunar. Enkelte kommunar har opp mot 70 interkommunale samarbeid, og då kan ein spørje kva slags makt som eigentleg ligg i lokaldemokratiet. Eg har merkt meg at Senterpartiet tviheld på at det er ein fordel med uoversiktlege byråkratiske løysingar og vil attpåtil flytte makt ut av kommunestyra. I den største Senterparti-kommunen i landet, Stjørdal, seier ordførar Ivar Vigdenes:

«Kommunesammenslåing bøter på utfordringene interkommunale samarbeid gir og forsterker fordelene. Den erkjennelsen har blitt større i løpet av prosessen, og gjør at jeg er mer positiv til sammenslåing nå enn tidligere.»

No meiner ordføraren i Stjørdal at det beste ville vere å snu det på hovudet – kommunesamanslåing i staden for interkommunalt samarbeid.

Kunne representanten Greni tenkje seg å seie at ho støttar partifellen Ivar Vigdenes, ordførar i den største Senterparti-styrte kommunen i landet, som seier at kommunesamanslåing faktisk kan vere betre enn stadig meir interkommunalt samarbeid?

Heidi Greni (Sp) [11:13:44]: Når et kommunestyre skal vurdere om kommunen skal fortsette som egen kommune eller slå seg sammen med noen, må man vurdere hva som er til beste for innbyggerne i den kommunen. Stjørdal er den storebrorkommunen som ved en kommunesammenslåing ville få tilført kompetansearbeidsplasser og bli senter i den nye kommunen. Det er naturlig at for Stjørdals del ville tungen på vektskåla være de positive utslagene, som ville være mye større enn de negative. Nabokommunene rundt har vurdert dette annerledes. De ville få veldig stor avstand til tjenestene, de ville få mindre innflytelse på lokaldemokratiet, de ser at de ville tape kompetansearbeidsplasser, og de vet at de på sikt ville få en voldsom nedgang i folketallet. De har vurdert det dit hen at det er best å fortsette som egen kommune og ha styring over nærtjenestene selv. Og så vet vi at Stjørdal er like avhengig av det interkommunale samarbeidet i Værnes-regionen som nabokommunene er, og det vil de sikkert fortsette med.

Helge André Njåstad (FrP) [11:15:02]: Eg skal starta med å lesa frå lokalavisa Ytringen 13. mai 2016. Der står det:

«I går gikk flagget til topps foran kommunehuset. Ordfører Per Helge Johansen smilte fra øre til øre. Leka er den økonomiske vinneren i kommunereformen.»
Så kjem eit sitat frå Johansen:

«Dette er en seiers dag for oss og andre ufrivillige småkommuner i Norge. Dette er en seier for det norske demokratiet og velferden. (...)

Sentrale politikere har trodd på oss og tatt hensyn til våre ulemper som ufrivillig småkommune med smådriftsulemper.»

Det er på grunn av at me flyttar pengar frå sentrale småkommunar som kan slå seg saman med naboane sine, til reelle distriktkommunar som har lange avstandar. Korleis vil Senterpartiet beskriva den distriktspolitikken som gjer at Leka, Røst og mange andre reelle distriktkommunar er vinnarane?

Heidi Greni (Sp) [11:15:54]: Det var godt gjort at Njåstad ikke kom på at min egen hjemkommune er i samme situasjon – den kommer positivt ut av inntektssystemet, men det betyr ikke at dette er en endring som er positiv for alle kommuner i Norge. Det er så mange rare utslag i dette. Man kan si at hvis to små kommuner med 1 000 innbyggere slår seg sammen og blir 2 000, er de faktisk store, robuste og veldig godt i stand til å ivareta barnevernet. De får reformtilskudd og kanskje til og med bløtkake og julegave fra statsråden. Men en kommune som har 1 000 innbyggere, skal da straffes på akkurat samme måte. At det slår positivt ut for noen distriktkommuner som ligger langt unna en region med 5 000 innbyggere, betyr ikke at dette er et godt system. Det er et system som ikke har noen logikk i seg. To kommuner som slår seg sammen og blir 2 000 innbyggere, får som sagt en premie. Min hjemkommune blir premiert hvis den slår seg sammen med nabokommunen. Sånn fortsetter denne galskapen oppover ... (Presidenten klubber.)

André N. Skjelstad (V) [11:17:15]: Foregående representant var innom Leka. Senterpartiet har siden 1975 sittet 15 år i regjering. Hans Rotmo ga ut noe som kaltes «Fjøsvisa» i 1975, og teksten var følgende:

«Det sentraliseres og det legges ned, ja, det bli ailler slut med det!»

Senterpartiet har sittet 15 år i regjering siden da. Tyder dette på at Senterpartiet, som hele tiden har hatt som mantra å kalle alt det som skjer rundt kommunereform, effektivisering osv. for sentralisering, på mange måter har spilt fallitt som parti, som er så sterkt imot forandring? Det er ikke til å komme fra at i de 15 årene Senterpartiet har sittet, har det ikke blitt noe mindre sentralisering, heller tvert imot. Føler representanten at hun vil be om unnskyldning på vegne av ... (Presidenten klubber.)

Heidi Greni (Sp) [11:18:20]: Hvis representanten Njåstad hadde sett lite grann på statistikken, hadde han sett at under åtte år med rød-grønn regjering ble sentraliseringen bremsset og til dels stoppet. På slutten av den rød-grønne perioden var det folketallsøkning i nesten alle kommuner i Norge, og det var folketallsøkning i alle regioner. Hvis en ser på nabolandene, er f.eks. Sverige et grelt eksempel på hva som skjer der Senterpartiet ikke har holdt en hånd på rattet i distriktspolitikken. Jeg tror representanten Njåstad var med til Finland da vi var på studietur der. De sa at i Fin-

land var det nødvendig med en kommunestrukturreform, mens vi i Norge faktisk hadde lyktes med distriktpolitikken, i motsetning til de fleste andre nordiske land. De synes derfor det var underlig at vi snakket om en kommune-reform, som faktisk hadde en så god bosettingsstruktur og hadde lyktes med vår distriktspolitikk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Presidenten gjør oppmerksom på at selv om Skjelstad kanskje ligner på Njåstad, så heter han fremdeles Skjelstad.

André N. Skjelstad (V) [11:19:36]: Jeg skal love ikke å fare vill med navnene, som representanten Greni.

Venstre mener at et levende folkestyre forutsetter at de lokale folkevalgte organene har rammevilkår og politisk handlingsrom som er tilpasset dagens samfunn og framtidens utfordringer. Kommuner og fylkeskommuner har ansvaret for barn og unges oppvekstvilkår samt helse- og omsorgstjenester gjennom hele livsløpet og representerer således selve grunnmuren i velferdssamfunnet.

Venstre mener at det er viktig å styrke lokaldemokratiet ved å flytte makt fra staten til lokale folkevalgte organer og på den måten gi borgerne økt innflytelse over egen hverdag. Kommunestrukturen fra 1960-tallet står i sterk kontrast til dagens reelle bo- og arbeidsmarkeder og serviceområder. Mange av kommunene har ikke lenger mulighet til å ta et helhetlig grep om næringsutvikling, miljøpolitikk, arealdisponering og stadig mer kompliserte og kompetansekrevene offentlige tjenester, bl.a. innen helse og omsorg. Det lokale selvstyret innskrenkes stadig mer av statlig detaljstyring og taper terreng overfor statlige forskrifter og rundskriv. Venstre mener derfor at vi må ha større og sterkere kommuner.

Kommunereformen handler om å flytte mer makt ned og nærmere folk og legge til rette for at borgerne får bedre tilbud i sine nærmiljø. Jeg registrerer at også lokale arbeiderparti- og senterpartipolitikere har kommet til den erkjennelse at interkommunale foretak begrenser innbyggernes innsyn og forringer det lokale selvstyret. Skal man lykkes med å styrke det lokale selvstyret, må man også være store nok til å kunne håndtere nåværende og ikke minst framtidige oppgaver.

Det nye inntektssystemet har Venstre vært en sentral del av, og vi inngikk en avtale med Fremskrittspartiet og Høyre. Jeg vil takke både Høyre og Fremskrittspartiet for det gode samarbeidet.

Inntektssystemet har sterke incentiver for en nødvendig kommunereform, men Venstre har fått gjennomslag for mindre pisk og mer gulrot enn det regjeringen la opp til. Venstre er glad for at vi nå får et inntektssystem hvor det gis mer penger per innbygger og mindre per rådhus.

I reformprosessen har Venstre fått gjennomslag for å halvere gevinst og tap på strukturkriteriet, noe som gjør at kommuner mellom 10 000 og 20 000 innbyggere kommer bedre ut. Venstre har også fått styrket satsing på infrastruktur på 150 mill. kr til nye kommuner som slår seg sammen. Det vil styrke kommunikasjonen i de nye kommunene.

Venstre har også fått gjennomslag for en overgangsord-

ning hvor sammenslåtte kommuner får beholde fullt basistilskudd inntil ny kommune er etablert. Vi er videre fornøyd med at vi har fått på plass et nytt tilskudd til nye kommuner over 9 000 innbyggere som får en regionsenterfunksjon.

Det er også behov for å se storbyene i et nytt lys. Spesielt Bergen og Stavanger har utfordringer med økt ledighet. Venstre har fått gjennomslag for at det utredes en modell der storbytilskuddet tildeles etter flere kriterier enn antall innbyggere, og der tilskuddet gis dels som en andel per kommune og dels som en andel per innbygger. I den forbindelse skal det særlig vurderes hvordan tilskuddet kan styrke storbyene som særlig rammes av oljeprisfall og omstilling av økonomien, herunder Stavanger og Bergen.

Venstre har også fått gjennomslag for at en ny delkostnadsnøkkel for sosialhjelp skal utredes, og en skal bl.a. vurdere om det er mulig å konstruere et kriterium som fanger opp utfordringer knyttet til rus og psykiske helseproblemer. Dette vil komme storbyene særlig til gode.

Det skal også foretas ytterligere utredninger av verdien på kriteriet for psykisk utviklingshemmede i kostnadsnøkkel for pleie og omsorg. I påvente av det beholdes vektingen av dette kriteriet uendret opp mot dagens delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg. I forbindelse med denne framleggelsen skal det også redegjøres for tilskudd til tidligere vertskommuner for institusjoner for psykisk utviklingshemmede og deres pensjonsforpliktelser. Det skal også redegjøres for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester.

Jeg vil også nevne at det er behov for en gjennomgang av inntektssystemet for fylkeskommunene. Et flertall i komiteen har støttet å styrke tapskompensasjonsordningen utover de fem første årene etter omlegging av inntektssystemet. Et flertall har i forbindelse med regionmeldingen stilt seg bak at inntektssystemet må på plass når vi får nye folkevalgte regioner.

Det er en god dag for Venstre, for vi er glad i offentlig sektor, og vi må også tørre å legge til rette for omstilling. Målet må være et styrket lokaldemokrati, og kommunene må settes i stand til å levere gode velferdstjenester til sine innbyggere. Det har hele tiden vært vår målsetting rundt dette med kommunereformen.

Jeg må også få lov til å påpeke – selv om det kommer litt feilaktig i debatten, som riktignok representanten Njåstad påpeker – at det er de små distriktskommunene som faktisk kommer positivt ut av omleggingen til det nye inntektssystemet, de som har de største distriktsutfordringene. Det er ikke slik, som flere påpeker i debatten, at det er de som kommer uheldig ut.

Så er det slik at de som ikke har distriktsutfordringer, og på mange måter har nytt godene av bare å være små før, kommer ikke like bra ut, for de har ikke de utfordringene som de aller minste med de største distriktsutfordringene har.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:24:44]: Jeg fikk overhodet ikke noe svar av Fremskrittspartiet på mitt spørsmål tidli-

gere i dag – det er mulig at Venstre kan svare. Det gjelder avtalen, hvor et av avtalepunktene er at kommunene skal få halvert sitt basistilskudd for å stimulere til kommunesammenslåing.

Paradokset med og konsekvensen av endringen er at kommuner med et innbyggertall mellom 10 000 og 20 000, som regjeringens ekspertutvalg mener er tilstrekkelig størrelse, skal miste inntekter. Så innfører man nå med Venstre et nytt tilskudd til kommuner som slår seg sammen, og som blir på mer enn 10 000 innbyggere. Resultatet er at kommuner som allerede i dag har mer enn 10 000 innbyggere, skal straffes økonomisk, mens kommuner som gjennom sammenslåing blir på mer enn 10 000 innbyggere, skal premieres økonomisk. Eksempler i Skjelstads eget fylke er vel Verdal og Levanger.

Kan Skjelstad forklare hvorfor kommuner som allerede er store nok, skal straffes økonomisk, mens kommuner som blir store nok, skal premieres?

André N. Skjelstad (V) [11:25:45]: Først tror jeg at vi må rette opp litt når det gjelder lesingen til herr Lauvås.

Kommuner med over 9 000 innbyggere – og ikke 10 000, som representanten Lauvås litt feil påpekte – og som har regionsenterfunksjoner, vil få mulighet til å få et ekstra tilskudd. Vi legger nå til rette for at dette vil bety vekst for dem som slår seg sammen.

Så er det korrekt at noen av kommunene som ikke har de største distriktsutfordringene, med innbyggertall i størrelsesorden 10 000–22 000 – for å være helt presis – ikke har den samme veksten.

Dette er for å få en motor i det, og det mener jeg er bra.

Representanten Lauvås ønsker å premiere for å få flere rådhus. Den politikken står ikke Venstre for. Vi ønsker bedre velferdstjenester. Det er vår politikk på dette området.

Heidi Greni (Sp) [11:26:51]: Mitt spørsmål til Skjelstad går på inntektssystemet.

Venstre står sammen med regjeringspartiene om å gjennomføre omfattende endringer i inntektssystemet. De fleste kommunene vil tape på omleggingen, særlig de mellomstore kommunene, til fordel for de største kommunene i landet.

I en merknad fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre heter det at det «nye inntektssystemet» vil fjerne «hindringer for kommunereform». Det vises til videre:

«Kommuner som vedtar å slå seg sammen i reformperioden får beholde et fullt basistilskudd (...) gjennom en (...) overgangsordning.»

Det sies altså at nytt inntektssystem skal fjerne hindringer for kommunesammenslåing. Samtidig foreslås det overgangsordninger som gir vesentlige merinntekter til sammenslåtte kommuner. Mener Venstre fortsatt at målet for inntektssystemet skal være å legge grunnlag for likeverdige tjenester i hele landet, eller kan Venstre bekrefte mitt inntrykk, at dette nå er underordnet hensynet til å få til kommunesammenslåing?

André N. Skjelstad (V) [11:28:00]: Representanten Greni farer vill, som oftest. Våre overordnede mål, som også har vært avtalepartnerens overordnede mål, er å få til et inntektssystem som gir gode både kvalitative og kvantitative tjenester til innbyggerne i landet.

Så er det dog slik at man skal stimulere til det som også har vært et mål her, å få en kommunereform. Men det er på mange måter på siden av et inntektssystem, for et inntektssystem må vi ha, og det må vi rullere jevnlig – og ikke som de rød-grønne gjorde, bare justerte ut fra utdanningskriteriet, i 2011. Vi har derimot i avtaleteksten at dette må rulleres jevnlig, fordi vi hele tiden er nødt til å ha et inntektssystem som ikke er statisk. Derfor er det viktig også å få det på plass.

Ikke bare har vi en avtale om dette, vi er en avtalepartner når det gjelder inntektssystemet – og ikke bare i merknads form, som representanten Greni påpekte.

Karin Andersen (SV) [11:29:11]: Kommunesektoren er viktig hvis vi skal få redusert klimagassutslippene i Norge, og hvis man skal kunne verge seg mot store endringer som skjer på grunn av ekstremvær.

KS har lagd en rapport som forteller at i kommunesektoren er det ikke barrierer, men det er mangel på positive drivere for å få dette i gang. De positive driverne, sier de, er samordnet statlig politikk, klare og konsistente styringssignaler og målrettede statlige støtteordninger.

Jeg trodde Venstre var opptatt av at også kommunesektoren skulle være en pådriver i klimaarbeidet og ta sitt ansvar der, og ikke minst at kommunene skulle ha muligheter til å verge seg mot det ekstremværet som kommer, og de store kostnadene som det vil medføre – for man kan jo ikke ta penger fra eldreomsorgen for å åpne grøfter, f.eks.

Hvorfor støtter ikke Venstre SVs forslag i denne saken?

André N. Skjelstad (V) [11:30:15]: Jeg lurar på om representanten Andersen ikke har fått med seg alt her.

Vi er godt tilfreds med at vi har fått på plass en tilskuddsordning for 2016, en ordning som Venstre og Kristelig Folkeparti har fått på plass sammen med regjeringspartiene. Vi har fått på plass konkrete klimatiltak, som også kan være på kommunenivå, som gjelder klimavennlig areal- og transportplanlegging og ikke minst klimavennlig transport, klimareduserende tiltak i andre sektorer og forprosjektering.

Jeg må si at jeg er litt undrende til det spørsmålet som representanten Andersen kom med her. Er det noe som hele tiden har vært i førersetet for Venstre, er det nettopp å få på plass både gang- og sykkelveier og, ikke minst, noe for å dempe utslipp, også i kommunal sektor. Det er kommunal sektor som er nærmest innbyggerne. Jeg er for så vidt enig med representanten Andersen, men jeg tror hun har fart litt vill her.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [11:31:23]: SV er det partiet som satser mest på kommunene. Vi ønsker å øke kommu-

nesektorens inntekter med anslagsvis 6 mrd. kr utover det regjeringen foreslår.

Det gjør vi fordi vi vet at fellesskap virker. Vi ønsker at skolene skal få nok lærere, at eldreomsorgen skal bli trygg og god for alle, at det er nok ansatte der, og at man både kan rehabilitere og bygge nye sykehjemsplasser. Det er et verdivalg SV har gjort. Det blir flere lærere, flere sykehjemsplasser og lavterskeltilbud i psykiatrien med SV, men kanskje litt mindre skattelette til de aller rikeste.

Det å satse på kommunesektoren er også veldig bra hvis man vil redusere arbeidsløsheten, og det blir nyttige arbeidsplasser av det. SV vil øremerke satsingene til rus, psykiatri, barnevern og skolehelsetjeneste. Det er helt nødvendig for å være sikker på at pengene går til det de er bevilget til: at det blir flere helsesøstre, at det blir et lavterskeltilbud til dem som sliter psykisk.

SV legger også inn ekstra penger til klimatilpassing og reduserte klimautslipp i kommunene. Det er nødvendig med en storsatsing der, ikke bare med noen mindre satsinger og ingen systematikk, slik som det er nå.

Vi vet at kvalitet koster. Jeg er litt forbauset over at regjeringen ikke gjør det. Det er riktig at noen småkommuner sliter med kvaliteten, men det er jammen riktig at noen store kommuner også sliter. Så alle som ønsker moderne velferd, er nødt til å satse mer på kommuneøkonomien enn det dagens regjering gjør. Det er et verdivalg, og regjeringen har vist sitt verdivalg, der de store pengene går til de aller rikeste.

Når man diskuterer kommunesammenslåing, høres det ut som om samarbeid har blitt noe stygt og farlig – men det er det ikke. SV er for kommunesammenslåing, når den skjer frivillig. Vi har tatt initiativ til det en del steder og er ikke mot det. Men vi er heller ikke mot interkommunalt samarbeid, for det fungerer svært bra. Geografien endres ikke ved sammenslåing, og det tror jeg alle må være klar over.

Vi er også mot endringer i inntektssystemet som handler om at man skal straffe dem som ikke vil danse etter Fremskrittspartiets, Høyres, Venstres og Kristelig Folkepartis pipe.

Mange av SVs satsinger handler om gjennomføring av det vi ønsker, nemlig en heldagsskole. Det kommer til å bli en realitet i Norge – det ser vi på diskusjonen – akkurat slik det har vært med barnehage til alle, som SV har stått i spissen for i alle år.

Jeg tror alle som har vært i nærheten av eldreomsorgen, vet at det trengs flere ansatte der hvis eldre skal få god omsorg. Derfor satser SV på det.

Vi satser også på opptrapping av barnehageopptak, og at unger som sitter i asylmottak, skal få barnehageplass. Det koster også penger, men det er verdt det.

Vi styrker ordningen med brukerstyrt personlig assistanse. Vi ønsker også økninger i ordningen med statlig medfinansiering på ressurskrevende tjenester, særlig når vi nå ser at funksjonshemmede flykninger blir sittende på mottak fordi kommunene ser at de ikke har penger til å gi dem det tilbudet de skal ha, i framtida.

Kommunene er også svært viktige når det gjelder å bekjempe barnefattigdom. Tall som regjeringen har, viser

at avkortingen av sosialhjelp mot barnetrygd hvert år tar 450 mill. kr fra de fattigste barnefamiliene i dette landet. Da kan jo noen spørre seg om hvorfor disse familiene blir fattige. Dette må det bli slutt på.

Regjeringen sier at de ønsker at rus og psykiatri skal bli en del av samhandlingsreformen. Det ønsker SV også, men ikke før man har bygd opp det tilbudet i kommunene som må til for at disse pasientene som nå skrives raskere ut både av psykiatri- og rusomsorgen, skal få et tilbud som de trenger.

Til sjølve inntektssystemet ønsker SV å fremme forslag om sterkere inntektsutjevning mellom kommunene enn det vi har i dag, og ber regjeringen utrede det. Det er det mange Høyre-ordførere, bl.a. i Vestfold, som også har bedt om.

Vi ønsker øremerkede satsinger på flere områder, og vi ønsker også at regjeringen må se på finansieringen av barnevern i Oslo, i kommuner som har ansvar for både første- og andrelinjetjenesten.

Så vil jeg ta opp forslagene i innstillingen som SV fremmer – bortsett fra forslag nr. 20, for der er det snakk om to forslag som har blitt like, og det tror jeg ikke er nødvendig å fremme samtidig.

Presidenten: Da har representanten Karin Andersen tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Mudassar Kapur (H) [11:36:54]: Jeg ser av innstillingen til kommuneproposisjonen at SV foreslår nok en gang å øremerke bevilgninger til kommunene, istedenfor å legge inn penger som frie midler, som kommunene selv kan styre bruken av. Norske kommuner bruker jo tross alt allerede det meste av sine penger på viktige velferdsoppgaver. Problemet med mer øremerking er at kommunene må bruke byråkrater til å skrive søknader og rapporter, og mange kommuner nyttiggjør seg ikke engang midlene på grunn av alt merarbeidet. Mitt enkle spørsmål til Sosialistisk Venstreparti er: Hvorfor mener SV det er bedre å lage øremerking og byråkrati av pengene, som ikke kommer fram til brukerne?

Karin Andersen (SV) [11:37:38]: Da kan jeg jo spørre tilbake: Hvorfor gjør Høyre dette med penger til barnevernet? For det gjør man jo. Man har innsett at hvis man ikke øremerker satsinger på barnevernet, blir det ikke satsing på barnevern.

SV ønsker mer satsing på skolehelsetjenesten, og da øremerker vi pengene. Det er opp til regjeringen å lage enkle ordninger som gjør at kommunene kan søke på dette uten altfor mye byråkrati.

Likeens er det innenfor psykiatri, med lavterskeltilbud i kommunene, som SV ønsker. Vi vet at pengene ikke nødvendigvis går til opptrapping av det tilbudet. Derfor øremerker vi pengene.

Vi har også en økning på 3 mrd. kr i frie inntekter til kommunene, som gjør at kommunene har mye friere rom for å kunne prioritere det de sjøl ønsker å prioritere, med SVs opplegg enn med Høyres og regjeringens opplegg.

Helge André Njåstad (FrP) [11:38:38]: Den øvinga er eit kappløp om kven som legg mest pengar på bordet til kommunane, der SV alltid sørgjer for å dra til litt ekstra i forhold til sine tidlegare samarbeidsparti òg.

Det er alltid interessant å lytta til korleis retorikken endrar seg frå ein er i posisjon til opposisjon. I 2010 då regjeringa med SV la fram ein vekst på beskjedne 1,2 mrd. kr – iallfall i SV-målestokk i dag – sa dåverande kommunalminister, rett nok frå Senterpartiet:

«Me ser rundt oss i Europa, og ser dei forholda andre land har, då blir det vanskeleg å ta heilt på alvor den klagesongen som blir framført frå opposisjonen, og som gjeld ei ramme som gir rom for auka tenestetilbod i takt med endra befolkningsamansetjing.»

Det er litt av det same me opplever i dag. Ein har tydelegvis vore fornøgd med rammene frå den raud-grøne regjeringa. Og så har me for fjerde året på rad lagt meir pengar på toppen sjølv om ein har teke omsyn til demografi og pensjon. Kva er det som gjer at SV meinte det var godt nok med dei raud-grøne, mens veksten som no er lagd inn, ikkje er god nok?

Karin Andersen (SV) [11:39:41]: Jeg kjenner meg ikke igjen i at jeg skal ha sagt at det er en klagesang, og at alt er ille. Det har jeg overhodet ikke sagt. Men SV har ambisjoner og ønsker å prioritere kommunesektoren høyere enn det Fremskrittspartiet gjør. Vi satser mer på eldreomsorg enn det Fremskrittspartiet gjør. Vi satser mer på flere lærere enn det Fremskrittspartiet gjør. Vi satser mer på god skolehelsetjeneste enn det Fremskrittspartiet gjør.

Det er dette verdivalget vi har gjort. Det blir flere lærere og sykepleiere og helsesøstre med SV, men det blir litt færre styrtrike millionærer, kanskje, med SV. Opplegget vårt vil jo gi et godt innspill inn i en situasjon der vi har mange arbeidsledige, for dette er arbeidsplasser – nyttige arbeidsplasser. Hadde Fremskrittspartiet også vært med på å si at vi nå er nødt til å styrke klima- og miljøkompetansen i kommunene, som SV foreslår, hadde det jammen blitt jobb til også noen av de arbeidsledige ingeniørene som har den kompetansen.

Geir Sigbjørn Toskedal (KrF) [11:40:54]: Å finne balansepunktet mellom øremerking og kommunalt selvstyre er en krevende sak. Det er det i vårt parti og sikkert i de fleste andre, fordi det er to gode prinsipper som strider mot hverandre. For når man øremerker, er det jo statsstyrt, systemstyrt. Når det er kommunalt styrt, er det lokalt selvstyre, det er tillit til lokalpolitikkerne. Dette er et krevende balansepunkt. Jeg ble politisk interessert på 1970-tallet, da vi diskuterte med SF og SV nettopp disse systemene og hvordan vi i samfunnet lettest skulle håndtere statsstyrt kontra lokalt styrt.

For å være litt konkret i dag: Vi hører at en gjerne skulle ha øremerket både til barnevern, helsesøstre og rusomsorg osv. Kan representanten gjøre litt rede for hvor langt SV vil gå i øremerking?

Karin Andersen (SV) [11:41:56]: Nå er det sånn at det budsjettet som representanten Toskedal støtter, øremerker

penget til barnevernet. Det har man gjort fordi man har innsett at det var nødvendig. Poenget vårt er at når staten sier at det skal være en satsing på barnevernet, må man sørge for at det blir en satsing på barnevernet. Ellers er det et svik mot dem som sitter og tror at de skal få hjelp og ikke får det.

Sånn mener vi det også må være når vi nå sier at det skal være opptrapping på rus, som ikke er øremerket fra denne regjeringen og det som Kristelig Folkeparti nå støtter. Vi vet at når pasientene blir skrevet fortere ut fra rusomsorgen, må de ha et tilbud i kommunene. Det er vanskelig for kommunene å klare å prioritere det hvis vi ikke øremerker pengene.

Ja, det er dilemmaer rundt dette. Jeg erkjenner det helt åpent. Men hvis staten sier det skal være en satsing, må vi ha virkemidler som viser at den satsingen vi sier vi skal ha, blir gjennomført. Hvis ikke får man legge inn pengene som frie midler og si at det er opp til kommunene.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Rasmus Hansson (MDG) [11:43:15]: Regjeringens prosjekt for å samle landets kommuner i færre og større enheter gjennom folkeavstemninger har vel ikke akkurat ført til at det har skyllet en flodbølge av ja-stemmer over landet. Vi har vel snarere registrert at mange mennesker ikke ønsker å slå seg sammen med nabokommunen. Vi har også registrert at enda flere er usikre eller rett og slett uinteressert, og de har ikke deltatt.

Vi kan analysere disse resultatene opp ad stolper og ned ad vegger, vi kan spørre oss om informasjonen har vært for dårlig, om incentivene ikke har vært gode nok, eller om selve prosjektet rett og slett ikke har vært godt nok. Men uansett utfallet av sånne analyser er det vel nokså opplagt at det prosjektet regjeringen har forsøkt å gjennomføre, ikke har fungert. Det synes Miljøpartiet De Grønne på mange måter er synd, for det er viktig at norske kommuner hele tida tilpasser seg de oppgavene de står overfor, og ikke minst den framtida de skal inn i. Da mener Miljøpartiet De Grønne at også kommunesammenslåinger kan være et av redskapene som skal ligge klart i verktøykassa. I noen kommuner stemmer Miljøpartiet De Grønne imot sammenslåing, og i andre kommuner stemmer vi for sammenslåing, ut fra en praktisk vurdering av hva som er mest hensiktsmessig, og hva som er folkeviljen. Men da Stortinget diskuterte kommunereformen, var flertallet opptatt av:

«Dersom kommunene etter en helhetlig vurdering og etter å ha innhentet synspunkter fra sine innbyggere konkluderer med at sammenslåing ikke er aktuelt på det nåværende tidspunkt, er dette en konklusjon flertallet mener må respekteres.»

Årets kommuneproposisjon har nettopp av denne grunn blitt fulgt med særlig stor oppmerksomhet. Regjeringen har, sammen med Venstre, foreslått endringer i inntektssystemet for kommunene, og i det forslaget premieres kommuner som har sagt ja til sammenslåing, mens kommuner som har sagt nei, kommer dårligere ut. Tilskuddet for smådriftsulemper, f.eks., foreslås differensiert, avhengig av om

man er frivillig liten eller ufrivillig liten, så en kommune som ønsker å forbli liten, blir altså straffet. Dette er en politikk vi ikke kan føre. Dette vil si at lokaldemokratiet som regjeringen har etterspurt, etterpå risikerer å bli straffet fordi utfallet ikke blir det regjeringen har ønsket. En sånn politikk risikerer å skape et slags A- og B-lag av norske kommuner.

Miljøpartiet De Grønne er derfor av den oppfatning at gjennomføringen av et revidert inntektssystem for kommunene bør utsettes. Det betyr ikke at vi er imot å endre inntektssystemet. Vi mener tvert om at den situasjonen vi er i nå, og som er en realitet vi må ta inn over oss, bør brukes til en gjennomtenkning av nye muligheter som kan gi et bedre resultat enn de forslagene og tiltakene som hittil har kommet. Vi bør få et offentlig utvalg som gis muligheten til å utrede konsekvensene av et nei i forskjellige kommuner, og fremme forslag til et nytt avgiftssystem hvor også endringene i de regionalpolitiske tilskuddene blir vurdert. Overordnet sett må disse to sakene, som jeg sa i debatten om regionreformen, ses veldig nøye i sammenheng med det grønne skiftet som hele det norske samfunnet skal gjennom, og som alle deler av det norske samfunnet må bidra til, og som kanskje kommunene på mange måter er det aller viktigste elementet i.

Miljøpartiet De Grønne støtter regionreformen, men vi vil ha en grønn regionreform, hvor et grønt skifte er et grunnleggende premiss. Skal vi oppnå dette, må vi også ha en grønn kommunereform. Vi understreker derfor at et nytt inntektssystem for kommunene må legges til grunn at de skal fremme en mer miljøvennlig, mer klimavennlig og mer omstillingsvennlig kommunalpolitikk. Det vil også kreve økte rammer generelt, og De Grønne ønsker derfor å øke inntektsrammen for kommunene med 3 mrd. kr, som dels øremerkes og dels står åpne til å bidra til en grønnere samfunnsplanlegging i kommunene. Da må vi også ha et bredere indikatorsett enn bare økonomiske indikatorer. Leveransene på bærekraftig kommunal utvikling må premieres.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [11:48:29]: Jeg ble glad når jeg hørte til slutt her at Miljøpartiet De Grønne vil øke kommunenes inntekter. Det er bra.

Nå skal inntektssystemet endres etter forslag fra regjeringen og med støtte fra Venstre. Som sikkert representanten Hansson også har sett, ser vi at svært mange kommuner kommer ut med røde tall, altså taper penger på dette, hvis man ser på KS' gode tabeller i så måte.

Jeg vil spørre representanten Hansson: Hvilke prinsipper mener Miljøpartiet De Grønne bør være bærende i et inntektssystem for kommunene, da selvfølgelig i tillegg til at det må være veldig grønt?

Rasmus Hansson (MDG) [11:49:15]: At det må være veldig grønt, er ikke noen spøk, hvis man tar inn over seg den debatten som vi hadde i Stortinget i går om konsekvensene av tilslutningen til Paris-avtalen som – og det er viktig å legge til grunn – legger opp til en fundamental endring

på veldig mange områder av det norske samfunnet. Det er så grønt som premiss-settet må være.

For øvrig er Miljøpartiet De Grønne et parti som mener at politiske beslutninger bør fattes på lavest mulig nivå, og vi er tilhengere av å overføre oppgaver og midler til kommunene, slik at de i størst mulig grad kan gjøre det. Så er vi også klar over den veldig vanskelige avveiningen mellom å overlate det ansvaret og de ressursene til kommunene og det nasjonale ansvaret som finnes på områder hvor – som vi nettopp har hørt en diskusjon om, f.eks. barnevernet – det er helt nødvendig å sikre seg tilstrekkelig kvalitet. Så vi er ikke dogmatiske, vi er heller ganske lyttende på det fellet.

Karin Andersen (SV) [11:50:33]: Representanten Hansson var i sitt innlegg opptatt av at kommunene må ta klimaansvar og drive med klimatilpassinger. Det er SV også. Derfor har vi fremmet forslag i dag om at kommunesektoren må ha finansielle rammer og bygge opp kompetanse på dette området, slik at de kan nå mål om klimagassreduksjoner og foreta nødvendige klimatilpassinger. Men vi har også et forslag om at det igjen må settes kompetansekrav til kommunene på klima og miljø i kommunal forvaltning. Det var det før, men det har falt bort nå. For SV er det åpenbart at man ikke vil klare disse store og vanskelige oppgavene framover hvis ikke man sikrer seg at man har god kompetanse på disse områdene, både når det gjelder å få redusert klimagassutslippene, og ikke minst også på klimatilpassinger som gjør at mye av kommunal infrastruktur må forsterkes.

Vil Miljøpartiet De Grønne stemme for disse forslagene?

Ingerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Rasmus Hansson (MDG) [11:51:38]: Forslagene som representanten Andersen beskriver, høres mer eller mindre identiske ut med forslag vi har liggende inne i vårt alternative statsbudsjett, og så skal jeg innrømme at som ikke-medlem av kommunalkomiteen har jeg ikke total oversikt over alle forslag som er lagt fram, ei heller SVs.

Jeg har stor sympati for det jeg forstår er intensjonene i det Karin Andersen beskriver. Det vi kommer til å bruke litt tid på fortsatt utover dagen, er vurderingen av hvor spesifikke krav det skal stilles til kompetanse. Jeg skjønner at representanten Andersen viser til den MIK-reformen som vi hadde, og som var god, og som vi var tilhenger av. Sjansen er god for at vi går inn for et slikt forslag, men i den grad det er mulig å overlate den typen vurderinger til kommunene, er det vårt primære ønske.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Jan Tore Sanner [11:52:46]: Jeg vil først takke komiteen for grundig arbeid med kommuneproposisjonen for 2017 og spesielt takke regjeringens samarbeidspartier, Kristelig Folkeparti og Venstre, for de gode løsningene vi har funnet i fellesskap i Stortinget.

Med den innstillingen som nå foreligger, har vi lagt rammene for det viktige arbeidet som kommunene skal gjøre neste år. De skal sørge for gode velferdstjenester, en bærekraftig økonomisk samfunnsutvikling, riktig myndighetsutøvelse og sterke, levende lokalsamfunn. Et trygt lokalsamfunn er avgjørende for at vi skal ha gode liv. Vi er helt avhengige av gode kommunale tjenester som skole, helse- og omsorgstjenester og rent vann. Men nesten like viktig er små og store fellesskap i lag og foreninger, i foreldreutvalg og i frivillighetsentraler som gir oss tilhørighet og glede i hverdagen. Hvis vi ønsker å bevare den norske tradisjonen med sterke lokalsamfunn, må vi være villige til å videreutvikle dem i takt med nye tider og utfordringer.

Verden er i forandring. Vi står overfor en urolig internasjonal situasjon med en global flyktningkrise. Mange mennesker har søkt tilflukt hos oss, og kommunene får nye innbyggere som skal inkluderes i våre lokalsamfunn. Bare det siste året ser vi at omstillingen av norsk økonomi kommer raskere og tidligere enn forutsatt. Arbeidstakere mister jobben. Bedrifter legges ned. Familier opplever utrygghet. Lavere oljepris betyr et mindre økonomisk handlingsrom. Det vil også få konsekvenser for offentlige budsjetter, statlige og kommunale. Samtidig rykker vi stadig nærmere den tiden da færre yrkesaktive må sørge for uteløst og tjenester til flere eldre.

Men vi har muligheter, og vi har ressurser. Vi har en høyt utdannet befolkning, vi har høy yrkesdeltakelse, og vi har store naturressurser som har skapt grunnlag for verdiskaping, velferd og arbeidsplasser gjennom generasjoner, og som også vil gjøre det fremover. Vi vil klare oss gjennom disse utfordringene.

Men det krever at vi er villige til å forandre for å bevare det gode velferdssamfunnet vi har. Vi kan ikke styre fremover ved å se i bakspeilet. Det er nødvendig å endre kommunestrukturen fra 1960-tallet for å møte dagens og fremtidens utfordringer. Mange av kommunene er for små for de store oppgavene de har fått de siste 50 årene. Og i årene fremover vil de få økte oppgaver, ikke minst innenfor helse- og omsorgstjenester til eldre, kronisk syke, rusavhengige og psykisk syke. Fylkeslegen i Agder uttrykte i forrige uke stor bekymring for de mindre kommunenes evne til å bære dette ansvaret.

Vi ser også at de mellomstore kommunene i byområdene har utfordringer. Det brukes for mye tid og krefter på nabokrangler og prosesser, noe som forsinkes og forhindrer nødvendig utvikling av boliger, transportløsninger og næringsområder. Når kommunene ikke maktet oppgavene sine godt nok, øker den statlige detaljstyringen. Vi lovregulerer, øremerker, krever tilsyn, rapportering og kontroll. Mer makt sentraliseres når kommunene blir for små. Dette er en form for detaljstyring som begrenser lokalsamfunnene, og fratrukker dem det ansvaret og den friheten de bør ha til å styre sin egen hverdag og sin egen samfunnsutvikling.

Vi må gjøre kommuner og lokalsamfunn sterke. Vi må ruste dem for å ta mer ansvar og for å møte tøffere tider med høyere krav og lavere oljeinntekter. Jeg er glad for at lokalpolitikere over hele landet nå ser mulighetene, viser lederskap og skaper sterkere velferdskommuner. Ser vi på både folkeavstemninger og innbyggerundersøkelser, er det

betydelig større oppslutning om reformen enn det mediebildet kan tilsi. Det er for tidlig å felle en dom over reformen, men vi kan allerede nå konstatere at vi er kommet lenger på to år enn på de foregående 20 årene. Det går i riktig retning.

Nå er det lokalpolitikerne som skal fatte beslutninger. De skal ta et valg, ikke bare på vegne av dem som har deltatt i undersøkelser eller folkeavstemning, men på vegne av alle innbyggerne, også de kommende generasjonene. Behovet for forandring går heller ikke over etter at Stortinget sluttbehandler proposisjonen om kommunestruktur neste år. Vi må fortsette å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor i årene fremover.

Nettopp derfor er det også nødvendig å forandre kommunenes inntektssystem, et system som var skreddersydd for å sementere dagens kommunestruktur, med for mange små og sårbare kommuner. Vi har nå fått på plass et nytt inntektssystem som gjør det mer lønnsomt å skape sterkere kommuner, et system som gir en mer rettferdig fordeling av inntektene, der mer midler fordeles per innbygger og mindre per rådhus, et system som gir gode støtteordninger og økonomisk forutsigbarhet for kommuner som går sammen, i en tid da mange andre faktorer er usikre. Samtidig har vi sikret at innbyggere i hele landet kan få et godt og likeverdig tjenestetilbud, der vi tar hensyn til at det er dyrt å drive tjenester i spredtbygde områder. De minste kommunene i distriktene får faktisk økte inntekter med denne modellen.

Med de rammene vi har lagt for vekst i kommunenes frie inntekter, vil kommunene ha rom for både å dekke økte kostnader og samtidig videreutvikle sitt tjenestetilbud neste år. Når vi ser utgifter og inntekter i sammenheng, hadde kommunene et bedre økonomisk handlingsrom i årene 2014–2016 enn i de tre foregående under regjeringen Stoltenberg. Det handlingsrommet vi legger opp til for 2017, er på linje med det de rød-grønne varslet i 2011 og 2012.

Regjeringen har sammen med våre samarbeidspartier, Venstre og Kristelig Folkeparti, sikret kommunene gode og forutsigbare økonomiske rammevilkår i denne perioden. Vi har gjort påstandene om sulteføring av kommunene til skamme. Vi har også gitt rom for en særlig satsing på tjenester til rusavhengige innenfor veksten i de frie inntektene. Dette vil bidra til at færre faller utenfor, og flere løftes opp. Samtidig vet vi at kommunene skal gjøre krevende prioriteringer mellom mange gode formål, slik de alltid må gjøre. I år har vi valgt å synliggjøre hvilke muligheter som finnes i å øke handlingsrommet utover det regjeringen foreslår, gjennom en bedre organisering og mer effektiv drift av de kommunale tjenestene.

Produktivitetskommissjonen og andre har påpekt store variasjoner i kommunenes ressursbruk og tjenestekvalitet. Det er åpenbart at mange kommuner kan sørge for bedre tjenester dersom de lærer av de beste på ulike områder. Vi vet at noen kommuner er gode på én ting, og andre kan være gode på noe annet. Dette er ikke minst viktig når vi nå går inn i en tid da vi ikke lenger kan betale oss ut av alle problemene, med oljepenger.

Staten skal være en medspiller for kommunene i arbeidet

med å fornye, forenkle og forbedre offentlige tjenester. Det ligger et stort potensial i å digitalisere offentlige tjenester, slik at de blir mer brukervennlige, tryggere og mer effektive. Vi samarbeider derfor med kommunene, bl.a. om å innføre sikker digital post og om å digitalisere søknader om startlån og bostøtte. Vi har iverksatt et prosjekt for klart språk, som gir bedre informasjon og dermed også bedre rettssikkerhet for innbyggerne som mottar henvendelser fra kommunene. Dette skaper en enklere hverdag for både innbyggere og ansatte i offentlig sektor.

Summen av de ulike tiltakene vi beskriver i kommuneproposisjonen, vil gi kommunene gode rammer og muligheter både i 2017 og i årene som kommer. Den vil legge til rette for en nødvendig fornyelse, slik at vi kan bevare den norske tradisjonen med sterke og levende lokalsamfunn i hele landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [12:02:20]: Jeg merker meg med stor interesse at når kommunalministeren vil sammenligne seg med Stoltenberg II-regjeringen, vil han bare sammenligne seg med årene 2011 og 2012, og ikke med hele perioden. Man kan lure på hvorfor det er sånn. Svaret ligger sannsynligvis i at når man sammenligner dagens regjering med Stoltenberg II, var veksten i de samlede inntektene under Stoltenberg II 2,5 pst., mens den nå er falt ned til 1,8 pst. – en betydelig forskjell.

Forskjellene i Norge øker også. De fleste er enige om at skole og utdanning er helt avgjørende for å gi alle barn like muligheter og for å utjevne sosiale forskjeller. Vi vet at én av fire aldri fullfører videregående utdanning. Særlig alarmerende er resultatene i Nord-Norge. Det hører med til bildet at resultatene og gjennomføringen er i framgang, men dette blir satt i spill når de nordnorske fylkeskommunene nå må kutte kraftig i videregående opplæring fordi regjeringen har kuttet 400 mill. kr til Nord-Norge etter endringene i inntektssystemet. Mitt spørsmål er: Tror kommunalministeren at mindre penger er den rette oppskriften for å bedre kvaliteten i videregående opplæring?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:03:36]: La meg først si at jeg sammenlignet årene fra 2010 til 2013 med årene fra 2014 til 2016. Da ser vi at vi har lagt til rette for at kommunene har fått et større økonomisk handlingsrom enn i de tre foregående årene. Nå går vi inn i en periode med lav oljeinntekt, og allikevel har vi klart å legge til rette for at kommunene til neste år får en vekst som er på høyde med det regjeringen Stoltenberg la frem i 2011 og 2012.

Når det gjelder de nordnorske fylkene, er jeg helt enig i at en god økonomi for fylkene også er viktig for deres satsing på fylkeskommunene. Men la oss se på Nordland. De hadde et driftsresultat i fjor på 4,2 pst., dvs. om lag på landsgjennomsnittet. Troms hadde et driftsresultat på 4,8 pst., som var over landsgjennomsnittet. Det var kun Finnmark som hadde en vekst som var lavere enn landsgjennomsnittet.

Helga Pedersen (A) [12:04:43]: Jeg registrerer at høyresiden nok en gang prøver å gjemme seg bak driftsresultat og teknikaliteter når realiteten er at i dette tilfellet Nord-Norge må kutte 400 mill. kr i de fylkeskommunale budsjettene etter regjeringens omlegging av inntektssystemet. Det er interessant, sett i relasjon til at Høyre før valget i 2013 lovde at det skulle bli større satsing på samferdsel og på skole. Dette er to oppgaver som i veldig stor grad er underlagt fylkeskommunene. Her ser vi et økende gap mellom de behovene som er, og penger til å løse oppgavene. Båtruter kuttes, vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene øker, og mange fylkeskommuner må nå kutte kraftig i videregående opplæring. Høyre har innfridd løftene sine om skatteutt. Da er mitt spørsmål: Hvorfor er det ikke like viktig for Høyre å innfri sine løfter om samferdsel og skole?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:05:45]: Hvis man ser på regjeringens budsjetter, vil man se at kommuneøkonomi har vært viktigere for regjeringen enn skattereduksjoner. Skattereduksjoner er også viktig fordi det bidrar til å skape trygge arbeidsplasser. Det gjør det mer lønnsomt å drive næringsvirksomhet. Skal vi ha mer å dele, må vi også ha mer å skape.

Men la oss gå tilbake til de nordnorske fylkene. Hvis vi ser på de korrigerede frie inntektene – når vi korrigerer for ulike forhold – har Nordland 124 pst. av landsgjennomsnittet, Troms har 120 pst., Finnmark har 122 pst. av landsgjennomsnittet, mens et fylke som Nord-Trøndelag har kun 105 pst. Det betyr at de nordnorske fylkene har et større handlingsrom – også når man korrigerer for avstandsurefermer – enn andre fylker andre steder i landet.

Heidi Greni (Sp) [12:06:57]: Da kommunereformen ble lansert i kommuneproposisjonen for 2015, ble det lagt opp til at reformen skulle baseres på frivillighet og lokale prosesser. Unntaket – som Senterpartiet advarte mot – var helt spesielle situasjoner der enkeltkommuner ikke skulle stanse endringer som ble sett på som hensiktsmessige av regionale hensyn.

Nå heter det at fylkesmannen skal oppsummere og vurdere om vedtakene er i tråd med målene for reformen og gi tilråding om kommunestrukturen i eget fylke innen 1. oktober. Den rollen departementet har gitt fylkesmannen, har skapt tvil om prosessveilederrollen er tonet ned til fordel for å være sensor over det kommunale arbeidet og konklusjonene de kommer fram til. Kan statsråden bekrefte at han fortsatt mener at kommunereformen skal baseres på frivillighet og lokale prosesser, og at han derfor legger vekt på at fylkesmennene skal oppsummere de lokale prosessene og gi sine tilrådninger i pakt med det Stortinget la til grunn i 2014? (Presidenten klubber.) Hvis svaret er ja, kan statsråden bekrefte at fylkesmennene vil få det samme budskapet i det lokale ... (Presidenten avbryter.)

Statsråd Jan Tore Sanner [12:08:11]: Jeg tror jeg har svart på det spørsmålet minst én gang i måneden i diverse debatter i Stortinget i løpet av de to siste år – og også i leserinnlegg. Utgangspunktet er det samme i dag som det var da reformen ble lagt frem. Det er behov for endringer i

kommunestrukturen for å sikre innbyggerne gode tjenester der de bor i dag og i fremtiden. Nå ser vi at mange kommuner går mot sammenslåing fordi de ser at de står sterkere sammen. Det står fortsatt fast at kommunereformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser, men, som Stortinget også har vært tydelig på, at det er unntak i spesielle situasjoner.

Oppdraget som jeg har gitt til fylkesmennene, bygger på vedtak i Stortinget, Stortingets føringer for fylkesmannens rolle, nemlig at fylkesmannen også skal gi en anbefaling. Men det er Stortinget som tar beslutning, ikke fylkesmannen. Det er Stortinget som gjør det.

Karin Andersen (SV) [12:09:25]: Hvis jeg kan følge opp dette litt: Statsråden sier at man må endre strukturen, ellers blir det ikke bra nok. Den som mener det, må vel også være villig til å endre strukturen med tvang? Hvis ikke er det vel ikke riktig det som sies, at dette må til for at kvaliteten på tjenestene skal bli god nok. Det kan vel ikke en statsråd sitte og se på – at kvaliteten på tjenesten ikke blir god nok, men samtidig ikke gjøre noe med det?

Det er rart å se på spillet som foregår nå. Det er folkeavstemninger og brukerundersøkelser som stort sett har vist at folk ikke er enig med regjeringen og Sanner i at kommunesammenslåing med tvang løser problemene. Hva er grunnen til at statsråden, når han mener at man må endre strukturen, ikke er villig til å gjøre det selv?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:10:27]: Jeg er litt forundret over at Senterpartiet, i hvert fall på nasjonalt nivå, og SV er så opptatt av at vi skal si at det blir tvang når vi faktisk har slått fast at reformen bygger på frivillighet og gode lokale prosesser. Partiene burde da heller si at det er de enige i. Behovet for kommunereform har vært tydelig helt siden Gunnar Berge og Arbeiderpartiet satte saken på dagsordenen på begynnelsen av 1990-tallet. Så har vi sett at kommunene i dag er for små for de store utfordringene, for de store oppgavene de har. Også i Oslo-området, hvor man kan nå 13 rådhus på 45 minutter – 13 rådhus på 45 minutter – er det behov for å se på større kommuner for å kunne gi en bedre areal- og samfunnsutvikling.

Jeg må få ta avstand fra begrepet «spill». Jeg møter lokalpolitikere fra alle partier. De viser lederskap, og de er opptatt av å skape gode tjenester. De trenger å bli heiet på, ikke at dette blir karakterisert som politisk spill.

Karin Andersen (SV) [12:11:34]: Jeg har ikke sagt at det er de som driver med spill. Jeg sier at det er regjeringen som driver med spill om dette. Vi er opptatt av ærlighet. Vi mener at virkemidlene som legges inn, bør være reformnøytrale, og at kommuner som velger å stå alene, ikke skal straffes. Men det gjør vi også fordi vi ønsker å styrke kommuneøkonomien kraftig, slik at vi får kvalitet på tjenestene, for det er det som er det viktigste grepet.

Jeg skal ta et annet spørsmål, og det handler om Samhandlingsreformen. Regjeringen signaliserer nå at den vil legge rus og psykiatri inn i den. I den forbindelse er jeg bekymret for at kommunene ikke skal klare å bygge opp et godt nok tilbud til disse pasientene lokalt, før man gjen-

nomfører reformen. Den andre samhandlingsreformen har fungert til dels. Noen kommuner har klart det – andre har ikke klart det. Min mening er at man burde ha gjennomført lokale forsøk først. Det burde man ha gjort den gangen, og det bør man gjøre denne gangen.

Vil statsråden ta initiativ til det, slik at vi får dette til å bli en god reform for dem som trenger den?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:12:39]: La meg først svare på det første, om at inntektssystemet bør være reformnøytralt. Det er jeg helt enig i, og det er derfor vi foretar disse endringene. Vi kan ikke ha et inntektssystem som sementer en gammel struktur, når et bredt flertall på Stortinget mener at tiden er moden for endring.

Allerede da Samhandlingsreformen ble lansert av en tidligere arbeiderpartistatsråd, ble det pekt på at det er behov for større kommuner for å kunne gi innbyggerne gode tjenester. Det har nettopp sammenheng med at man trenger større fagmiljøer og flere spesialister. Vi bygger jo opp tilbudet innenfor rus og psykisk helse i kommunene, med konkrete tilskudd som gjør at kommunene vil være bedre i stand til å kunne overta dette ansvaret. De får nå også en forutsigbarhet i gjennomføringen av den reformen.

Marit Arnstad (Sp) [12:13:50]: Det er nok riktig at det er gjort mye godt arbeid lokalt, men det er jo ikke på grunn av regjeringen, det er på tross av regjeringen. Regjeringen har i denne sammenhengen bidratt til kaos, endring av spilleregler underveis, osv.

Det er også riktig at Høyre har jobbet for dette over flere tiår, som statsråden har nevnt i flere av sine replikkvar. At den innsatsen ikke har gitt resultat, skyldes jo mangel på gode argumenter. Det er det som rett og slett er årsaken til det, og det er jo det vi nå igjen ser, når folk stemmer nei i folkeavstemningene.

Statsråden gjentar i dag – han har sagt det mange ganger tidligere – at det er behov for endringer, men at det skal bygges på frivillighet, og at unntak bare skal skje i spesielle situasjoner. I slutten av uka skal Sanner møte landets fylkesmenn. De blir sentrale i det videre arbeidet.

Kan statsråd Sanner entydig bekrefte at hans budskap til landets fylkesmenn i de lukkede rom kommer til å være eksakt det samme som det han offentlig har uttalt fra Stortingets talerstol i dag?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:14:52]: Svaret på det spørsmålet er selvsagt ja. Det er ikke forskjell på det som statsråden sier i et lukket og et åpent rom. Statsråden er alltid forberedt på at det som sies i et lukket rom, også kan komme ut i et åpent rom.

Jeg lever godt med at Senterpartiets parlamentariske leder har behov for å karakterisere regjeringen. Men det arbeidet som lokalpolitikere nå gjør, fra alle partier, også mange fremragende senterpartiordførere – det har jeg lyst å understreke – gjør de fordi de er opptatt av gode tjenester til innbyggerne sine. Jeg mener det er vår oppgave å heie på dem og gi dem støtte i arbeidet. Det vet jeg at Arbeiderpartiets leder, Jonas Gahr Støre, har gjort, ved å si at man støtter de lokale prosessene som er der ute. Det er vår opp-

gave, og det er den rollen også jeg har hatt i de to årene vi har jobbet med reformen. Og det er faktisk 148 kommuner hvor det har vært ja i enten folkeavstemninger eller innbyggerundersøkelser – 207 kommuner hvor det har vært nei. Det kommer mange sammenslåinger, og det er bra for innbyggerne.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jonas Gahr Støre (A) [12:16:15]: Jeg vil gi statsråden rett i at jeg heier på dyktige lokalpolitikere. Det gjør jeg når jeg reiser rundt i landet. Jeg vil også gi alle de andre talerne rett som sier at dette er et spørsmål som folk tar på det største alvor.

Dette er ikke en debatt i og for seg om kommunereformen, men la meg bare gjenta, siden vi er på et ganske viktig kalenderpunkt i denne reformen: Arbeiderpartiet er for kommunereform. Vi er for å løse oppgaver godt for innbyggerne, og vi er for prosesser som kan føre til at vi kan løse oppgaver bedre. Men jeg vil understreke det som også våre talspersoner har sagt i dag, at når premisset er frivillighet, av mange grunner i nasjonen Norge, tror jeg det er veldig viktig for dette husets troverdighet og politikkenes troverdighet at det er konsekvens i den linjen. Der ute blant alle dem vi heier på, er det en oppfatning av at det er uklarerhet rundt det, at spillereglene endres underveis, og det er uklarerhet om hvordan embetsmennene, fylkesmennene, nå bl.a. skal tolke resultater. Jeg tror vi står oss på å være tro mot det som var utgangspunktet for denne prosessen, og at vi er det hele veien inn. Og så tror jeg at vi i mange år framover fortsatt kommer til å være for en reform for å kunne løse oppgaver bedre for folk.

For en som ikke har politikk som hovedinteresse, kan begrepet «kommuneøkonomi» virke ganske fjernt. Det erfarer jeg når jeg er ute i debatter. Og i mine samtaler med folk landet rundt bruker jeg andre ord, først og fremst «barnehage», «skole», «eldreomsorg» og «nærmiljø». Hva slags tilbud ønsker vi? Hvem tar ansvaret for hva? Og hva overlater vi til hver enkelt? Hvordan sikrer vi at alle får gode tilbud, nok kapasitet og god kvalitet?

I fortellingen om Norge er sterke fellesskapsløsninger en rød tråd. Vi får til mer sammen enn hver for oss på veldig viktige områder. Vi ser fra mange undersøkelser at engasjementet og handlingsrommet til politikere i kommuner og fylker spiller en avgjørende rolle for de tjenestene vi alle har nytte av og glede av. Hver eneste dag går tusenvis av ansatte over hele landet på jobb for å gi ungene våre en trygg oppvekst og de eldste en verdig alderdom. De lokale folkevalgte har hovedansvaret, og på den måten sikrer vi at tilbudet tilpasses de lokale forholdene. Oppgaver bør utføres og beslutninger fattes nærmest mulig dem det gjelder. Da løses oppgavene på best mulig måte – i små kommuner, i mellomstore kommuner og i store kommuner.

Det bringer oss til kommuneøkonomien: Hva vi velger å sette av for å løse disse viktige oppgavene, hvilke ambisjoner vi setter oss for at folk skal få dekket sine behov, slik at de igjen kan bidra til samfunnet gjennom arbeid, deltakelse og sosialt engasjement. Og her ser vi skillene i politikken i dag. Regjeringen har siden den overtok prioritert

å bruke det økonomiske handlingsrommet i hovedsak på skatteutt. Lederen i KS bekreftet i komitéhøringen i Stortinget at regjeringens opplegg ikke vil gi rom for å styrke kvaliteten innenfor skole og eldreomsorg. Det er en dårlig investering i framtiden.

Vi trenger tvert imot mer ressurser til en kraftfull tidlig innsats i skolen, til å ruste eldreomsorgen, til å ta imot et økende antall eldre og pleietrengende om få år. Og det er jo summen av dette som også gjør bedriftene våre produktive. Folk kan gå på jobb, og de kan skape arbeid og verdier.

Arbeiderpartiet vil øke kommunesektorens inntekter med 3 mrd. kr for neste år. Vi gjør det for at kommunene skal kunne styrke kvaliteten i barnehagene, i skolen og i eldreomsorgen. Det handler selvfølgelig også om kampen mot ledighet, slik vi så det under finanskrisen, der kommunene ble satt i stand til å svare med gryteklare prosjekter som ga effekt. Dersom Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016 hadde fått flertall i Stortinget, ville kommunenes inntekter i år vært 3 mrd. kr høyere. I tillegg ville kommunene hatt mer penger til tiltak for integrering og bosetting.

De to siste årene har det vært rekordlav sysselsettingsvekst i kommunesektoren, samtidig som satsingsområdene innenfor offentlig velferd skal løses nettopp der. Det er feil prioritering og mangelfull satsing.

Befolkningsvekst, byer som vokser, flere eldre, lokalsamfunn som trenger nye arbeidsplasser, bosetting av flyktninger og klimaendringer er noen av de utfordringene samfunnet vårt må møte. Det må møtes med kommunereform, men felles for alle disse oppgavene er også at det er satt av penger til det i spleiselaget. Da trenger vi en regjering og et stortingsflertall som vil spille på lag med lokalsamfunnene, som vil sette kommunene i stand til å løse de store oppgavene, og som vil vise vilje til å prioritere de viktigste oppgavene først. Det tror jeg også at flertallet av folket kommer til å se når de forhåpentligvis skifter flertallet i denne salen om ett år. Arbeiderpartiet vil bidra til det gjennom å prioritere et økonomisk opplegg for kommunene som faktisk svarer på de oppgavene som skal løses.

Bjørn Lødemel (H) [12:21:15]: Først vil eg korrigere eit spørsmål eg hadde i stad. Det er visst Kongsberg som er den største senterpartistyrde kommunen, utan at det er noka stor sak.

Handsaminga av kommuneproposisjonen viser at det er brei oppslutning om kommunesektoren si viktige rolle som grunnmur i det norske velferdssamfunnet, og ikkje minst om kommunane sin posisjon som arena for eit sterkt lokaldemokrati.

Det er kjekt å slå fast at regjeringa held fram med å styrkje kommunesektoren sin økonomi, slik at kommunane kan møte utfordringane med auka kostnader til folketal-sauke og auka kostnader til pensjon, og i tillegg styrkje dei kommunale velferdstenestene.

I motsetning til den føregåande raud-grøne regjeringa er det viktig å peike på at denne regjeringa formidlar rammene på ein nøktern måte, slik at det ikkje blir skapt eit urealistisk bilde av situasjonen. På den måten unngår ein at storting eller regjering skaper store

forventingar som lokalpolitikarane vil slite med å innfri.

Kommunesektoren vil alltid stå overfor behov for prioriteringar og fokus på effektiv drift, og då passar det ikkje med raud-grøne glansbilde, slik som det var tidlegare.

Regjeringa og Stortinget arbeider med mange viktige reformer, og i kommuneproposisjonen blir det vist til både kommunereforma og regionreforma. I dag vedtek Stortinget nytt inntektssystem for kommunane, og for få dagar sidan handsama Stortinget også ny inndelingslov og kommunelov, som m.a. skal gjere det enklare og smidigare å gjennomføre grensejusteringar i samband med kommunereforma.

Når det gjeld kommunereforma, vil eg gje stor ros til lokalpolitikarane rundt om i landet som dei aller fleste stadar har gjort ein viktig jobb med å få på plass utgreiingar som eit breitt fleirtal på Stortinget har bede om. No er det vedtaka som står for tur.

Det er behov for større og sterkare kommunar i Noreg. Kommunane er viktige aktørar når det gjeld det offentlege tenestetilbodet til innbyggjarane. Då krevst det sterkare kommunar som også i framtida vil klare å løyse endå fleire og større oppgåver enn i dag.

Stortinget har også handsama regionmeldinga nyleg. Stortinget har slått fast at det skal vere eit nivå mellom kommunane og staten, og at det skal vere om lag ti regionar. Det vidare arbeidet med kommunereforma og regionreforma vil gå hand i hand det komande året, og det er ikkje tvil om at vi går eit spennande år i møte fram til at dette skal avgjerast neste vår.

Regjeringspartia og Venstre sikrar i dag også fleirtal på Stortinget for eit nytt inntektssystem for kommunane. Det nye inntektssystemet har blitt langt betre motteke enn det som opposisjonen trua med gjennom valkampen og inn mot framlegginga. Det tyder på at det treffer rimeleg bra.

Kommunereforma legg til rette for større kompetansemiljø i heile landet, og regjeringspartia og Venstre sikrar fleirtal for å forsterke arbeidet med å lokalisere nye og eksisterande statlege arbeidsplassar utanfor Oslo. Denne lokaliseringa skal særleg vurderast i nye regionsenter, også utanom dei store byane.

Ei av dei store sakene som regjeringspartia og samarbeidspartia har fått til i denne perioden, er den nye ferjeavløysingsordninga for fylkesvegsambanda. Ein starta opp i 2014 med ein komitémerknad frå regjeringspartia og samarbeidspartia, og eit godt og konstruktivt samarbeid mellom desse partia og regjeringa gjer at vi kan setje krona på verket i dag.

Med den nye ferjeavløysingsordninga kan fylkeskommunane delfinansiere slike prosjekt med midlar dei får for ferjesambandet gjennom inntektssystemet. Ordninga legg til rette for at fleire bru- og tunnelprosjekt kan realiserast på fylkesvegnettet, slik at kommunar og regionar kan knytast sterkare saman på ein betre måte enn i dag. Det vil stimulere til vekst og verdiskaping i kystkommunane.

Regjeringa sikrar også gjennom nye retningslinjer at fylkeskommunane ikkje skal tape i inntektssystemet når eit ferjesamband blir korta inn av eit vegprosjekt utan at det blir heilt avløyst. Retningslinjene presiserer at

slike prosjekt ikkje er omfatta av ferjeavløysingsordninga.

I mitt heimfylke, Sogn og Fjordane, gjeld dette for Atløysambandet. Det har vore eit sterkt lokalt engasjement for å få ferjeavløysingsmidlar for å realisere Atløysambandet, og særleg ordførar Frida Melvær i Askvoll kommune har gjort ein kjempejobb. No blir det opp til fylkeskommunen å få dette på plass.

Denne våren har stått i dei store reformene sitt lys. Kommunereforma, regionreforma, nytt inntektssystem for kommunane og ny inndelings- og kommunelov viser at Noreg er i ferd med å bli endra. Nokre parti vel å stå utanfor alt som er nytt, andre parti er berre delvis med, men fleirtalet er sterke og klare.

Historia vil vise at det var ei borgarleg regjering saman med samarbeidspartia som la grunnlaget for ein framtidsretta kommune- og regionstruktur som vil leggje til rette for betre offentlege tenestetilbod for innbyggjarane, sterkare lokaldemokrati og vekst og utvikling i heile landet.

Tove Karoline Knutsen (A) [12:26:23]: Noe av det viktigste og mest utfordrende kommunene kan holde på med, er å sørge for en god politikk for de helt unge og de eldre. Skal kommunene klare det, må regjeringa ha et bedre kommuneopplegg enn det som er lagt på bordet for 2017. Lederen i KS, Gunn Marit Helgesen, var klar og tydelig under kommunal- og forvaltningskomiteens høring: KS mener at regjeringas kommuneopplegg for neste år ikke vil gi rom for å styrke skolen og eldreomsorgen. Når regjeringa prioriterer skattelette til de mest velsituerte foran velferden i kommunene, blir det mindre til skole og kommunale velferdstjenester.

Regjeringa – og særlig Fremskrittspartiet – har gjennom mange år i opposisjon lovet at det ikke skal stå på pengene når det gjelder eldreomsorgen. Det har vist seg å være skrift i sand. En av Fremskrittspartiets mangeårige kjepphester, såkalt statlig finansiering av kommunal eldreomsorg, er forsøkt satt ut i livet gjennom et prøveprosjekt. Det har nærmest kollapse før det har begynt. Kommunene som først takket ja til å bli med, har etter hvert rømt fra prosjektet, hals over hode, én etter én. Av 18 kommuner som meldte seg på, er det nå kun 6 igjen. Mange kommuner vil rett og slett komme dårligere ut enn det de gjør i dag med den såkalte satsingen fra regjeringa. Trøgstad kommune ville ha tapt 6 mill. kr per år, Narvik 40 mill. kr. I borgerlig styrte Stavanger har både Fremskrittspartiet og Høyre kategorisk avvist å bli med fordi kommunen ville ha tapt flere hundre millioner kroner på å delta, ifølge lederen av levekårsutvalget fra Høyre.

Regjeringas andre satsing er såkalt lovfesting av rett til sykehjemsplass. Det høres i utgangspunktet tilforlåtelig ut, men sannheten er at man allerede har lovfestet rett til både sykehjemsplass og annen tilpasset hjelp når man trenger det. De fremste fagfolkene på omsorgslovgivning har advart sterkt mot formuleringene i det nye lovforslaget og slår fast at det snarere vil svekke enn styrke rettsvernet for eldre. En lang rekke høringsinstanser, herunder KS, Helsedirektoratet, Norsk Sykepleierforbund og pasient- og brukerombudene har gått imot både dette

forslaget og den før nevnte såkalte statlige finansieringen.

Det siste fra regjeringa er at man vil legge om investeringstilskuddet til kommunene slik at det ikke lenger kan gå til renovering av sykehjemsplasser, slik mange har nevnt i denne debatten. Begrunnelsen er at man vil prioritere tilskudd til bygging av nye plasser for å få en antatt netto tilvekst. Det er et resonnement som ikke tåler å bli prøvd mot virkeligheten. Hvis en kommune ser seg nødt til å bygge nytt istedenfor først å oppgradere sine gamle sykehjem, blir det ikke mulig å gjøre begge deler uten støtte – selv om man får en overgangsfase. Da vil man ha en situasjon hvor gamle plasser sannsynligvis vil fases ut etter hvert som nye bygges – og da er man like langt. Trondheim kommune, som har planer for både renovering og bygging, har meldt at omleggingen fordyrer deres planer med over 100 mill. kr, og at planene dermed kan bli vanskelige å gjennomføre.

Fremskrittspartiet og Høyre avviser at deres prestisjeprosjekter for eldreomsorgen har havart og gjentar istedenfor elendighetsbeskrivelsene av åtte rød-grønne år. Det er et utilslørt forsøk på å flytte fokus fra egne feilgrep. Faktum er at under den rød-grønne regjeringa ble kommuneøkonomien betydelig styrket. Kompetanseløftet ga over 22 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren, over 80 pst. av disse med relevant faglig utdanning. Og selv om vi er ærlige på at vi ikke nådde det antallet nye og renoverte sykehjemsplasser som vi hadde som mål, viser de siste SSB-tallene at det faktisk ble gitt tilsagn om 12 292 plasser i tida 2008–2015, og det ble bygd og renoveret 7 694 plasser i samme tidsrom. I tillegg var det svært mange kommuner som under den rød-grønne regjeringa fikk økonomi til å styrke de hjemmebaserte tjenestene.

Arbeiderpartiet vil, ut fra de erfaringene vi har høstet, snu alle steiner for å skape en god eldrepolitikk og likeverdige tjenester til de eldre. Vi vil prøve ut et øremerket sektortilskudd til eldreomsorg knyttet opp mot klare kvalitetsindikatorer og en tillitsreform som skal gi mindre byråkrati, økt tillit til de ansatte og sterkere brukermedvirkning. Vi vil bygge på tillit til lokal kompetanse og kunnskap, helt ulik den byråkratiske overstyringen som regjeringa nå vil innføre, og som både røde og blå kommuner over hele landet har takket nei til.

Arbeiderpartiet foreslår i kommuneproposisjonen at sektorens inntekter i 2017 økes med 3 mrd. kr utover regjeringas forslag. Det er en satsing som monner.

Stein Erik Lauvås (A) [12:31:44]: Det er i kommunene velferden produseres. Det er i kommunene barn og unge får sin barnehageplass og sine første skoleår. Det er i kommunene våre barn og unge får sine første kulturtilbud. Det er i kommunene alle våre frivillige lag og foreninger holder til, og det er i kommunene hjemmehjelp, sykehjemsplasser og andre velferdstilbud til våre eldre finnes.

Det betyr at kommunene har mange krav og mye å leve opp til. Dette vet kommunepolitikere og ansatte i våre kommuner utmerket godt. By- og kommunestyrepolitikere legger ned mange timers jobb for at egen kommune skal gi riktige og gode tilbud til innbyggerne. De ansatte i kom-

munenes skoler, sykehjem, teknisk etat og administrasjon gjør en god jobb, og mange av de ansatte i kommunene har et arbeid som gjør at de må gå på jobb mandag som lørdag og til alle døgnets tider. Sykehjemmet stenger ikke, brannvesenet må bemannes og vaktordninger på vann og kloakk må være på plass, for å nevne noe.

Arbeiderpartiet har, som det har vært sagt tidligere her, store ambisjoner på vegne av norske kommuner, men vi kan ikke bare ha ambisjoner, vi må følge opp med en økonomi som gjør at kommunene har mulighet til å levere. Vi må gi våre lokalpolitikere og kommunalt ansatte reelle muligheter til å kunne gi gode og trygge velferdstilbud, slik jeg hører mange her etterlyser og sier er viktig og riktig å ha. Men da blir det altså feil vei å gå når man nå reelt sett svekker kommunenes økonomi og setter i verk et inntektssystem som ikke svarer til de utfordringene som ligger der.

Veksten i kommuneøkonomien for 2017 som regjeringen har foreslått, er ikke det en kan forbinde med satsing. Det er heller en reell fare for at kommunesektoren kan ende opp med et negativt handlingsrom for 2017, når man legger inn føringer som befolkningsvekst, pensjon og alt dette i regnestykket.

Så legger regjeringen inn et effektiviseringskrav på om lag 1,2 mrd. kr. Det er vel ingen av oss som har noe imot effektivisering, men min og mange andres erfaring fra feltet drift av en kommune er at det drives effektiviseringstenkning hver eneste dag der ute i kommunene. Det kan nesten virke som om regjeringen har sittet og tenkt: Hva om vi foreslår effektivisering? Det er det nok ingen som har tenkt på der ute i kommunene før.

Jeg vet ikke hvordan det var med representanten Njåstad, som er tidligere ordfører, og for så vidt også representanten Lødemel, som har vært ordfører i mange år. Jeg var selv også det i noen år. Det er mulig at Njåstad og Lødemel som ordførere hadde masse penger og bare kunne sløse rundt med dem. Det var ikke min hverdag som ordfører – langt derifra. Hver eneste dag jeg var ordfører, var det diskusjoner i administrasjonen og blant politikerne om hvordan vi kunne effektivisere, jobbe smartere, få mer igjen for hver eneste krone. Men nå dukker altså regjeringen opp, ved Sanner, og har tenkt at «effektivisering» er det lureste vi kan gjøre, der henter vi inn 1,2 mrd. kr. Det er et håpløst forslag.

Nå er det slik at det handler ikke lenger om «effektivisering» i en rekke kommuner; nå handler det heller om å ta reelle kutt, og det handler om å øke gebyrer og eiendomsskatt i høyt tempo. Det er det som er realiteten, og det er også det som er resultatet av kommuneøkonomien som har vært ført de siste par årene.

Vi er nødt til å gi kommunene bedre muligheter til å styrke hjemmehjelp, skoler, barnehager, sykehjem og kulturtilbud. Arbeiderpartiet har forslag som vil bidra godt til det. De som sitter i kommunestyrene, de som sitter i utvalgene, de som jobber i kommunene, de vet hvor skoen trykker, og de fortjener et bedre økonomisk opplegg enn det som vi ser regjeringen foreslår her i dag. 3 mrd. kr mer til fylkene og kommunene, slik Arbeiderpartiet foreslår, ville gitt en god håndrekning til dem som står i dette hver dag.

Det ville ikke løst alle problemer, men det ville i det minste vært et godt steg i riktig retning.

Ruth Grung (A) [12:36:52]: Arbeidsledighet, tapte skatteinntekter som ikke blir kompensert, og flere endringer i inntektssystemet som slår dramatisk ut for mange kommuner – og fylkeskommunen – i Hordaland, gjør det krevende å legge til rette for gode tilbud til innbyggerne og sikre framtidig verdiskaping.

Hordaland er et industrifylke der mye av industrien er lokalisert spredt, med nærhet til naturressursene. Det krever god infrastruktur i et fylke med mye geografi, med et sårbart jernbanenett, som på grunn av ras aldri har vært så mye stengt, og 19 fergesamband der flere består av ferger som er så gamle at de ikke gir den forutsigbarheten som kreves. Det rammer bl.a. Austevoll kommune, som er den største kommunen uten fastlandsforbindelse, men som også står for den største verdiskapingen i landet per innbygger.

Omleggingen av inntektssystemet er dramatisk for de fylkeskommunene som kommer dårligst ut. De foreslåtte endringene av datagrunnlaget for kriteriet «innbygget bosatt spredt», slår dramatisk ut for Hordaland. Hele 44,4 pst. av den totale endringen gjelder Hordaland. Det betyr 40 mill. kr mindre – og uten overgangsordning. Det forundrer at en endring av datagrunnlaget kan slå så mye ut i ett bestemt fylke, som vanligvis beregnes til å omfatte 10 pst. Vel har en vært dyktig på fortetning, men vi visste ikke at vi var så dyktige. Både fylkeskommune og undertegnede har i skriftlig spørsmål bedt om en forklaring på hvordan dette er mulig. Svaret vi har fått, er at man stoler på datagrunnlaget.

Fylkeskommunen fikk også et nedtrekk på 115 mill. kr på grunn av det høye antallet private videregående skoler, som tidligere borgerlige styrever har støttet etableringen av. Fylkeskommunen har ikke hjemmel til å gjøre noe med de private skolene når de nå må tilpasse skoletilbudet som følge av den stramme økonomiske rammen.

De private er hovedsakelig i Bergen og innen studiespesialiserende fag. Fylkeskommunen har nå et svært begrenset handlingsrom til å tilby ungdom i distriktene reell mulighet for valg av framtidig utdanning og yrke. De blir tvunget til å flytte som 16-åring. Yrkesfag er dyrere, og Hordaland som industrifylke trenger fortsatt ungdom som velger yrkesfag. Industrien er i omstilling og landet må sikre rekruttering til den verdiskapende industrien på Vestlandet. Havbruk og prosessindustri er fortsatt spredt – helt naturlig: de følger naturressursene. Ungdom i by må også få et offentlig studiespesialiserende tilbud og ikke tvinges til å betale for utdanning på private skoler.

Hordaland står overfor store utfordringer når det gjelder å ruste opp kollektivtilbudet i Bergensområdet. Det er velkjent at byen mellom de syv fjell har store utfordringer med luftkvaliteten. Byen er også så kompakt at en større del av den framtidige transportveksten må løses på andre måter enn ved hjelp av privatbiler.

Fylkeskommunen har også fått nedtrekk på 50 mill. kr som følge av avgifter og «moroskatten» på gassbusser. Når hovedforbindelsen mellom Bergen og Oslo er stengt som

følge av ras, er det rv. 7 gjennom Hardanger som er omkjøringsvei. Dette er en turistattraksjon fordi store strekninger er så smale, mellom bratte fjellsider og fjord, men de som bruker den til daglig, vet at den er enda mer rasutsatt enn E16. Fylkeskommunen har ikke rammer til å rassikre veien forsvarlig.

For Arbeiderpartiet er det viktig å gi både fylker og kommuner rammebetingelser som setter dem i stand til å gi innbyggerne gode tjenester og nyskaping, både offentlige og i det private. Vi støtter kravet om effektivisering – og det skjer hele tiden – men jeg mener at gevinsten må komme kommunene og innbyggerne til gode.

Høyre lovet bedre kår for storbyene, men vi opplever ikke at de har levert, iallfall ikke i Bergen, selv om Venstre og Kristelig Folkeparti drar det i riktig retning. På samme måte som andre store byer, sliter Bergen med store utfordringer. I Bergen gjelder det spesielt skolebygg, men også utbygging av eldreomsorgen. De store byene, men også mindre kommuner som Ulvik, opplever endringer i investeringstilskuddet, som tidligere talere har vært inne på. Det er utfordrende at man blir bedt om å sette ting på vent, i prosessen med kommunesammenslåing og dermed tilpasse hvor man skal bygge framtidige omsorgsplasser, og samtidig få en endring som gjør at en ikke får forutsigbarhet. Så Arbeiderpartiet ber både regjeringspartier og samarbeidspartier se nærmere på denne overgangsordningen, selv om den er på ti år.

Avslutningsvis: Kommuner og fylkeskommuner må få rammer for å sikre gode tjenester til innbyggerne, men også for å sikre god verdiskaping i hele landet.

Mudassar Kapur (H) [12:42:05]: Til taleren rett før meg vil jeg si at det blir litt ironisk å høre vedkommendes beskrivelse av storbypolitikken til denne regjeringen når man har sett at det er denne regjeringen som sørger for at man finansierer 50 pst. av de store utbyggingsprosjektene i de store byene, som har fått fart på bymiljøavtalene og på boligbyggingen. Vi ser at det for første gang meldes at det igangsettes flere nye boliger enn på mange år. Og selv tilhører taleren et parti som så vidt har greid å snuble seg gjennom en Oslopakke 3, som man ikke greier å stå inne for selv etter at den er forhandlet ferdig. Men det er kanskje en debatt vi kan ta en annen gang.

Over til det jeg hadde lyst til å snakke om i kommuneproposisjonen. Det gjelder bosetting. Da Høyre og Fremskrittspartiet overtok regjeringsmakten i 2013, arvet vi et stort etterslep på bosetting av flyktninger. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet i regjering hadde ikke gjort en god nok jobb for å bosette flyktninger som allerede hadde fått oppholdstillatelse. De satt nå med livet på vent, fullstendig passivisert.

Etter at denne regjeringen tok over, har det blitt fart på dette arbeidet. Det har skjedd i en tid der presset samtidig har vært stort. Kommunene bosatte i overkant av 11 000 flyktninger i 2015, og det er en økning på 46 pst. fra 2014. I år har kommunene sagt ja til å bosette over 16 000 flyktninger. Det arbeidet er også godt i gang.

Så kan noen lure på hvorfor jeg snakker om bosetting, når vi allerede har hatt en debatt om innvandring og skal

ha en debatt om bosetting. Det er fordi bosettingsarbeidet først og fremst handler om kommunepolitikk. Det er i kommunene folk skal bosettes, og det er der vi må ha de viktigste tiltakene. Og selv om kommunene har økt bosettingen de siste årene, må den økes ytterligere. Det er særlig utfordrende å få bosatt de yngste enslige mindreårige flyktningene. Regjeringen har i 2015 og 2016 hatt en ordning med et generelt ekstratilskudd til kommunene ved bosetting av flyktninger. I 2016 får kommunene også et ekstratilskudd på 100 000 kr per bosatt enslig mindreårig. Dette er kommunepolitikk, dette er kommunepolitikernes hverdag når det gjelder integrering.

En vesentlig faktor for bosetting er selvsagt også tilgang på nok boliger. Denne regjeringen har sørget for å øke tilskuddet til utleieboliger. Videre har denne regjeringen sørget for en rekke forenklinger i plan- og bygningsloven, slik at vi har fått mer fart på boligbyggingen. Dette er viktige tiltak som hjelper kommunene med å planlegge bosettingsarbeidet for de kommende årene, og ikke bare ha en år-til-år-tankegang.

Videre har denne regjeringen forenklet regelverket slik at mange flere kan leie ut en del av sin egen bolig. Hva viser dette? Jo, vi kan alltid ha debatter hvor man viser til mange gode intensjoner om å få fart på bosetting og få fart på boligbygging, men det vi ser, er at der de rød-grønne har hatt mange gode intensjoner og slagord, har denne regjeringen faktisk levert på dette området. Og disse tingene henger sammen.

En annen viktig faktor for kommunene i dette arbeidet er forutsigbarhet. Dette har kommet fram i den dialogen jeg selv har hatt med mange kommuner når jeg har reist rundt. Ikke minst har også KS gitt tydelige signaler om dette. Derfor vil jeg trekke fram at regjeringen i kommuneproposisjonen foreslår å videreføre ekstratilskuddet ved bosetting av flyktninger og enslige mindreårige i 2017. Det blir også varslet at regjeringen i statsbudsjettet for 2017 vil vurdere om dagens ordning med refusjon av kommunale barnevernsutgifter til enslige mindreårige også skal legges inn som fast tilskudd.

Opposisjonen benytter ofte anledningen til å kritisere Høyre og Fremskrittspartiet for at vi ikke gjør nok for bosettingsarbeidet. Arbeiderpartiet har plutselig fått mye mer penger enn før til å drive bosetting, SV ønsker å innføre tvangsbosetting, og Senterpartiet mener som vanlig at alt var bedre før. Derfor er det betimelig å be de rød-grønne representantene om å gjøre en ærlig sammenlikning mellom sin egen innsats og denne regjeringens. Jeg er sikker på at mange vil få en så pass flau smak i munnen at de i ærlighetens navn vil slutte med sin lettvinde og billige retorikk og kritikk i denne saken.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Martin Henriksen (A) [12:46:47]: Det har vært en merkelig opplevelse å høre regjeringspartiene det siste året når de snakker om lokaldemokrati og å flytte makt. Virkeligheten er jo en helt annen. På punkt etter punkt flyttes og tas makt og innflytelse fra bl.a. fylkeskommunene og de

regionale folkevalgte. Det viktigste er at det økonomiske handlingsrommet i regionene reduseres – helt gjennomgående. De pengene fylkene selv kan bruke til å satse på det de selv mener er fornuftig, blir det færre og færre av gjennom kutt i regionale utviklingsmidler, nytt inntektssystem og en presset kommuneøkonomi.

Et eksempel på det er statsbudsjettet og inntektssystemet regjeringa la fram for 2016. Nordland, Troms og Finnmark fylker taper til sammen 389 mill. kr på det. Fylker med stor geografisk utstrekning, spredt bosetting og næringsliv taper. Det gir en betydelig overføring av midler fra nord til sør, som samsvarer dårlig med ordene i nordområdesatsingen. Jeg må i ærlighetens navn si at på samferdselsområdet har det til fylkesveier vært en liten økning i midlene til de nordligste fylkene, men det er finansiert av landsdelen selv gjennom kutt i samferdselsbudsjettene og kutt i regionale utviklingsmidler. Regjeringa gir med én hånd, men tar med to hender fra landsdelen. Det tar fra landsdelen og de lokale folkevalgte muligheten til å styre selv.

Og hvis vi snakker om regionale utviklingsmidler – det kunne kanskje vært et mer spenstig begrep på akkurat de pengene – er dette altså midler som lokale folkevalgte kan bruke bedre, smartere og mer effektivt enn dersom det skal gå gjennom Sanners statlige kvern. I nord hadde f.eks. ikke Arctic Race of Norway eller NordNorsk Reiseliv AS vært mulig dersom man ikke hadde hatt regionale utviklingsmidler til disposisjon. Og hvis noen fra regjeringspartiene lurer på hvorfor jeg og mange med meg reagerer på akkurat disse tingene, er det fordi dette er negativt i seg selv og kommer på toppen av en utvikling med økende sentralisering.

Vi har sett en lang rekke forslag om sentralisering i distriktene og i Nord-Norge spesielt: fiskeridirektorat, veterinærinstitutt, mattilsyn, skattekontor, planer om sentralisering av Innovasjon Norge, leveringsplikt – lista er lenger, jeg kunne ha fortsatt. Så kommer altså statsbudsjett, kommuneproposisjon og inntektssystem på toppen av det hele. Skal det faktisk ligge makt lokalt og regionalt hos de folkevalgte, må de ha mulighet til å styre. Det er derfor Arbeiderpartiet foreslår 3 mrd. kr mer til kommunene enn regjeringa til å satse på gode, lokale prosjekter – og ikke på noe en statsråd i Oslo har bestemt at man skal satse på lokalt.

Ketil Kjenseth (V) [12:49:59]: Jeg vil ta utgangspunkt i foregående taler, Martin Henriksen. Arbeiderpartiet er gode på analyse og på å forutse demografiske utviklinger og stoda økonomisk. Men la meg nevne tre reformer som Arbeiderpartiet har stått bak, der intensjonen har vært veldig god, og som alle egentlig har vært enige om: ansvarsreformen, eller HVPU-reformen, fra 1988, som ble gjennomført i 1991, samhandlingsreformen og verdighetsgarantien, som skulle levere 15 000 omsorgsplasser og sykehjemsplasser.

Ansvarsreformen er nøye evaluert. Situasjonen for de psykisk utviklingshemmede er at vi ikke er i mål, 25 år etter at den trådte i kraft. Det er store mangler der ute, og kommunene har ikke tatt det helhetlige ansvaret for å sørge for et godt tilbud. Flere rapporter sier at helsevesenet

må være aktivt og oppsøkende for å organisere tjenester til mennesker som har liten evne til å søke hjelp. Vi evner ikke i Norge i dag å ha et slikt helsevesen.

Intensjonen i samhandlingsreformen var den samme. En skulle flytte ansvaret til kommunene, som har det lovpålagte ansvaret i dag for folkehelse, forebygging og for å sørge for færre innleggelses i sykehus. Vi er i den situasjonen at kommunene fortsatt bruker sykehusene og staten i et svarteperspill. Riksrevisjonen har nylig gjennomgått de første årene av samhandlingsreformen, og kommunene er dessverre ikke på vei. Øyeblikkelig hjelp-sengene er et eksempel på det. Fortsatt har vi altså en nødetat i bakevja med hensyn til legevakt, som ikke er godt nok organisert. Kommunene greier ikke å sørge for at vi har uniformerte legebiler, at vi har tilstrekkelige rom til å ta imot pasientene på helg og på kveld, og vi har en utfordring med å rekruttere leger til legevakt.

Når det gjelder verdighetsgarantien, der en skulle bygge 15 000 boliger, har ikke kommunene tatt det ansvaret, og i den situasjonen vi er i nå, må vi diskutere hvordan vi skal organisere dette. Det er ikke pengene det står på. Hvordan skal vi få Kommune-Norge til å gjøre det Stortinget har som ambisjon? Det er den diskusjonen vi er nødt til å ta nå, og frivilligheten ser vi der ute. Innbyggerne er ikke villig til å være med på å ta det ansvaret, hvordan en skal organisere dette. Nå må Stortinget ta det ansvaret. Nytt inntektssystem er et av svarene på det, men vi er fortsatt langt unna å få til en bærekraftig organisering av den norske velferdsstaten.

Line Kysnes Vennesland (A) [12:53:18]: Jeg tror alle i denne salen er enige om at det er i kommunen den viktigste velferden skapes. Da er det viktig at vi sikrer kommunene den økonomien de trenger for å gi velferden den kvaliteten og det innholdet innbyggerne fortjener.

Når jeg snakker med ordførere i Aust-Agder, sier de: Tvert imot. De får ikke det de trenger for å gi de best mulige tjenestene til sine innbyggere. På Sørlandet sliter vi med levekårsutfordringer, og vi trenger et sterkere sikkerhetsnett og velferdstilbud, ikke et svakere. Da er det rart at man i regjeringens nye inntektssystem gjør det slik at 10 av 15 kommuner taper på opplegget.

Det er også litt merkelig å lese at målsettingen med det nye inntektssystemet er å legge til rette for et likeverdig tilbud over hele landet. Det er merkelig fordi bl.a. Tvedestrand kommune, som nå er havnet på ROBEK-listen, får 2,1 mill. kr mindre med dette opplegget. Det blir det ikke mer likeverdige tjenester av, og det blir det heller ikke bedre levekår av.

I kommuneproposisjonen kan man lese at det økonomiske opplegget skal gi handlingsrom, og skal styrke tjenestetilbudet. Det gjør det ikke, for det hjelper lite med fagre ord for Ola som trenger hjelp til å bo hjemme så lenge han kan, når hjemmehjelpstjenesten kuttes i fordi kommunen ikke har penger til å bevilge flere timer enn et ganske minimalt tall. Det hjelper veldig lite med skatteuttak på 20 mrd. kr til landets rikeste når familien Hansen ikke får barnehageplass, fordi kommunen har måttet kutte det løpende barnehageopptaket de hadde økonomisk frihet til

da de rød-grønne styrte. Det hjelper heller ingenting for lille Siri at proposisjonen sier at man skal «oppnå mest mulig velferd», når hun ikke blir fanget opp godt nok av de voksne i barnehagen fordi kommunestyret har opphevet den lokale bemanningsnormen og tillatt flere barn per voksen på grunn av dårlig kommuneøkonomi.

Det er absolutt ingen hjelp i at dette landet styres av en regjering som gir kommunene og fylkeskommunene 3 mrd. kr mindre enn de hadde fått av Arbeiderpartiet.

Dette er virkeligheten i Kommune-Norge. Dette er eksempler som er tatt fra min hjemkommune, Evje og Hornes. Ikke bare har vi brukt en masse penger på å utrede en kommunesammenslåing som nabokommunene ikke vil ha, men vi opplever arbeidsløshet blant innbyggerne og vekst i innbyggertallet på grunn av asylmottak og flyktninger. Vi burde styrke velferdstilbudet. Da handler det ikke om robusthet eller størrelsen på kommunen, det er ren økonomi.

Arbeiderpartiet ønsker å styrke kommuneøkonomien. Det gjør vi fordi vi velger velferd foran skatteutt.

Marit Arnstad (Sp) [12:56:33]: Den velferden som vi hvert år smykker oss med på internasjonale rankinger over gode land å bo i, er det kommunene som først og fremst gir oss. Det er de som gjør det godt å kunne ha unger på grunnskolen, unger i barnehage, og at eldre får et godt omsorgstilbud. Det er også slik at mange innbyggere i Norge er fornøyd med det tilbudet som kommunene gir dem, og særlig gjelder vel det de mindre kommunene som år etter år blir kåret til de gode kommunene å bo i.

Men det er også store behov i kommunesektoren, og det trengs flere hender og flere ressurser. Derfor fremmer Senterpartiet i dag forslag om en betydelig økning i de økonomiske rammene til kommunene. Vi ser med bekymring på den måten flertallet kommer til å endre inntektsystemet på, endringer som kommer til å slå negativt ut for mange kommuner og tvinge dem til å redusere nettopp velferdstilbudet til sine innbyggere.

Jeg merket meg at representanten Njåstad litt foraktelig omtalte en del av de endringene man gjør, som å redusere tilskudd til rådhusene. Nå er det slik at Borge-utvalget på sin side, som vurderte det såkalte basistilskuddet på et faglig grunnlag, ikke har kalt dette noe rådhusstilskudd, men sagt at basistilskuddet er

«et viktig bidrag til likeverdig tjenestetilbud i kommuner av ulik størrelse.»

Det er noe helt annet enn et rådhusstilskudd.

Det blir litt hektisk når et flertall i Stortinget skal prøve å insistere på at noe som holder på å rakne, fortsatt er vellykket. Derfor blir det også noe litt hektisk over den rosen av kommunereformen som en del talere har hatt i dag. Representanten Njåstad sa at det er 22 kommuner som nå har vedtatt sammenslåing. Ja, det er det. Og det er 84 som har vedtatt at de ikke skal slå seg sammen. Det er 123 kommuner som har sagt nei i folkeavstemning. Det er 32 kommuner som har sagt ja i folkeavstemning. Så er det 25 kommuner som har et litt splittet resultat, der det er veldig «tight», eller der det har vært mange forskjellige alternativer som gjør det vanskelig å tolke resultatet. Men det er 123 klare

nei og 32 klare ja. Valgdeltakelsen har mange plasser vært høy og god. Det er klart at vi har sett en del eksempler på dårlig valgdeltakelse, men valgdeltakelsen har også mange plasser vært veldig god, bl.a. nå sist i Lesja, med godt over 70 pst.

Problemet er at regjeringen har gått baklengs inn i kommunereformarbeidet. I stedet for å starte med å avklare oppgaver og økonomi og deretter diskutere sammenslåing, har de valgt det motsatte. De har tegnet kartet, og nå har de også vanskelig for å høre på folket. Da får en si med Sven Egil Omdal i Stavanger Aftenblad:

«Demokrati er på mange måter en fin styreform, så lenge man ikke lar folket blande seg for mye opp i styringen.»

Kjell-Idar Juvik (A) [12:59:54]: Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Derfor vil vi styrke kommunesektorens økonomi. På denne måten vil kommunene bli satt bedre i stand til å bygge ut sentrale velferdstjenester for innbyggerne, som barnehage, skole, eldreomsorg, helse-tjenester, samferdsel osv. Derfor foreslår Arbeiderpartiet i sitt forslag for 2017 å øke rammen med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag. Av dette går 2 mrd. kr til primærkommunene og 1 mrd. kr til fylkeskommunene.

Det gjør at fylkeskommunene gis rom til satsing på tiltak på områder hvor det ikke er det like bra i dag, som fylkesveger, ferge- og hurtigbåttilbud og ikke minst bedre kvalitet i videregående opplæring med en særskilt satsing på yrkesfag, som ikke minst denne salen er opptatt av.

Økningen til fylkene er særdeles viktig for mitt hjemfylke, som kommer dårlig ut med den nye kostnadsnøkkel, som dagens regjering innførte. Gjøres det ikke endring, vil Nordland alene fra 2020 ha 282 mill. kr mindre per år til velferd og samferdselstiltak.

Tidligere i debatten i dag hørte jeg at resultatet for 2015 for Nordland ble brukt imot behovet for økte rammer til de nordnorske fylkene. Det synes jeg er oppsiktsvekkende. Resultatet fra Nordland fylke viser at de har måttet ta ansvar for Høyre og Fremskrittspartiets politikk og måttet styre etter den. Men dette betyr ikke at de ikke må kutte. Og som tidligere nevnt, har de fortsatt en utfordring på 282 mill. kr hengende over seg i 2020. Da styrer de jo ikke mot underskudd. Da er de ansvarlig og leverer resultater.

Jeg viser også til at vi i dag har en regjering som følger opp Stoltenberg-regjeringens transportplan, og det er bra, men samtidig øker etterslepet på fylkesvegene. Det er nå anslått til å være svimlende 62 mrd. kr i etterslep på fylkesvegene. Og bare for de tre nordnorske fylkene utgjør det 20 mrd. kr. I tillegg kommer store summer til rassikring.

Nei, regjeringen har lagt fram et svakt økonomisk opplegg for kommunesektoren. Etter utgifter til befolkningsvekst og pensjon samt regjeringens sterke føringer, er det lite handlingsrom i denne kommuneproposisjonen.

Lederen i KS understreket tydelig at kommunene ikke styrkes, det er ikke rom for å styrke kvaliteten i skolen og eldreomsorgen. Det blir ikke bedre av at man viser til at man har lagt inn et effektiviseringskrav. Jeg kan love dere at kommunene har drevet med effektivisering i mange år.

Jeg har selv vært ordfører. Så det er lite å skryte av å skulle drifte kommuner og fylker på dette grunnlaget i 2017.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [13:03:13]: Noe av det viktigste arbeidet som skjer i kommunehelsetjenesten, er kanskje det forebyggende arbeidet rettet mot barn og unge. Vi trenger å ruste barn og unge til å bli trygge på seg selv og sine framtidsmuligheter. Der er skolen en viktig arena, men også de forebyggende helsetjenestene, som vi er avhengige av at er tilgjengelige så tidlig som mulig, slik at små problemer ikke skal vokse seg til store og kanskje sykdomslignende lidelser, er viktige.

Fra en nedgang – jeg gjentar: en nedgang – på ni helsesøsterårsverk i 2013, ser vi nå at det ansettes betydelig flere helsesøstre i kommunene. KOSTRA-tallene fra oktober 2015 viser en vekst på 157 helsesøsterårsverk under vår regjering. Etter den tid har vi i budsjettene satset ytterligere på disse tjenestene, og hittil er kommunerammen styrket med 667 mill. kr. I tillegg kommer en øremerking på 100 mill. kr, som belønner de kommunene som allerede har brukt de frie midlene til å ruste disse tjenestene godt.

Det vi ser nå i kommunene, er svært gledelig, for kommunene føler seg nå trygge på at vi har en regjering som gir dem rammer til å satse sterkt på forebyggende tjenester for barn og unge. Regjeringens satsing stopper ikke ved helsesøstre. Den gjelder hele den forebyggende helsetjenesten. Her er også psykologer viktig, og tilskuddsordningen for psykologer er forsterket, og staten tar på seg 300 000 kr av kostnadene ved hver psykolog som kommunen ansetter fram til vi lovfester denne kompetansen i 2020.

I går ble ungdomshelsestrategien lansert. Den er viktig fordi den viser hvordan myndigheter, kommuner og tjenestene kan bidra sammen for å sikre gode oppvekstvilkår for barn og unge. Det skal legges til rette for bedre tilgjengelighet til lavterskelhelsetjenester, mer tverrfaglig samarbeid og gode pasientforløp for barn og unge gjennom helsetjenesten. Kommunene sitter med mye kompetanse og stort ansvar for å styre sin innsats mot der innbyggerne trenger det mest, og mot der barn og unge trenger det mest.

Mest av alt ønsker jeg meg større kommuner i fremtiden, for vi er helt avhengig av å ruste de forebyggende tjenestene for barn og unge ved at vi har gode flerfaglig sammensatte team rundt barna. I dag sitter mange fagpersoner mye alene. Det sitter halve jordmødre og halvannen helsesøster rundt i kommunene. Det kan være sårbart. Vi trenger å redusere forskjellene mellom kommunene. Vi trenger at fagfolk kan jobbe sammen i større team. Tallene for 2015 viser at kommunene har god økonomi. De gikk med et overskudd på 12 mrd. kr i fjor. Jeg er glad for at vi har en regjering som satser videre på dette.

Kristin Ørmen Johnsen (H) [13:06:35]: Kommunepolitikere er de som kjenner situasjonen best i sin kommune. Jeg er derfor undrende til den storstilte øremerkingen som de rød-grønne nå gjør seg til talspersoner for. Det er ikke bare overprøving av et lokaldemokrati, men også en underkjennelse av de folkevalgte. Vi tror faktisk at de folkevalgte kan prioritere i sin kommune. Kanskje er det en psykolog eller en fysioterapeut det er behov

for i skolehelsetjenesten, ikke en helsesøster denne gangen.

Det er nå 50 år siden forrige gang kommunegrensene ble trukket opp. Da var det som følge av at kommunene skulle håndtere innføring av niårig grunnskole. Siden den gangen har kommunene fått langt større, flere og mer komplekse oppgaver, bl.a. oppgaver innenfor psykisk helse og rus. Det er behov for en kommunereform. Det er selvsagt at det må skje.

Psykisk helse og rus har lenge vært underprioritert og holdt utenfor store og viktige reformer. Det har denne regjeringen endret på. Psykiske lidelser og rusproblemer har dessverre vært – og er fortsatt – tabu i store deler av befolkningen. Men nå har kommunene fått midler til å følge opp dette arbeidet, og det er en opptrappingsplan for rus med en ramme på inntil 2,4 mrd. kr. Og allerede for 2016–2017 er det bevilget 795 mill. kr. Det er behov for kompetanseutvikling i kommunene for å håndtere rusproblemer. Det er behov for gode botilbud, det er behov for arbeidstrening, og det er behov for et bedre samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Midlene kan også gis til frivillige organisasjoner som bl.a. jobber med sosialt entreprenørskap.

Det er veldig gledelig at en aktivitet som er rusfri, nemlig gatelagsfotball, er på fremmarsj. Det gir glede og samhold og gir faktisk et rusfritt friminutt, som en person sa til meg. Gatelag i fotball, som noen av de store fotballklubbene, Lillestrøm, Stabæk og Strømsgodset, jobber med, sammen med rusorganisasjoner og frivillige, er blitt tildelt midler fra Helsedirektoratet. Dette kommer godt med når man skal jobbe videre med rus.

Psykologkompetanse er også en viktig del av framtidens primærhelsetjeneste, og regjeringen har, som forrige taler sa, økt tilskuddet til psykologer. Det gir en mer forutsigbar og mindre byråkratisk rapportering når lovverket trer i kraft i 2020.

Med de store komplekse oppgavene trenger vi en kommunereform. Selv om ikke alle kommuner ser det nå, vil dette ikke slutte.

Heidi Greni (Sp) [13:09:52]: Regjeringens opplegg for endring i inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner har hatt en rekke svakheter. I år er det kommunenes inntektssystem. Nytt inntektssystem for fylkeskommunene ble vedtatt i 2015, og vi sliter fortsatt med ettervirkningen som løses gjennom kompensasjonsordninger.

Det er særlig problematisk at departementet ikke følger opp forslag til justerte delkostnadsnøkler til båt og ferje, slik de tidligere har bebudet, men sier at de nå tar sikte på å legge det fram i kommuneproposisjonen for 2018.

Jeg er derimot glad for at en ordning med ferjeavløsningsmidler for en periode på inntil 40 år endelig er på plass. Senterpartiet og SV foreslo dette ved behandling av kostnadsnøkler for fylkeskommunene i kommuneproposisjonen for 2015. Komitéflertallet fulgte opp i fjor, og nå følger endelig regjeringen opp dette.

Senterpartiet skrev i en merknad ved behandlingen av nye kostnadsnøkler for fylkeskommunene at forslagene

var basert på en rekke faktorer som ikke var belyst tilstrekkelig. Det førte til dels store endringer fylkene imellom. Senterpartiet deler vurderingen som gjøres av andre partier i innstillingen, og er bekymret for hvilke konsekvenser nedgangen i inntektene får for driften i videregående skole og kollektivtrafikk. Dermed blir det behov for å styrke bevilgningene til de mest utsatte fylkene som kompensasjon for underdekningen de får gjennom de vedtatte endringene i kostnadsnøkklene.

Fylkeskommunene er i regjeringens forslag til rammer for 2017 bare tilgodesett med 300 mill. kr. Senterpartiet foreslår i sitt alternative opplegg at det gis en økning på 1 mrd. kr til fylkeskommunene utover dette.

Regjeringen mener fylkeskommunene skal styrke sin rolle som utviklingsaktør. Det er Senterpartiet enig i. Men da må fylkene få ressurser til å sikre god infrastruktur og forutsetninger for å bidra til utdanning og næringsutvikling. På disse områdene svikter regjeringen.

Vi legger inn penger til økt vedlikehold og fornyelse av fylkesvegnettet, og vi vil komme tilbake med penger til fylkenes regionale utviklingsarbeid når vi behandler statsbudsjettet til høsten.

Senterpartiet vil også komme tilbake til hvilke fylker som tapte på omlegging av inntektssystemet for fylkeskommunene. Særlig kystfylkene skal kompenseres fram til en ny og bedre begrunnet kostnadsnøkkel er på plass.

Senterpartiet er selvsagt imot forslaget om at småkommunetilskuddet skal inngå i et nytt regionalt-politisk tilskudd. Vi mener at småkommunetilskuddet er en viktig del av helheten og balansen i det kommunale inntektssystemet. Ved en inkurie er vi ikke med på en merknad fra Arbeiderpartiet og SV om dette.

Senterpartiet avviser innføring av et nytt inntektssystem for kommunene basert på regjeringens forslag.

Stein Erik Lauvås (A) [13:13:22]: Kommuneproposisjonen gir god økning til kommunene, sier representanten Njåstad i sitt innlegg. Det er det sterke tvil om. Det motsatte er kanskje mer riktig. Så sier han videre at det er ingen selvfølge, fordi man har lav oljepris osv. Men Njåstad og hans parti hadde ingen problemer med å finne fram 20 mrd. kr i skattelette i år – mest til dem som har mest fra før – men har tydeligvis problemer med å finne penger til fellesskapet, til kommunene.

Så fortsetter representanten Njåstad og sier at det er helt på sin plass med effektiviseringstiltak ute i kommunene, som kan erstatte f.eks. eiendomsskatt. Jeg må lure litt på hvilken virkelighet det er representanten Njåstad egentlig befinner seg i. Det er ikke lenge siden han selv var ordfører. Det må han tydeligvis ha glemt, eller så har de helt andre tilstander på Vestlandet enn vi har alle andre steder i landet. De ordførerne jeg kjenner, har jobbet med effektiviseringstiltak dag ut og dag inn i hver eneste kommune – i hvert fall i Østfold, og de kjenner jeg stort sett alle sammen. Man må undres.

Jeg registrerer at det er en rekke representanter som er sterkt opptatt av den rød-grønne regjeringen. Det får vi si er bra. De faller i hvert fall tilbake på uttalelser som er både seks, syv og åtte år gamle, og vel så det.

Jeg synes det er fint at representanten Jenssen slår riktig fast at de kommunene som ikke vil slå seg sammen med andre, de skal straffes økonomisk. De skal piskes på plass. Men så fortsetter representanten Jenssen og sier at Arbeiderpartiet har slukket lyset i kommunereformdebatten. Nei, representanten Jenssen tar grundig feil. Min opplevelse er at ute i kommunene er det arbeiderpartirepresentantene som kanskje har stått fremst i køen for å diskutere kommunereformen og hvordan man skal få bedre tjenester til innbyggerne. At vi har endt opp med et annet standpunkt enn det representanten Jenssen synes er riktig, det må være en ærlig sak. Men å påstå at det er Arbeiderpartiet ute i kommunene som har slukket noe lys i en debatt om kommunereform – mer feil kan man ikke ta.

Så registrerer jeg videre at innbyggerne i Østfold får ikke som Fremskrittspartiet og Høyre lovet i valgkampen. Jeg bare nevner helt tilfeldig at Spydeberg kommune etter beregningene vil tape 4,5 mill. kr, Askim 2,4 mill. kr, Eidsberg 3 mill. kr og Høbøl 4 mill. kr. Det var ikke dette man ble lovet i Østfold av Høyre og Fremskrittspartiet i valgkampen, men det er dette de får. De får kutt i kommuneøkonomien.

André N. Skjelstad (V) [13:16:36]: Det er en viktig debatt for Kommune-Norge, for nå legges rammene for eldreomsorg og skole. Det er nettopp de tjenestene innbyggerne opplever i hverdagen, og derfor er det viktig at vi har forutsigbare rammer.

Det er også viktig at vi nå får inntektsnøkler som rulleres med jamne mellomrom, så man ikke kan la gårsdagens system ligge i en skuff og støve. Når mobiliteten er større enn noen gang, og det også er trøkk på bl.a. sosialstønad og sosialpolitiske virkemidler, er det viktig å ta høyde for at verden faktisk forandrer seg. Da må jeg si det overrasker meg at bl.a. SV og Arbeiderpartiet ikke er større pådrivere for å få på plass større kommuner, spesielt med henblikk på de utfordringene som er innenfor pleie og omsorg, der det stort sett er 15 pst.-stillinger man får til å begynne med, og man derfor har store problemer med å rekruttere. Det er ingen tvil om at større kommuner også kunne ha gitt et større og bredere fagmiljø der man ikke minst også kunne ha tilbudt større stillingsprosjenter. For min del handler dette også om likestilling. Jeg synes det er merkelig at de samme partiene legger lokk over akkurat det, for nettopp rekruttering av fagpersonell ute i kommunen handler også om likestilling.

Distriktene vil bli flerkulturelle framover, og det vil kreve at kommunene må kunne ha større og bredere fagkompetanse enn i dag. Derfor trengs det større fagmiljøer som er i stand til å gi nettopp den type tjenester som vi er opptatt av. Venstre har også vært svært opptatt av å gi gode og forutsigbare rammer for fylkeskommunene, for fylkeskommunene er eiere av våre videregående skoler. Derfor er det med litt forundring jeg hører at noen påpeker at det har vært bedre det som faktisk lå i skuffen før det kom. Vi har vært med og justert, for Venstre har vært opptatt av å gi forutsigbare rammer til de videregående skolene. Jeg må si at det er rimelig bemerkelsesverdig i denne debatten, når enkelte fra Arbeiderpartiet påpeker at dagens

regjering bare fyller litt på gavepakken fra arbeiderparti-regjeringen, de tidligere riksveiene, med en innpakning det knapt var gavepapir på, og som viste seg å være en milliardregning ut til nåværende fylkeskommuner. Jeg syns vi må være ærlige på hva vi har å bidra med her, for den gavepakken kostet fylkeskommunene såpass mye, og da er det ikke til å undres over at vi ikke er i mål med å fylle opp de hullene som arbeiderpartiregjeringen sendte over til fylkeskommunene.

Så er det sånn at vi ønsker en regionreform. Det betinger nye kostnadsnøkler for fremtiden. Det er vi villige til å være med på, det viser vi også i merknaden til saken som vi vedtar i dag.

Karin Andersen (SV) [13:19:45]: SV bevilger mest penger til kommunesektoren, og det gjør vi nettopp fordi vi ønsker kvalitet i skole og eldreomsorg, fordi vi ønsker at man skal kunne ansette nok fagpersonell. Det er det som er viktig, og det har ikke, som representanten fra Venstre nå var oppe og sa, noe med størrelsen å gjøre. Kommunalministeren sto nettopp på talerstolen og sa at også de store kommunene rundt byene hadde problemer. Så det gjenstår for representanten Skjelstad å legge tall på bordet som viser at det er mindre sannsynlighet for god omsorg, gode stillinger og god arbeidsgiverpolitikk i de små enn i de store kommunene. Det er nok ikke størrelsen det kommer an på der heller, men både vilje og politisk prioritering, ikke minst fra Stortinget. Den prioriteringen gjør SV, i motsetning til Venstre, som har støttet en regjering som bruker de store pengene på skattelette til de rikeste.

Representanten Kapur var oppe og snakket om bosetting i kommunene. Ja, det er riktig at det bosettes flere nå, men ventetidene øker dramatisk. Det er ganske opprørende å høre at når SV ønsker at kommunene skal bosette dem som staten gir opphold, kaller representanten Kapur det for «tvangsbosetting». Det er å bli sittende på mottak som er tvang. Det er å få satt hele livet sitt på vent som er tvang. Så det er vi nødt til å løse.

Vi er også nødt til å sikre at barna blir bosatt. Da må vi øke kommunenes kompensasjon for å bosette barna til 100 pst. Vi er også nødt til å sikre dem som er funksjonshemmede, og som nå blir sittende på mottak lenge fordi kommunene ikke har råd til å betale det det koster å ta imot dem. Den ordningen må også økes.

Jeg tror flertallet her i denne salen skal takke – ikke seg sjøl, men opposisjonen – for at vi hindret fjerning av folketrygdrettigheter for mange av flyktningene, som er skadd av krigen og funksjonshemmede, som med den ordningen regjeringen hadde foreslått, hadde mistet rettigheter i folketrygden til f.eks. uførepensjon. Det hadde blitt dyrt for kommunene, og da hadde man ikke fått bosatt noen.

Så til temaet øremerking, og først til Ørmen Johnsen. Når SV foreslår penger til skolehelsetjenesten, er det feil når Ørmen Johnsen sier at det bare er til helsesøstre. Det er opp til kommunene å bruke de pengene til å styrke skolehelsetjenesten, om det nå er helsesøstre, psykologer eller hvem det er man skal ha. Men poenget er at vi øremerker pengene, fordi erfaringene fra barnevernsatsingen viste at det var nødvendig, og det er det også på dette området.

Hvis Tone Wilhelmsen Trøen hadde sjekket sine tall på hvor mange helsesøstre som har blitt ansatt, ville hun ha sett at det er et svært misforhold mellom den summen man har lagt inn, og antall ansatte man har fått.

SV stoler mest på kommunene. Derfor foreslår vi at de skal få en større del av den totale økonomien i Norge, og det skal de få øremerket, men mest i frie inntekter.

Helga Pedersen (A) [13:23:07]: Høyre og Fremskrittspartiet har vært offensive med å love mer og bedre kvalitet i henholdsvis skole og eldreomsorg. Men de valgkampløftene, kan vi konstatere etter dagens debatt, følges ikke opp med penger til kommunene og fylkeskommunene, som skal tilby å levere disse tjenestene.

Når statsråden bruker prosenter og statistikk for å fortelle hvor mye penger de nordnorske fylkeskommunene har, har det ingen gjenklang i realitetene der ute. Kunnskapsministeren har vært høyt på banen for å sende eksperthjelp til Nord-Norge. Det er vel og bra, og ekspertene er hjertelig velkommen. Men det fylkeskommunene trenger for å løfte kvaliteten og for å bidra til at flere elever gjennomfører videregående opplæring, er de ekspertene som skal jobbe i skolen hver dag: kvalifiserte lærere, gode skoleledere og det andre personellet som skal bidra til å få våre elever gjennom.

Når det gjelder eldreomsorgen, har Fremskrittspartiet åpenbart glemt hva de sa før valget, at eldreomsorgen skulle koste hva det koste ville. Nå kommer stortingsflertallet til å vedta et kommuneopplegg for neste år der det altså ikke er rom for å bedre kvaliteten i eldreomsorgen.

Så registrerer jeg også at Høyre og Fremskrittspartiet har litt problemer med å vite hva slags fot de skal stå på i avveiningen mellom statlig styring og lokaldemokratiet. Det er mange dilemmaer knyttet til dette, det skal vi erkjenne. Men det er jo sånn at for at kommunene skal levere eldreomsorg, må de først og fremst ha et økonomisk armslag og deretter handlefrihet til å gjøre det som er nødvendig, og det varierer fra kommune til kommune hva som er behovet. Noen steder er det behov for flere folk i den hjemmebaserte omsorgen, andre steder er det behov for å satse på velferdsteknologi, i noen kommuner er det behov for nye sykehjemsplasser, i andre kommuner er det behov for å pusse dem opp. Det er viktig at Stortinget tar høyde for det, og at den enkelte kommune kan gjøre det som trengs der. Ideen om statlig styring har spilt fallitt, det fungerer ikke.

Så registrerer jeg også at Høyre og Fremskrittspartiet, som for noen måneder tilbake mente at det å lovfeste barne- og ungdomsråd ville være en for stor inngripen i lokaldemokratiet til at de kunne gå for det, nå vil sende inn fylkesmennene for å overprøve kommunene i strukturspørsmålet. Jeg registrerer at både Høyre og Fremskrittspartiet gikk til valg på å redusere Fylkesmannens innflytelse. Nå vil de styrke den kraftig.

Liv Signe Navarsete (Sp) [13:26:28]: Senterpartiet er samtd med dei som meiner at det er gjort mykje godt arbeid lokalt. Dette er ikkje på grunn av handteringa til regjeringa, men trass i den uryddige oppførselen til regjeringa.

At Høgres politiske innsats for kommunesamanslåingar gjennom 30 år ikkje har gitt resultat, har si årsak i mangel på gode argument. At Høgre har brukt 30 år gir heller ikkje kommunestyra overflod av tid til å handsame så viktige spørsmål for framtida – det skal gå i hastefart.

Reformiveren til staten har ikkje gitt forventat resultat i statlege etatar. Ressursbruken – korkje i Nav, i politiet eller i Forsvaret – står fram som optimal. Den statlege overtakinga av sjukehusa har heller ikkje vore ei suksesshistorie. Men i staden for å lære av feil og ikkje oppnådde resultat køyrer ein på med nye reformer for sentralisering og svekt folkestyre. I kommunereforma vert kommunane pålagde å lage nye kart – dei nye oppgåvene kom ikkje. Og i innspurten la departementet fram eit nytt, teoretisk og til dels uforståeleg forslag til inntektssystem, som skapte stor usikkerheit og forvirring.

Det er utruleg at ei reform som Høgre har arbeidd for i 30 år, er så dårleg førebudd. Resultatet står fram meir og meir som ein kaotisk fiasko i høve til måla til høgrepertaria. Oppførselen til regjeringa og statsrådene overfor kommunane og dei folkevalde i kommunane er respektlaus. Men det står stor respekt av arbeidet som er gjort ute i kommunane.

Statsråd Sanner sa i debatten tidlegare i dag at folk i kommunane gjennomfører desse prosessane fordi dei er opptekne av å yte gode tenester for framtida. Inntrykket mitt er at svært mange kommunar har delteke i prosessane fordi stortingsfleirtalet har pålagt dei å gjere det. Det er iallfall det dei seier til meg. Kva bygger statsråden uttalen sin på? Og har statsråden tal på kor mange kommunar som ville gjennomført desse prosessane utan pålegg frå stortingsfleirtalet og press frå fylkesmennene, som no får så mykje makt? Embetsmannsstaten er på full fart inn igjen. Eller er dette rett og slett – som så mykje anna – ein laus påstand frå statsråden si side?

Helge André Njåstad (FrP) [13:29:11]: Eg må nesten kommentera nokre av dei helsingane me har fått, spesielt frå Arbeidarpartiet.

Når representanten Pedersen snakkar, kunne ein nesten få inntrykk av at kommunane får mindre pengar neste år enn dei har i år, men det er det motsette som er fakta. Me legg på meir pengar til kommunane. Òg når ein trekkjer frå demografi- og pensjonsutgifter, har dei meir pengar igjen å rutta med. Å framstilla det som magert, blir litt spesielt.

Representanten Pedersen var òg inne på eldreomsorga, og at Framstegspartiet ville stilla meir pengar til rådigheit – ho brukte orda «koste hva det koste ville». Me har sagt at me skal prøva ut i forsøksordninga med ei overslag-sløyving, slik at det er behovet til dei eldre som skal styra kva pengar som kjem til kvar kommune. Eg registrerer at det er forbausande få kommunar som har takka ja til å få ekstra pengar til eldreomsorg. Når Arbeidarpartiet har over 200 ordførarar, har dei ein stor del av ansvaret for at kommunane ikkje søker om å få dei pengane. Dei arbeidarpartiordførarane som ikkje søker på ordninga, kan iallfall ikkje klaga på for lite pengar, for då har dei takka nei då Stortinget stilte ekstra pengar til rådigheit for eldreomsorg.

Så synest eg òg det er litt morosamt at Arbeidarpartiet

på side 13 i innstillinga kritiserer regjeringa for å ta æra for ein god skatteinngang i 2015. Blar ein ei side fram, tek dei sjølve æra for ein god skatteinngang i 2011 og 2012. I så fall må ein samanlikna dei åra med kvarandre og ikkje på den eine sida seia at dette skjedde av alle andre grunnar enn regjeringa, mens i deira tid var det berre regjeringa som hadde ansvaret for at ein fekk 10 mrd. kr meir dei to åra.

Eg må òg kommentera litt til representanten Lauvås, som lurar på kva planet eg er på. Eg hugsar veldig godt då eg var ordførar. Det var eg i dei same åra som Lauvås var ordførar i Marker. Eg trur me begge hugsar tilbake til KS-samlingane, der me retta oss etter den raud-grøne regjeringa i mange av åra. Det var ein debatt ikkje så veldig ulik han som er no: Me skulle alle gjerne hatt meir pengar til innbyggjarane våre. Me fekk ikkje det me bad om den gongen heller – slik som det alltid har vore, at ordførarar og lokalpolitikarar ynskjer meir pengar til rådigheit enn det dei får.

Så hadde me sjølv sagt eit enormt trykk på effektivisering i kommunane. Eg hugsar veldig godt at me i mi tid valde å effektivisera for å fjerna eigedomsskatten. Eg skulle ynskja at fleire kommunar hadde gjort slik som me gjorde i Austevoll i den tida, at ein ikkje pålegg innbyggjarane å betala eigedomsskatt, som er urimeleg og urettferdig, men at ein heller driv meir effektivt i kommunal regi. Når ein ser statistikkar over talet på kommunar som tek inn eigedomsskatt, og talet på kommunar som har konkurranseutsett tenestene, f.eks., er det eit stort potensial for at kommunane kan driva meir effektivt. At me peikar på det i denne innstillinga, er ikkje urimeleg.

Ole mic Thommessen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Frank J. Jenssen (H) [13:32:32]: Jeg har også i denne kommuneproposisjonsdebatten registrert flere innlegg hvor rød-grønne politikere, f.eks. representert ved representanten Martin Henriksen, gir en form for elendighetsbeskrivelse av hvor dårlig det angivelig går i våre nordlige fylker.

Det er riktig at vi gjør omleggingen av inntektssystemet til fylkeskommunene – en overmoden endring som de rød-grønne var enig i at burde gjøres, men som de bare lot ligge i skuffen. Men jeg har lyst til å minne om at Nav den 3. juni melder at det er 2 pst. – rekordlav – ledighet i Troms, og at bedriftene mangler kompetent arbeidskraft. Av og til når man hører Arbeiderpartiet, skulle man tro at dette er fordi regjeringen har sentralisert bort jobbene, og at det nær sagt ikke er noen ting som foregår der – at det verken er arbeidskraft eller andre ting der. Men det er ikke derfor: Det er fordi det føres en politikk i dette landet som gjør at bedrifter ansetter folk, og det er mangel på arbeidskraft. Så det går bra mange steder i landet. Det skulle man ikke tro når man hører på enkelte talere fra de rød-grønne.

Så må jeg få lov til å gi en kommentar til representanten Lauvås – dette er mer en korrigerende av noe som må være en åpenbar misforståelse. Lauvås tillegger meg utsagn – jeg skulle ha antydnet at det er arbeiderpartiordførere lokalt som såkalt har slukket lyset i Arbeiderpar-

tiets kommunereformdebatt. Jeg har ikke vært i nærheten av å antyde det. Tvert imot: Jeg har brukt taletid i dag på å framheve dyktige arbeiderpartiordførere som ønsker kommunesammenslåing, men som etterlyser klarhet fra sitt eget parti. Det er det jeg har etterlyst når Ålesund-ordføreren sier at hun har vært kritisk til Arbeiderpartiet i saken – ikke stolt av Arbeiderpartiets håndtering av kommunereformen – eller når Harstad-ordføreren Marianne Bremnes sier:

«Jeg skulle ønske Arbeiderpartiet hadde guts nok til å være med på denne kommunereformen. Vi må tørre å si at vi vil dette.»

Dette er lysende eksempler på arbeiderpartiordførere som vil noe, men som har etterlyst klarhet fra eget parti. Det er en klarhet som flere av oss venter på.

Ketil Kjenseth (V) [13:35:18]: For Venstres del er det viktig at vi fortsetter å snakke om velferd. Mye velferd skal produseres nærmest mulig innbyggerne i kommunene. De neste årene står vi overfor store utfordringer i kommunene, med en aldrende befolkning i distriktene og færre og færre unge som kan betjene den aldrende befolkningen. Skal vi få dette til å gå sammen, må vi organisere kartet bedre. Derfor må vi fortsette å snakke om hvordan velferden skal organiseres og produseres.

De 770 mill. kr regjeringa og samarbeidspartiene Kristelig Folkeparti og Venstre har sørget for til helsestasjonstjenester og skolehelse, har, representanten Karin Andersen, ført til at langt flere jobber i den sektoren. Det er ikke bare helsesøstre som er ansatt, det er viktig at vi ansetter andre typer kompetanse i disse tjenestene. Det er også på tide at vi organiserer andre typer autorisert helsepersonell til å jobbe i disse sektorene. Vi er faktisk nå i ferd med å gå tom for helsesøstre som kan jobbe på helsestasjon og i skolehelsetjenesten.

Av de 2,4 mrd. kr som er bevilget til opptrappingsplan for rus, er 1,5 mrd. kr øremerket til kommunene for å skaffe boligtilbud. For Venstre er det viktig at vi sørger for å skaffe bolig samtidig med at vi starter behandling, og at vi ikke skal tildele bolig som premie for at man har lyktes med å bli rusfri.

Jeg var innom de nevnte reformene, ansvarsreformen, HVPU-reformen, samhandlingsreformen og de 15 000 nye plassene Arbeiderpartiet lovet skulle bygges i eldreomsorgen innen 2013, som ble 2 000. Det er viktig at vi også snakker om resultatene som kommer av midlene vi putter på. Det er altså ikke bare snakk om milliarder mer, det er også snakk om hvordan vi organiserer.

Siden 1964, da vi hadde forrige kommunereform, har vi altså fått IKT, og 428 kommuner strever betydelig med å få til en samhandling seg imellom, mellom pasientene de skal betjene, og mellom sykehusene. Sykehusreformen fra 2001 har vært fantastisk vellykket. Man har, fra 50 mrd. kr i 2002, puttet på til 140 mrd. kr i 2016. Den har fungert godt for det, den fungerer også brukbart med tanke på å standardisere IKT, hvor kommunene henger betydelig etter.

Vi er nødt til å begynne å organisere dette på en annen måte, og det krever samhandling fra oss politikere, kanskje

litt mindre ambisjoner i Stortinget på vegne av kommunene, og litt større ansvar til litt større kommuner.

Presidenten: Helga Pedersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Helga Pedersen (A) [13:38:44]: Jeg registrerer at Fremskrittspartiet vil bruke mer penger på eldreomsorg, men kun i de kommunene som vil gjøre det akkurat på Fremskrittspartiets måte. Det store flertallet kommuner som vil gjøre det på den måten de synes er best ut fra lokale forhold, blir altså avspist med et meget magert kommuneopplegg for neste år.

Jeg registrerer at høyresiden beskylder opposisjonen for elendighetsbeskrivelser. Det mener jeg de ikke har dekning for. Det store poenget er at stortingsflertallet i dag misbruker muligheten til å ruste våre lokalsamfunn for framtiden. Regjeringen har lagt opp til rekordhøy olje-engebruk. Vi har 135 000 arbeidsledige mennesker i landet vårt, samtidig har kommunene en rekke uløste oppgaver og behov for arbeidskraft innenfor skole, eldreomsorg, barnehager og en rekke andre områder. Derfor burde man sette folk og penger i gang med å løse de oppgavene, i stedet for skattekutt. Der har Arbeiderpartiet i opposisjon en annen retning enn regjeringen.

Presidenten: André N. Skjelstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

André N. Skjelstad (V) [13:40:05]: Noen få kommentarer til slutt: Nei, det er ikke slik at det er Arbeiderpartiets folk rundt omkring i landet som slukker lysene i debatten. De er derimot pådrivere. Det er derimot de folkene som partiet har i denne sal, som er med på å prate både reformen og Kommune-Norge ned, dessverre. Jeg synes det er litt forstemmende med en sånn elendighetsbeskrivelse, som jeg knapt har hørt maken til. Jeg oppfatter at det er mange, mange dyktige lokalpolitikere rundt omkring i landet. Beklageligvis er det mange som blir pratet ned av sitt eget parti, og det synes jeg er synd.

I 15 år har Senterpartiet sittet i regjering. Allikevel har sentralisering skjedd. Det er akkurat som om dette har blåst over landet uten at partiet har funnet ut at det har skjedd også mens de har vært i posisjon. Jeg synes det er forundringsverdig.

Ingjerd Schou (H) [13:41:18]: Kommunene hadde et økonomisk rekordår i 2015, og regjeringen styrker kommuneøkonomien ytterligere for det året som vi skal gå inn i, slik at kommunene også kan tilby gode velferdstjenester for innbyggerne. Da synes jeg det er forstemmende å høre både representantene Juvik og Pedersen snakke om at det er et svakt økonomisk opplegg. Da er det bare én overskrift på det, og det er at retorikken skygger for politikken, og retorikken blir viktigere enn politikken.

Vi gjennomfører altså en kommunereform for å få bedre velferdskommuner og fjerne hinder for kommune-

sammenslåinger. En reform av denne karakter er et middel og ikke et mål i seg selv. Det handler om å gi kvalitativt gode tjenester, likeverdig, til innbyggerne. Regjeringen fornyer, forenkler og forbedrer også offentlig sektor til beste for innbyggerne gjennom å gjøre mer digitalt, forenkle lover og regler og kreve mindre rapportering. Når jeg hører på representanter fra de rød-grønne, som mener at man har drevet med effektivisering før, og at nok alle kjenner en ordfører – og det håper jeg da virkelig – må jeg si at det er vel ikke slik at effektivisering er gjort en gang for alle. Det er bare å nevne noen eksempler fra den statlige forenklingen, som regjeringen har tatt grep om nå, som handler om å finne tidstyver, digitalisere i større grad og forenkle plan- og bygningsloven, og det skulle ikke forundre meg om det fortsatt er potensial for å se etter tidstyver ute i kommunal sektor. Det vet vi alle som har vært ordførere eller i det hele tatt lokalt folkevalgt, at når man ser godt etter og får nye lokalpolitikere inn som ser på det med nye øyne og stiller andre spørsmål, er det fortsatt hele tiden potensial for både å forenkle og fornye, ikke fordi dette grepet i seg selv er et mål, men fordi det bidrar til nettopp å frigjøre midler til bedre velferdstjenester, barnehagetilbud, skoler, tekniske tjenester eller sågar hjemmetjenester. Målet er å forenkle, fornye og forbedre offentlig sektor nettopp for å skape en enklere hverdag for dem som bor der, for innbyggerne, men også for næringslivet.

Regjeringen har altså tatt et solid grep om forenklinger innenfor statlig sektor, og nå er tiden inne til å styrke budsjettene ved ytterligere å effektivisere kommunal sektor. Det er ikke gjort en gang for alle, og det er ikke gjort i dag, det er også et arbeid for framtiden. Det er ikke bare å rope på mer penger, det er viktig det også, men det er ikke bare å styrke med økte midler innenfor kommunal sektor. Det handler også om å se på hvordan man organiserer og hvordan man anvender de midlene som blir stilt til rådighet. Kort sagt: et skikkelig grep for å effektivisere kommunal sektor.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heidi Greni (Sp) [13:44:31]: Jeg hadde to store spørsmål som jeg håpet å få svar på i debatten her i dag. Det ene har jeg heldigvis fått bekreftet, for statsråden har vært helt tydelig på, og har bekreftet, at kommunereformen fortsatt bygger på frivillighet, at kommunestyrevedtakene skal respekteres, og at fylkesmennene skal oppsummere de lokale vedtakene. Det er jeg grundig glad for at vi har fått bekreftet her i dag.

Det andre har jeg ikke fått noe svar på, og det er logikken bak inntektssystemet. Hvis kommune A slår seg sammen med kommune B, har den plutselig blitt robust fordi den har blitt på 2 000 innbyggere. Da skal den ikke lenger straffes. En kommune med 4 000 innbyggere skal straffes og vil få mindre å drive tjenester for. Det samme gjelder regionsenter, som nå skal få et nytt tilskudd. De som blir på 9 000 innbyggere, skal få et nytt tilskudd, de som har 9 000 innbyggere, skal ikke få det og vil få mindre å rutte

med til tjenesteproduksjon. Hvordan henger dette sammen med målet om likeverdige tjenester? Det har jeg ikke fått noe svar på her i dag.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [13:45:48]: Til Grenis kommentar: Nei, og det er nok fordi det ikke henger sammen. Jeg må si jeg er veldig lei meg for at verken regjeringen eller flertallet her vil være enig med SV i å fjerne disse tidsfristene og den økonomiske straffen for dem som bruker lokaldemokratiet til å konkludere annerledes enn det regjeringspartiene og støttepartiene gjør. Hvis lokaldemokratiet skal styrkes, må vi jo høre på dem, og da er det noen tidsfrister som er satt, som har gjort det helt umulig for noen å få til dette. Jeg savner respekten for det demokratiet man sier man er for. Jeg har også hørt at statsråden har satt sin lit til ordførerne, som han mener det er for mange av – så det er mye komisk i denne saken også.

Men så til diskusjonen om de store pengene. Ja, SV har større ambisjoner på vegne av skole og eldreomsorg enn det flertallet har, og vi prioriterer penger til det. Så registrer jeg at andre partier nå sier at nei, man skal ikke ha noen løfter eller noen ambisjoner. Ja vel, da sier det noe om de partienes prioriteringer.

Kjell-Idar Juvik (A) [13:47:14]: Det er litt merkelig i disse debattene at med en gang man kommer med kritikk eller har noen kritiske bemerkninger, er det det samme som at man snakker ned. Det er ingen som står på denne talerstolen og snakker ned Nord-Norge – tvert imot. I Nord-Norge går det bra, og det skal vi alle være glade for. Men det betyr ikke at utfordringene blir mindre om det går bra i Nord-Norge, når man kutter i bevilgningene til fylkeskommunen, som man gjør i dette tilfellet. Det gjør det heller ikke noe enklere for kommunene å gi et best mulig tilbud hvis man får mindre å rutte med. Og det er ikke vi som sier dette – selv om det er blitt sagt at det er et mantra fra Arbeiderpartiet og fra tidligere ordførere fra Arbeiderpartiet. Nei, da burde man kanskje ha lyttet – jeg går ut fra at i hvert fall komiteens medlemmer var på høringen, hvor KS' leder var veldig tydelig på hvilken betydning denne proposisjonen har for kommunene til neste år. Gunn Marit Helgesen kunne bekrefte i høringen – og sa – at dette gir ikke rom for å styrke kvaliteten innenfor skole og eldreomsorg. Og hva har vi diskutert i denne salen den siste tida? Jo, det er nettopp å styrke tilbudet ikke minst i skolen, og ikke minst denne salen er utrolig opptatt av å få det til. Det er jeg helt enig i, men da må vi følge det opp når vi kommer til budsjettene, og det er det som ikke henger i hop.

Det er det samme i forhold til fylkeskommunen. Det skulle bare mangle at ikke fylkeskommunene skal styre sin økonomi ut fra de betingelsene de har, så jeg synes det er bra at de har klart å gjøre det. Utfordringen er at trøkket i 2016 og 2017 blir gradvis større, og hvis ikke denne salen eller regjeringen gjør noe med det, så har de, som sagt, 282 mill. kr mindre å bruke til skole, veier og båtsamband

fra 2020. Det er en realitet, og det har ikke noe å gjøre med hvor bra eller dårlig det går i Nord-Norge. Det har med økonomien til den enkelte fylkeskommune og den enkelte kommune å gjøre.

Så er det akkurat som om det er noe nytt at man skal begynne å effektivisere. Jeg har vært i kommunepolitikken siden 1987, og hvert år var det en kamp for å få budsjettene i hop, og ikke i minst 2003. I den perioden var jeg ordfører og fikk hovedansvaret for dette, og da vet vi alle hvem som styrte. Om man vil eller ikke, så ble det enklere fra 2005. Det er en realitet, og det viser også tallene. Så jeg synes man bør forholde seg til fakta og ikke – med en gang man påpeker svakheter ved satsingen – si at man prater ned Nord-Norge. Det går bra i Nord-Norge, og det er ikke på grunn av økonomien fra denne regjeringen til fylkeskommunene, det har andre årsaker.

Presidenten: Representanten Stein Erik Lauvås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Stein Erik Lauvås (A) [13:50:28]: Innleggene til representantene Njåstad og Jenssen endrer ikke virkeligheten. Opplegget for kommuneøkonomien som vi håndterer her i dag, er for svakt. Så går representanten Njåstad videre og gir arbeiderpartiordførerne skylda og sier at de ikke vil ta imot flere penger. De har sagt nei til dette eldreomsorgsprosjektet fordi de er flinkere til å regne på kommuneøkonomi enn Fremskrittspartiet. Det kommer ikke som noen overraskelse på meg, det er mulig det gjør det på representanten Njåstad, men det har vist seg at kommune etter kommune taper penger på det opplegget som forsøkes servert, og da sier man nei.

Så går representanten Njåstad videre og snakker om at effektiviseringen er veldig god, men jeg forstår av den neste setningen hans at når han snakker om å «effektivisere», er det det samme som å privatisere. Det var godt at katta kom ut av sekken.

Så er det slik at ... der gikk tiden ut.

Presidenten: Ja, det gjorde den. Det er helt korrekt. (Munterhet i salen.)

Ingjerd Schou (H) [13:51:42]: Jeg kan også være sannhetsvitne fra lokalpolitikken på 1980-tallet, men de virkemidlene man hadde til rådighet på 1980-tallet, er annerledes i dag. Det handler bl.a. om digitalisering og mulighetene som foreligger for å effektivisere i både statlig og kommunal sektor for å frigjøre midler til andre viktige oppgaver som innbyggerne trenger. Digitalisering legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon og bidrar også til at produktiviteten i både privat og offentlig sektor, og i næringslivet, blir bedre.

I statsbudsjettet for i år er det en betydelig økt satsing nettopp på dette, og det er viktig for å kunne effektivisere også kommunal sektor. Det har betydning at vi tar grep sentralt som også virker lokalt. Arbeidet med forenkling av plan- og bygningsloven er nettopp det. Vi ønsker å styrke lokaldemokratiet – som jeg hører en del andre partier, også

i rød-grønn leir, er opptatt av – og fjerne unødvendig byråkrati. Det håper jeg alle er opptatt av. Derfor pågår det nå forsøk med at fylkesmennene samordner og kan avskjære innsigelser fra statlige virksomheter.

Enklere byggesaksregler ble iverksatt 1. juli i fjor, og de nye reglene gjør det enklere for folk å gjennomføre små byggesaker på egen eiendom uten å måtte søke, og kommunen slipper å bruke ressurser på mindre byggesaker. Hva betyr det? Det betyr at man kan bruke ressurser på andre ting. Det handler om effektivisering, det handler om en helt annen type opptatthet av innbyggerne. Denne type byggetiltak utgjør til sammen en femtedel av alle byggesaker i norske kommuner. Det betyr noe for folks hverdag.

Forenklinger for næringslivet er viktig, og regjeringen har hatt og har som mål å redusere næringslivets årlige kostnader for å oppfylle lover og regler med 15 mrd. kr innen utløpet av 2017 – sett i forhold til kostnadsnivået vi hadde i 2011. Arbeidet er i rute, og per i dag er de årlige besparelsene fra arbeidet oppe i 9 mrd. kr.

Det kan vel tenkes at noen av dem som har hatt ordet før meg, mener at man har gjort alt dette effektiviseringsarbeidet før, og at man ikke har det samme behovet – i hvert fall at regjeringen ikke kommer med noe nytt nå. Da er det bare å si: Jo, det gjør faktisk regjeringen, man kommer med nye ting, man bruker nye virkemidler.

Tiden har altså gått siden vi var lokalpolitikere på 1980-tallet og fram til i dag. Det tror jeg at lokalpolitikere og mange ordførere ser og vet å sette pris på, at effektivisering i staten har oppmerksomhet og fokus på det som betyr noe for innbyggerne i den enkelte kommune.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ketil Kjenseth (V) [13:54:50]: Hele denne debatten viser hvor riktig regionreformen blir når kommunekartet skal opprettholdes som det er – ifølge de rød-grønne. Det var sikkert en grunn til at den rød-grønne regjeringa selv satte i gang en regionreform. Eimen av asfalt og kongekrabbe har forduftet – det var innholdet i den reformen. Det var lite av varme hender, og det var lite konkurransekraft i nye regioner som kunne avlaste staten.

Det de rød-grønne slipper for billig unna med i dag, er basistilskuddet til kommunene. De må forklare meg, som er fra Gjøvik, hvorfor seks kommuner i Valdres med 18 000 innbyggere skal få 78 mill. kr i basistilskudd, mens Gjøvik med 30 000 innbyggere skal avspises med 13 mill. kr. Noen av disse diskusjonene er vi nødt til å ta – hvorfor det skal premieres å ha seks kommuner med 18 000 innbyggere på et areal som ikke er så mye større enn Gjøvik. Det er da vi kommer til diskusjonen om den reelle velferdsproduksjonen.

Statsråd Jan Tore Sanner [13:56:07]: Representanten Greni sier at hun ikke har fått svar. Jo, representanten Greni har fått svar, men hun liker ikke svaret hun har fått. Det er realiteten. Vi har svart på spørsmålet om fylkenes inntektssystem. Det er behov for større kommuner

også i sentrale strøk. Litt sør for Oslo kan man nå 13 rådhus på 45 minutter. Gamle kommunegrenser hindrer kommunenes mulighet til å få til en god samfunnsutvikling etter hvert som de vokser. Endringene i inntektssystemet er velbegrunnet. Det handler om å fjerne hindringer for sammenslåing – som har bred støtte i Stortinget.

Det andre gjelder fylkesmennes oppgave. Her har også representanten Greni fått svar, og svaret ligger i Stortingets vedtak, nemlig at

«Stortinget ber regjeringa syta for at fylkesmennene kjem med sin tilråding om kommunestrukturen i fylket etter at kommunane har gjort sine vedtak seinast 1. juli 2016.»

Fylkesmannen har i oppgave å gi en slik tilråding basert på de vedtak som er gjort i Stortinget.

Representanten Helga Pedersen tok opp at det ville være synd om enkelte kommuner som hadde mulighet til å komme i mål, ble stoppet av en frist 1. juli. De blir ikke stoppet av en frist 1. juli. De kan i samråd med fylkesmannen bli enige om å bruke noe mer tid. Det er det kommuner som allerede har fått anledning til.

Representanten Juvik tok opp situasjonen for de nordnorske fylkeskommunene. La meg da vise til at når man ser på inntektene for fylkeskommunene i nord og korrigerer for merkostnadene man har på grunn av reiseavstander og annet, har faktisk Finnmark 122 pst. av landsgjennomsnittet, Troms 120 pst. av landsgjennomsnittet og Nordland 124 pst. av landsgjennomsnittet. Det er etter at man har korrigert for avstandsulemper. En fylkeskommune som Nord-Trøndelag har 105 pst. Det er godt rom for å få til gode tjenester også i fylkeskommunene i nord.

Så hører jeg igjen at Arbeiderpartiet ønsker å bruke mer penger på kommunesektoren – 3 mrd. kr. Hvor skal Arbeiderpartiet hente de pengene fra? Er det slik at Arbeiderpartiet skal bruke mer oljepenger, eller skal man øke skattene for bedriftene med 3 mrd. kr i den situasjonen vi er i nå? Det er en dårlig beskjed til dem som skal skape de trygge arbeidsplassene i 2017. I den situasjonen vi er i, trenger vi flere trygge arbeidsplasser i privat sektor. Vi har ikke behov for økte skatter som gjør det vanskeligere.

Helge André Njåstad (FrP) [13:59:28]: Det var representanten Lauvås som fekk meg til å teikna meg nok ein gong, sjølv om eg synest det var synd at det raude lyset begynte å blinka for han, for han hadde begynt å bli ganske god då han fekk raudt lys. Men han gjev meg anledning til å svara på ein del av dei tinga han sa.

Ein ting som han sa ganske frimodig, var jo at Arbeiderpartiet er flinkare til å rekna enn Framstegspartiet. Eg får ikkje det til å stemma når det er rimeleg enkelt at me legg meir pengar på toppen for dei kommunane som er med i eldreomsorgsforsøket, og når nokre kommunar vel å trekkja seg ut, så blir det plutsleg pengar til overs som ein kan disponera i revidert nasjonalbudsjett. Det fortel meg at ein tek pengar ut av eldreomsorg, og at dei kommunane som ikkje er med, taper pengar. Dei taper pengar av éin grunn: at dei ikkje lenger kan kutta i eldreomsorg, noko me ikkje ønskjer forsøket skal bidra til. Eg trur nok at Arbeiderpartiet bør rekna ein gong til viss dei ønskjer å fram-

stå som eit parti som er meir oppteke av eldreomsorg enn Framstegspartiet.

Så brukte eg ordet «konkurransetsetjing», og representanten Lauvås tolka det som at eg sleppte katta ut av sekken og snakka om privatisering. Då har han ikkje sett rette katten i alle fall, for det er stor forskjell på privatisering og konkurransetsetjing. Når me i Framstegspartiet snakkar om konkurransetsetjing, handlar det om at det offentlege har ansvaret for å finansiera tenestene, men me har ikkje allergi mot dei som skal utføra dei. Det er litt rart at det er heilt greitt òg for Arbeiderpartiet å ha private barnehagar. Eg trur det er greitt for heile Stortinget å ha private legar – dei aller fleste har fastlegar som er private. Men når ein kjem til enkelte tenester, bl.a. tenester innanfor eldreomsorg, slår det inn ein enorm allergi mot at private kan vera med og levera betre tenester. Dei kan utfordra kommunane gjennom at dei kan driva smartare og betre. Eg synest det er rart at ein skal ha utvikla ein slik allergi at det er greitt på nokre felt, mens det på andre er heilt uaktuelt å la private vera med. Me synest det er spennande at private får lov til å utfordra kommunane gjennom smarte løysingar og gjennom å tenkja nytt. Det handlar i det heile ikkje om privatisering, som Lauvås sette ord på det.

Så registrerer eg at det har teikna seg ein del folk, så det er kanskje tidleg å takka for debatten, men eg skal gjera det likevel. Eg synest det har vore ein god debatt i år òg, som har vore ganske føreseieleg med tanke på at det for opposisjonen er ein konkurranse om å levera meir pengar til kommunane. Likevel er det brei einigheit om at kommunane får meir pengar til neste år enn det dei har i år, og det dei hadde i fjor.

Så vil eg heilt til slutt koma med ei lita helsing til pressebenken. Då denne komiteen behandla innstrammingspakken på fredag, gjorde media eit lite nummer av at det var få i salen. Då kan jo eg tillate meg å gjera eit lite nummer av at det er veldig få på pressebenken i dag. I ei så viktig sak for Noreg, som angår lokaldemokratiet og Kommune-Noreg, burde det kanskje vore større engasjement på pressebenken for å fortelja om kva me stiller til rådvelde for Kommune-Noreg neste år.

Presidenten: Representanten Kjell Idar Juvik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kjell Idar Juvik (A) [14:02:43]: Jeg vil bare avklare en åpenbart feil påstand. Det er noen som prøver å danne et bilde av at Arbeiderpartiet er imot å se på mulige kommunesammenslåinger. Da har de ikke fulgt med. Da har de heller ikke i debatten i dag hørt vår partileder, Jonas Gahr Støre, som faktisk sa noe annet. Våre Arbeiderparti-ordførere gjør jobben sin, slik de er pålagt, med å utrede og se på muligheten. Det har de gjort, også med velsignelse fra oss. Men det er forskjell på om man bruker gulrot eller pisk. Nå registrerer vi at man har gått over til pisk, og det er vi imot. Det skal være en frivillig ordning.

Øg uansett hva Sanner prøver å si, må Nordland fylke ned 282 mill. kr i 2020 hvis ikke noe annet skjer.

Så må det vel være like bra med en offentlig arbeids-

plass som en privat. I vår regjeringstid skaffet vi 350 000 nye arbeidsplasser. To tredjedeler av dem var i privat sektor. Det er bra for arbeidsledigheten at det også er flere offentlige arbeidsplasser.

Audun Otterstad (A) [14:03:57]: I denne debatten er det blitt framsatt en rekke påstander bl.a. om Arbeiderpartiets budsjettering. Vi har jo nylig inngått et forlik om bedriftsbeskatning. Det er interessant at Høyre og Framskrittspartiet gjør et poeng av ideologisk baserte skatteuttak, nærmere 50 mill. kr hver eneste dag. Og hva har det resultert i? Har det resultert i at arbeidsledigheten går ned? Nei, den går ikke ned. Arbeidsledigheten har gått opp, så det har ikke noen korttidsvarende effekt, og økonomer sier at det heller ikke har noen langtidsvarende effekt. Det det har langtidseffekt på, er private, store formuer og stor kapital.

En av de mer interessante debattene i dag, der jeg tror Stortinget faktisk kan enes om noen fornuftige prinsipper, er debatten om kvalitet i eldreomsorgen. Tidligere har statsråden i kommuneproposisjonsdebattene vist fornuft og lyttet, bl.a. da man skulle plassere kommuner under Fylkesmannen, nesten under tvang, ved å ta opp lån. Da lyttet statsråden og snudde. Derfor prøver vi igjen.

Det gjelder tilskudd til rehabilitering av sykehjemsplasser. I Trondheim er det bygd og pusset opp over 700 sykehjemsplasser de siste 13 årene – 700 sykehjemsplasser! Det resulterte i nesten 350 nye sykehjemsplasser for eldre mennesker som trenger beskyttelse, som trenger hjelp, og som har krav på det. Det denne fjerningen resulterer i, er over 100 mill. kr mindre i tilskudd til å pusse opp sykehjemsplasser. Går ikke det ut over kvaliteten – det å ikke kunne få ny ventilasjon og få friskere luft, det å ikke få bæreheiser som sørger for lavere sykefravær ved å lette løftene, det å ikke sørge for moderne løsninger for eldre, så man kan bestille mat, så man får den velferdsteknologien man trenger? Fortjener de ikke det? Er de ikke gode nok? Selvfølgelig er de det. Selvfølgelig fortjener de den hjelpen.

Det er denne rausheten eldreomsorgen handler om. Kvalitet i eldreomsorgen er å se hver enkelt, gi alle som trenger det, enkeltrom, gi dem som ønsker det med sine kjære, et dobbeltrom – et oppusset dobbeltrom. Da kan man ikke si til dem som har bygd ut sykehjemsplasser, som har stått på og tatt et lokalt ansvar, at nei, de eldre som ikke har fått flytte inn i et nytt sykehjem, fortjener ikke den kvaliteten, de fortjener ikke den verdigheten.

Det er et reelt kutt på flere milliarder kroner i eldreomsorgen, som vi skal snu den dagen vi kommer inn i regjeringskontorene i 2017. For Arbeiderpartiet er mer opptatt av kvaliteten i eldreomsorgen og kvaliteten på undervisningen til ungene våre enn av ideologisk baserte skatteuttak.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:07:06]: Det er vel ikke berre denne representanten som blir litt skeptisk når kommunalminister Sanner tar fram kalkulatoren sin og presenterer reknestykke. Vi har hatt ein runde med folkerøystingar rundt om i landet, der vi ser korleis folk har trudd på dei.

Statsråd Sanner presenterte her eit reknestykke, som eg

lurer på kva gjorde i denne debatten. Han hadde kome fram til at nordnorske fylke har for god økonomi. Det er kanskje mitt einaste spørsmål til statsråd Sanner: Meiner Sanner etter å ha kome fram til det reknestykket at dei nordnorske fylka har ein for god økonomi? Og ved å varsle dette – kva har Sanner tenkt å gjere vidare og ytterlegare? Vi har vore gjennom eit ras av kutt i nord. Og klagene kjem i nord – det kjem ingen klager frå hans eigen heimkommune.

Dei har kutta i næringsutvikling, og alle snakkar om det grøne skiftet, så kven skal stå for dette? I alle fall er det ikkje dei i fylka som skal gjere det, for her har ein kutta massivt. Samanliknar ein med den fylkesvegsatsinga som dei blå-blå politikarane reiser land og strand rundt og skal fortelje om, utgjer ho berre to tredjedelar av dei kutta dei har gjennomført når det gjeld næringsutvikling. Anten har ikkje dei blå politikarane i nord sjølve klart å rekne seg fram til at det dei no reiser rundt omkring og presenterer, er ei ganske dårleg pakke, eller så er dei med på at dette er riktig å gjere: å kutte i nord og late som om det ikkje skjer.

Så er det dette poenget, som nokon påstår, at ein skal ikkje snakke ned Nord-Norge. Nei, det skal vi sanneleg ikkje gjere! For å seie det slik: Det er det ingen grunn til. Men her må regjeringa bestemme seg for kva dei faktisk kan ta heider for. Er det det fantastiske fisket? Kanskje dei blå faktisk kan ta heider for at det er fantastiske gytetoglegheiter i Lofoten, og at det er fantastiske oppvekstvilkår for fisken i Barentshavet? – Det er det dei seier.

Når det gjeld industrimoglegheitene på land i nord, er den industrien vi har i nord, i stor grad knytt til land og ikkje råka av petroleumsøkonomien. Dei blå går omkring og tar æra for det også! Situasjonen i oljenæringa er så dårleg at ein får ei dårleg utvikling for norsk krone. Det tar ein òg æra for. Ein reiser rundt og seier: Sjå kor bra det går i nord! Og så tar ein æra for det på det grunnlaget.

Ein må faktisk bestemme seg for kva ein kan ta heider for. Det einaste ein kan ta heider for, er det ein faktisk gjer. Det blir ikkje fleire lærarar i norsk skule, og det blir ikkje meir tilpassa undervisning med mindre pengar. Om ein verkeleg skal få det til, treng ein fleire tilsette, og ein treng midlar inn i norsk skule. Det blir ikkje fleire kompetente og varme hender i eldreomsorga om ein ikkje kjem med betre økonomi. Det skjer berre ikkje – ein kan ha eit så tårevått innlegg ein berre vil. Difor har SV også 7 mrd. kr i ramma utover det som er regjeringa sitt opplegg. Eg håper dei fleste partia til og med kan støtte det når det kjem til stykket i avstemminga.

Odd Omland (A) [14:10:26]: Jeg hadde ikke tenkt å engasjere meg så veldig i debatten, men etter å ha sittet og hørt på den siste sekvensen, må jeg si det føles utrolig forstemmende å høre at det blir påstått at Arbeiderpartiet snakker kommunereformen ned, og at vi er imot kommunereformen. Arbeiderpartiet har vært for en kommunereform. Våre ordførere rundt om i det ganske land har vært ganske aktive i den sammenheng. Men vi er ikke for en reform der en skal bruke pisk og trusler. Da sier det seg selv hvor dette ender. Det som hele tiden har vært et problem, er jo at spillereglene har blitt endret underveis. Det siste som kom rett før det skulle være avstemminger

i mange kommuner, var det nye inntektssystemet der en skiller på frivillighet og ufrivillighet.

Som gammel ordfører må jeg si at jeg skjønner folk veldig godt, og jeg skjønner veldig godt folk i Kvinesdal. De forhandlet fram en intensjonsavtale, men 92 pst. av våre innbyggere sa nei i denne sammenheng, og det kommer av den måten som denne prosessen er kjørt på. Når en har spurt folket om et råd, må en også forholde seg til det rådet – det er min mening. Det er Sanners måte å kjøre reformen på jeg mener er årsaken til at denne reformen kolliderer.

Tove Karoline Knutsen (A) [14:12:21]: Det var representanten Njåstad som fikk meg til å ta ordet. Det han sier om statlig finansiering av eldreomsorgen, er rett og slett ikke riktig. Det er ikke slik at kommunene får masse penger på toppen av det man har. Nei, staten tar et uttrekk fra kommuneramma, og så omregner man dette til en statlig sats, legger på en skjerv på inntil 4 pst., og så yter man tilbake til kommunene – som da i tillegg skal bygge opp et byråkrati for å rapportere på disse pengene.

I modell A, Fremskrittspartiets foretrukne modell, er dette holdt i veldig stramme tømmer. Det er slik at Trøgstad taper 6 mill. kr, Tønsberg taper 44 mill. kr, Narvik taper 40 mill. kr – og Helsedirektoratet har bekreftet tallene. Jeg har aldri hørt at helseministeren har klart å tilbakevise det – han har ikke prøvd engang. Når Njåstad og andre snakker om at det er Arbeiderpartiet som har prøvd å få kommunene til ikke å være med på dette, tenker jeg at jaja, det er ca. 100 borgerlig styrte kommuner, og den aller største er Stavanger. Der sitter Fremskrittspartiet og Høyre i styringa av byen, og de sa begge to, så Stavanger Aftenblad hørte og siterte: Nei takk, Siv Jensen, vi vil ikke ha den statlige omsorgen, for sannheten er at vi taper flere hundre millioner kroner dersom vi skulle være med på dette. Det var lederen for levekårsutvalget, Kåre Reiten fra Høyre, som sa det. Derfor synes jeg man skal være litt ærlig i alle fall. Hvis det er noen som kan vise til at kommunene ikke taper, burde det iallfall komme på bordet, for nå er det seks kommuner igjen av 18 som hadde meldt seg opp, og det var både røde og blå kommuner. Her har man forregnet seg lite grann – eller hva man har gjort – men iallfall har kommunene skjont at dette er ikke noen veldig god idé å være med på, og det blir i alle fall ikke bedre eldreomsorg av det.

Så en liten kommentar til dette med private aktører. Slik jeg ser det, er det veldig stor forskjell på en privatpraktiserende lege eller avtalespesialist, som sjøl jobber i første linja i et selskap som kanskje han eller ho har, og store kapitalinvestorer som går inn i sårbar eldreomsorg med ett hovedmål: maksimal avkastning på hver investerte krone. Det er ikke å rakke ned på private investorer, det bare forteller hva som er de faktiske forhold. Det prøver hele tida høyresida å si at ikke er tilfellet, men alle veit at sånn er det.

Statsråd Jan Tore Sanner [14:15:35]: Jeg registrerer at enkelte har et sterkt behov for å karakterisere arbeidet med kommunereformen. Det kan man selvsagt gjøre, men

jeg mener det er respektløst. Det er respektløst overfor de mange lokalpolitikere fra alle partier som jobber godt og grundig for å skape gode kommuner for sine innbyggere. Jeg mener at denne saken er for viktig til at vi skal komme med lettvinne karakteristikk den ene eller annen vei, for dette handler om velferden for våre innbyggere. Jeg tror vi alle i denne sal vet at utfordringene i årene som kommer, vokser. Det betyr at vi har et ansvar for å legge til rette for en kommunestruktur som gjør at vi kan få sterke velferds-kommuner også i årene som kommer. Dette går ikke over. Dette må vi forholde oss til, og derfor gjennomfører vi arbeidet. Min oppgave er å heie på de mange lokalpolitikere fra alle partier som gjør en god jobb.

Så faller det åpenbart representantene Juvik og Knag Fylkesnes tungt for brystet at jeg påpeker at fylkene i nord har korrigererte frie inntekter, altså etter at man har tatt høyde for avstandsulemper, som ligger langt over landsgjennomsnittet. En fylkeskommune som Rogaland har 93 pst. av landsgjennomsnittet, og en fylkeskommune som Møre og Romsdal har 99 pst. Dette er ikke Sanners tall, dette er offisiell statistikk. Det er bare en påpekning av hvordan det reelt sett er når man er opptatt av å få frem hvor ille alt er. Realiteten er at det er i Nord-Norge det nå skjer. Det bygges mer vei og samferdsel enn noen gang. Det legges til rette for mineralvirksomhet og industriell virksomhet. Det blomstrer. Arbeidsledigheten har gått ned over tid. Dette skal vi også heie frem og fortsette å legge til rette for.

Det er åpenbart at Arbeiderpartiet ikke helt forstår de økonomiske utfordringene vi nå står overfor, når man sier at man skal bruke 3 mrd. kr mer enn det regjeringen foreslår, på kommunene til neste år. Spørsmålet gjenstår: Hvor skal de pengene komme fra? I en situasjon hvor vi mister lønnsomme arbeidsplasser innenfor olje- og gassvirksomheten, virker det som om svaret er at vi skal øke skatteinne for annen privat næringsvirksomhet. I den situasjonen vi nå er i, trenger vi flere lønnsomme arbeidsplasser i privat sektor. Vi trenger flere arbeidsplasser som bidrar til statsbudsjettet, ikke enda flere som lever av statsbudsjettet. Derfor har regjeringen og samarbeidspartiene vært opptatt av at vi må legge til rette for privat næringsvirksomhet, samtidig som vi håndterer de kortsiktige utfordringene. Det har vi gjort gjennom revidert nasjonalbudsjett og budsjettet for 2016, med 5 mrd. kr i tiltakspakke og mye konkret rettet mot Sør-Vestlandet.

Else-May Botten (A) [14:19:02]: Det er interessant å høre regjeringspartienes kritikk av Arbeiderpartiet når det gjelder kommunereformen. Hvis man drar ut i landet, ser man at våre tillitsvalgte har vært svært positive til kommunereformen og det arbeidet som skulle komme i gang. Det er lagt veldig mye arbeid i det, men prosessen som er lagt opp fra regjeringen, innholdet i den og inntektssystemet, har ikke vært spesielt vellykket, slik vi ser det. Det er derfor det også er vanskelig å få landet dette.

Hvis dette er så forlokkende som regjeringspartiene i denne debatten viser til, synes jeg det er veldig rart at ikke flere kommuner slår seg sammen. Det er nemlig sånn at folk i stor grad ikke vil ha denne løsningen.

I valgkampen gikk representanten Helge Orten, fra Høyre i Møre og Romsdal, rundt og sa at med kommune-reformen skulle vi få redusert antallet der fra 36 kommuner til 4–5 kommuner. Det synes jeg hørtes ut som et hårete mål, for å si det sånn, men at det absolutt er behov for å se på strukturen, er det ingen tvil om. Det er dessverre sånn at kanskje 4–5 kommuner vil slå seg sammen etter denne reformen, og da vil jeg heller si at det har ikke vært en suksess – en pakke med gulrøtter som folk ønsker å kjøpe. Det er faktisk veldig mange som sier nei til dette.

Til Sanner som snakket om oljepengebruken, vil jeg si at vi i våre budsjett har klart å bruke mindre oljepenger enn regjeringen. Vi klarer å prioritere bedre enn denne regjeringen, som faktisk bare bruker mer og ikke klarer å kutte på noe.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:21:15]: Eg har lyst til å komme med ei lita innrømming. Det er at eg er tilhengjar av kommunesamanslåing. Eg har trua på at Noreg kan ha godt av ei større kommunereform, men ikkje den reforma som vi observerer no. Eg trur kanskje det er det som har skjedd – folk har gjennomskoda kva dette faktisk er. Dei har klart å slå saman to ulike størrelsar, som grenser og kommuneøkonomi. Eg trur at dette set tilbake arbeidet med ei ordentleg kommunereform – ei skikkeleg, god kommunereform – antakeleg med 20–30 år, fordi ein har gått inn i prosessen her slik ein har gjort. Ein har brukt kommunereforma som ei moglegheit til å drive igjennom andre ting – sentralisering, ideologiske prosjekt. Hadde kommunane og folk rundt omkring i kommunane hatt trua på at dette var eit ektefølt ønske om å organisere Noreg betre, skape betre tenester, er eg heilt sikker på at folk hadde blitt med på det. Da hadde eg blitt med på det. Men det er ikkje det som skjer. Ein gjer dette til ein trojansk hest av eit slag.

Det er veldig synd, for da har vi gått glipp av ei historisk, fantastisk moglegheit på grunn av at det er handtert på denne måten. Det synest eg er veldig beklageleg.

Så til Nord-Noreg: Ja, Sanner gjer som hans partifeller i nord også har gjort. Ein reduserer Nord-Noreg til eit spørsmål om asfalt. Så lenge dei kan peike på at det er bygd litt meir veg, må jo nordlendingane vere fornøyde. Ærleg tala! Jaja, vi har kutta mykje meir i næringsutvikling. Jaja, vi har kutta meir i kommuneøkonomien. Men dei har jo fått asfalt!

Eg er ikkje redd for Sanner sine tal, og det fell meg ikkje tungt for brystet å høyre hans tolking av offentlege data, men det eg spør meg om, er: Kva vil Sanner med sine tal? Kvifor har han dette framføre seg akkurat no? Kvifor kikar han på dei tala frå nord? Det bør bekymre ikkje berre folk på venstresida, slik som eg, eller folk frå Nord-Noreg, slik som eg. Det må absolutt bekymre folk som er valde inn på Stortinget frå Sanner sitt parti, å sjå denne utviklinga og sjå korleis deira eigen landsdel blir behandla.

Eg trur også det går fantastisk bra i Nord-Noreg, men som eg prøvde å seie i det førre innlegget, er det jo ikkje på grunn av, det er trass i den politikken som denne regjeringa fører. For å ta gyteområda og kronekursen: Sanner kan

ha kontroll over mykje i dette landet, men akkurat det trur eg ikkje han styrer.

Trond Giske (A) [14:24:33]: Jeg tror at hvis vi hadde målt hvilke debatter i Stortinget som angår folk mest, så tror jeg denne debatten kommer veldig høyt på listen. Den går rett på hverdagslivet til folk – får ungene våre god nok skole, får de eldre god nok omsorg, er det et godt barnevern, blir folk tatt vare på, klarer vi å hjelpe folk tilbake til et godt og ordentlig liv hvis de har havnet utpå på et eller annet vis?

Jeg er helt enig med kommunalministeren i at vi må ha en ansvarlig pengebruk, det er noe som Arbeiderpartiet alltid har stått for. Derfor var vi veldig overrasket da den nye regjeringen, som nå har sittet i tre år, ved hver eneste korsvei gikk til oljefondet og hentet ut mer penger. Man har faktisk nesten doblet oljepengebruken siden Solberg overtok i 2013, og man har brukt like mye oljepenger på tre år som den rød-grønne brukte på åtte. Det var vel ikke det man hadde forventet da Erna Solberg i valgkampen 2013 kritiserte oljepengebruken.

I en situasjon med 130 000 arbeidsløse er det riktig å bruke penger. Men når man skal bruke så mye penger, må man spørre seg kritisk: Hva bruker vi pengene til? Hvordan setter vi flest mulig i arbeid samtidig som vi løser viktige samfunnsoppgaver? Regjeringen har gjort sitt valg: 20 mrd. kr i skatteutt. Det er et ærlig valg, man tror at det virker stimulerende på økonomien, og at det bidrar til investeringer og flere arbeidsplasser. Fair enough. Men etter tre år må vi kanskje begynne å spørre: Når kommer denne virkningen? Vi spurte Statistisk sentralbyrå, og de fortalte at deres beregninger viser at 200 mill. kr i skatteutt gir tre arbeidsplasser. Hva kan man innenfor kommunalbudsjettet få for 200 mill. kr? Jo, man kan få en svær skole, man kan få et par sykehjem, man kan få investeringer i veier, man kan få investeringer i bygningsmasse – som jo er private arbeidsplasser, ikke offentlige. Det er aktivitet i økonomien – det er entreprenørfirmaer, byggefirmaer, elektrikere og andre, som kommer i virksomhet. Og de ruster oss for framtiden. Hvordan ruster vi oss for framtiden – for vi vet at vi får en stor eldrebølge som kommer til å trenge omsorg? La oss nå bruke den ledige kapasiteten til å gjøre de investeringene vi vet vi kommer til å måtte gjøre. Det er beregnet at vi taper 35 mrd. kr i året på at vi har den ekstraordinære høye ledigheten. La oss bruke den kapasiteten til å gjøre nødvendige investeringer.

Én ting er Høyre og Fremskrittspartiet, men spørsmålet går jo til Kristelig Folkeparti og Venstre også. Terje Breivik og Knut Arild Hareide fra Hordaland, Iselin Nybø og Olaug Bollestad fra Rogaland – hva har disse skatteuttene gjort for deres fylker? Hvordan bidrar den politikken – med store skatteletter istedenfor å investere i kommuneøkonomien, i skole, eldreomsorg, infrastruktur og oppbygging – til å få ned ledigheten? Det spørsmålet må dere ikke besvare bare til Arbeiderpartiet, men til deres velgere, og jeg tror svaret kommer til å være klart: Man ønsker en annen kurs.

Frank Bakke-Jensen (H) [14:27:49]: Jeg må få svare representanten Knag Fylkesnes, som har en rørende omsorg for landsdelen vår. Nei, det er jo ikke sånn at nordnorske politikere tygger asfalt og tar til takke med det. Det er ganske enkelt sånn at Nord-Norge fikk tredd nedover seg en regionveireform av den forrige regjeringen, der man overlot ansvaret for en stor mengde vei til fylkene uten at man sendte med penger. Den omprioriteringen vi har gjort fra det som heter RUP-midler og over til vei, vedlikeholdsmidler, er en helt nødvendig omprioritering som næringslivet takker for, i og med at vi er en landsdel som særlig i disse tider er avhengig av å ha infrastrukturen på plass og logistikken på plass sånn at vi kan pleie de markedene vi har ute.

Det er smålig, etter min mening, å saldere en debatt på den måten. Det er ganske enkelt sånn at representanten Knag Fylkesnes kan reise nordover, kan ta kontakt med næringslivsorganisasjonene, ta kontakt med bedriftene der nord og spørre om de vil tilbake til dårligere veier, om de vil tilbake til de veibudsjettene de hadde tidligere. De vil ikke det.

Hva har man ellers gjort? Man har en etter- og videreutdanningsreform for lærere, som kommer til å løfte denne landsdelen. Endelig. Den viktigste satsingen vår landsdel står foran nå, er at vi får så gode lærere i skolen at ungdommen vår kan ta den utdannelsen de trenger, sånn at de kan realisere sine muligheter. Det skal ikke være som et tidligere halvmaoistisk samfunn, der politikerne skal bestemme hvilke muligheter ungdommen skal få lov å ha. Vi skal ha så gode skoler at ungdommen fra Nord-Norge skal kunne utnytte sitt potensial, ta de mulighetene som byr seg, hvis de vil ta dem. Det er den skolesatsinga vi gjør nå. Det brukes milliarder på at vi skal få gode lærere i skolen, og det er en skam at representanten Knag Fylkesnes ikke kan ta det med når han skal nevne satsingen i nord – rett og slett. Med sin filosofiske betraktning ellers og sin lettere akademiske tilnærming til ting, burde dette temaet føre til at han gikk opp hit og sa takk, og ikke harselerte med satsinga.

Så er det sånn når det gjelder næringsutvikling, at det er ikke det offentlige og politikerne som plukker vinnerne, det er næringslivet som skaper verdier og blir vinnere selv. De flinkeste skaper gode bedrifter, skaper verdier og lykkes. Det er ikke sånn at det er et offentlig apparat som automatisk plukker de rette. Det er rammevilkårene og skattelette som gjør at vi får et robust næringsliv som skaper verdier, som skaper lønnsomme arbeidsplasser, som skaper trygge arbeidsplasser – det gjelder også i Nord-Norge.

Presidenten: Å si at noe er en skam, er ikke parlamentarisk språkførsel.

Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har hatt ordet to ganger tidligere, og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [14:30:50]: Innanfor den parlamentariske språkbukken: Eg lurar på kva representanten Bakke-Jensen ville sagt på gata, viss han hadde snakka der. Det kan vi berre førestille oss.

La meg berre stille to enkle spørsmål til representanten Bakke-Jensen. Omprioriteringa, som Bakke-Jensen nemner, frå regionale utviklingsmidlar til veg: Har det vore eit ein-til-ein-forhold der? Har Nord-Noreg fått like mykje pengar som det som er blitt tatt frå næringsutvikling når det er blitt overført til veg? Svar ja eller nei på det.

Det andre spørsmålet gjeld etter- og vidareutdanning: Det er eit einstemmig storting som står bak etter- og vidareutdanningsreforma. Uansett kor akademisk henslengd eg er i denne salen, er det eit faktum. Eit einstemmig storting står bak dette, og det var SV, da vi var i regjering, som starta det prosjektet. Det er det inga ueinighet om. Men når det kjem til dei andre kutta i landsdelen, som Bakke-Jensen ikkje nemner, er det heilt i det blå kva han tenkjer om det. Det verkar som om han rett og slett ikkje har lært å bruke den berømte kalkulatoren til kalkulatorpartiet Høgre.

Hårek Elvenes (H) [14:32:09]: Jeg må si at representanten Giskes innlegg var preget av mye skattepjatt. Denne regjeringen har aldri ment at skattelettelse er egnet til å få fram nye arbeidsplasser raskt. Men Arbeiderpartiet var faktisk enig da Statens pensjonsfond ble opprettet, om at oljeinntektene skulle brukes bl.a. til vekstfremmende skattelettelse, dvs. å skape arbeidsplasser på sikt. Arbeiderpartiet var også enig i at man skulle bruke oljeinntektene til å styrke infrastrukturen og bygge ut samferdsel. Arbeiderpartiet var også enig i at man skulle bruke oljepenger til å styrke forskningen. Overalt der staten kan utgjøre en forskjell, og kun staten kan utgjøre en forskjell, setter Høyre og regjeringen inn virkemidler. I tillegg har regjeringen lagt på bordet 5 mrd. kr til en tiltakspakke. Det er klassisk motkonjunkturpolitikk, som Arbeiderpartiet burde applaudere.

Det fortøner seg merkelig at skattenivået Arbeiderpartiet legger seg på, er det skattenivået som etter alle solemerker skal være det riktige. Skatteøkonomi og skattepolitikk er ingen eksakt vitenskap. Jeg vil henstille Arbeiderpartiet og representanten Giske til kanskje å være litt mer ydmyk for andres innfallsvinkler til skattepolitikken og se seg selv i speilet og minne seg på at Stortinget nylig har inngått et bredt skatteforlik, der Arbeiderpartiet og Høyre ble enig i hovedtrekkene i norsk skattepolitikk, og der skattelettelse er et vesentlig element. Personskatten skal nå reduseres fra 27 pst. til 23 pst., formuesskatten er redusert, og selskapsskatten skal reduseres til 23 pst. Det er å bruke skattepolitikken aktivt til å sørge for at vi får flere arbeidsplasser og høyere sysselsetting i norsk konkurranseutsatt industri og virksomhet. Det er nemlig eksporten vi lever av, og ikke importen.

Presidenten: Uttrykket «skattepjatt» er et morsomt uttrykk, men det er ikke parlamentarisk.

Frank Bakke-Jensen (H) [14:34:38]: Det er sikkert mulig å gå i budsjettene og si at her er ikke én krone fra RUP-midler byttet ut med én krone til veivedlikehold. Men det er ganske enkelt sånn at i budsjettene vi har levert de siste årene, har vi altså økt satsingen på veiinvesteringer og

økt satsingen på veivedlikehold så mye at vi nå reverserer. Veiene blir bedre og bedre, det er langt unna det som ble levert av den forrige regjeringen.

Til etter- og videreutdanning for lærere: Nei, det er ikke sånn at det var den rød-grønne regjeringen som startet det. Med SV i statsrådsstolen startet man en ordning der man plukket ut én, to og tre lærere, kanskje to fra en kommune. Ordningen var så dyr at kommunene ikke kunne benytte seg av den. Det var ikke noe faglig løft for lærerkolleger rundt om i kommunene. Tvert imot hadde vi en kø av ordførere som sa at dette er en ordning som er så dyr at vi ikke har mulighet til å benytte oss av den.

Vi har levert et lærerløft av dimensjoner, som løfter kolleger, med flere tusen lærere som hvert år tar etter- og videreutdanning. Det gir en bedre skole. Det tar hensyn til at vi har elever som er avhengig av gode lærere i skolen for å kunne ta den utdannelsen de trenger, for å ha de basisferdighetene de trenger når de går ut av grunnskolen, sånn at de skal kunne gå på videregående skole, og sånn at de skal kunne utnytte det potensialet hvert enkelt individ har. Det er meningen med etter- og videreutdanningsreformen til denne regjeringen. Det er langt unna det som var levert av de rød-grønne. De tenkte ikke en tanke så bra, engang.

Det er en debatt om kommuneøkonomien vi har nå. Derfor er det et poeng at man fra venstresida så enkelt kan reise rundt og smykke seg med det som virker, og si at dette var vi jo alle enige om, da har vi også tenkt det. Nei, det lå ikke til SV å tenke tanken om en sånn etter- og videreutdanningsreform da de satt med makta og statsråden.

Trond Giske (A) [14:36:50]: Jeg synes innlegget fra Elvenes var ganske beskrivende for hvordan Høyre forholder seg til at 135 000 mennesker i Norge nå går uten jobb, at 42 000 ungdommer under 25 år er uten arbeid, at 70 000 unge mennesker under 30 verken er i utdanning eller jobb, at mennesker mister livsgrunnlaget sitt, at mennesker må ta ungene ut av skolen, kanskje flytte et annet sted, kanskje oppleve at de ikke får noen jobb. Det eneste han har å komme med, er at diskusjonen om hvordan vi bruker pengene best for å hjelpe disse menneskene, er skattepjatt.

20 mrd. kr – jeg respekterer det fullt ut. Nå sier Elvenes at det ikke er ment at dette skal virke stimulerende på næringsvirksomheten på kort sikt. Det er mulig det skal virke på lang sikt. Hva er lang sikt for disse menneskene? Er det tre år, er det fem år, er det ti år? Hvor mange år skal de gå ledig før disse tiltakene virker? Vi må kunne ha en alvorlig diskusjon om en rekordhøy pengebruk fra oljefondet brukes på den ene eller andre måten. Vårt alternativ er å bruke oljepengene – ikke fullt ut så mye som Høyre bruker på skattekutt – litt mer til å ruste opp skoler, bygge sykehjem, investere i barn og unges utdanning, sørge for god omsorg, sørge for at både private og offentlige arbeidsplasser rundt omkring faktisk etableres.

Stavanger er en kommune Arbeiderpartiet ikke er i nærheten av å styre. Det er en kommune som har trange budsjetter, som har barbert skolebudsjettene sine og har hatt det tøft for å få endene til å møtes. Tromsø og Bergen er også kommuner som har vært Høyre-styrt, og som nå opplever trange kommunebudsjetter. Jeg tror ikke vi kommer

dit at kommunene kommer til å være fornøyd med ethvert budsjett, men finnes det mening i at man sier opp lærere, kutter i bemanningen på sykehjem og utsetter oppussingsprosjekter når altså 135 000 går ledig, og i at disse menneskene skal slutte seg til en kø som er altfor lang? Er det ikke bedre at vi gjør de tingene vi vet at samfunnet vårt trenger?

Jeg vet at Erna Solberg på Høyres landsmøte sa at regjeringens økonomiske politikk nå virker kraftfullt mot ledigheten. La ingen fortelle dere noe annet, sa hun. Vel, 135 000 mennesker kan fortelle noe annet. Hvis ikke disse stemmene når inn til Høyres landsmøte, hvis ikke disse stemmene når inn til Akershus Høyres kontorer, hvis ikke disse stemmene når inn til regjeringskontorene, skal de i hvert fall bli hørt her. I denne sal skal de 135 000 menneskene bli hørt. Vi ser dem, vi hører dem, og vi har en bedre politikk for å hjelpe dem.

La oss slutte sløsing med oljepenger, la oss slutte sløsing med arbeidskraften. La oss heller koble de pengene vi har, med de menneskene vi har, og gjøre fornuftige oppgaver, løse problemer i samfunnet og bygge Norge videre. Det ville vært et mye bedre alternativ enn løsninger som på en eller annen sikt muligens kan virke et eller annet sted. Konkrete svar er det de arbeidsløse krever. Konkrete penger er det kommunene trenger.

Hårek Elvenes (H) [14:40:11]: Jeg klarer ikke å finne et annet svar på representanten Giskes oppsiktsvekkende omtrentlighet enn at han har lest stortingsdokumentene svært dårlig – dvs. revidert nasjonalbudsjett. Jeg tillater meg en liten repetisjon, et sammendrag som kanskje kan bidra litt til å løfte informasjonsnivået hos representanten Giske.

Regjeringen har satt av 5 mrd. kr til en tiltakspakke. 250 mill. kr er øremerket vedlikeholdstiltak ved kommunale bygg på Sør- og Vestlandet. 257 mill. kr er øremerket vedlikehold av jernbanen og innføring av nye styringsystemer. Perioden for å motta dagpenger er utvidet fra 30 til 49 uker. Det er opprettet 1 000 nye tiltaksplasser.

Det var en kort gjennomgang. Tiden tillater ikke en lengre gjennomgang. Hvordan representanten Giske kunne tolke mitt innlegg som en manglende respekt for de 135 000 som i dag mangler arbeid, kan bare representanten Giske selv svare på.

Regjeringens politikk virker. Vi ser allerede resultat. I dag la Manpower fram sitt barometer for næringstemperaturen i Norge, og det er gryende optimisme på Sør- og Vestlandet. Ting har snudd, og regjeringens politikk virker.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [14:41:51]

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes om umiddelbar frys av fiskeriministerens instruks, som i strid med Stortingets ønske åpner for overføring av fiskekvoter (Innst. 416 S (2015–2016), jf. Dokument 8:105 S (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Geir Pollestad (Sp) [14:42:45] (ordfører for saka og leiari av komiteen): Då var talekvotane brukte opp, og me kan gå over til fiskekvotane. Saka me no har til behandling, gjeld eit representantforslag frå Torgeir Knag Fylkesnes om ei omgåande frysing av fiskeriministerens instruks, som i strid med Stortingets ønske opnar for overføring av fiskekvotar.

Saka vart fremja i Stortinget 9. juni. Komiteen gav si innstilling 13. juni. Komiteen har samla seg om eit felles forslag i saka, der me ber regjeringa vurdere å implementere forslaga frå Fiskarlaget og melda tilbake til Stortinget.

Det vil føra for langt å gjera greie for alle sidene ved denne saka, men i korte trekk gjeld spørsmålet plasseringa av deltakartilgangar på fartøy med andre størrelser enn den heimelsgruppa dei høyrer til. Litt forenkla kan ein seia at det er eit spørsmål om, på kva slags vilkår og innanfor kva slags rammor ein kan plassera fiskekvotar på større båtar.

Det hadde over tid utvikla seg ein lite einsarta praksis ved dei ulike regionkontora i Fiskeridirektoratet om korleis ein skulle forstå vilkåra om samsvar. For å bøta på dette sende fiskeriministeren ein instruks 12. januar om korleis sakene skal behandlast.

Komiteen seier i innstillinga at det var rett av fiskeriministeren å gje ein slik instruks. Den rosen reknar eg med at fiskeriministeren merkar seg. Komiteen seier vidare at komiteen ikkje fullt ut kan slutta seg til det materielle innhaldet i instruksen. Det forventar eg at fiskeriministeren har merka seg.

Komiteen er oppteken av å leggja til rette for ein differensiert størrelsesstruktur innan kystfiskeflåten og understrekar at «Finnmarksmodellen» innan torskefiskeria står fast. Komiteen sluttar seg til dei innskjerpingar og presiseringar som ligg i instruksen for den minste flåtegruppa. Elles viser komiteen til vedtaket i Fiskarlaget 4. februar i år, med eit forslag om justering av instruksen. Komiteen meiner at innspela frå Noregs Fiskarlag betre fangar opp balansen mellom omsynet til dei mindre fiskarfartøya og ønsket om ei opning for bevegelse mellom dei ulike gruppene, enn det som ligg i fiskeriministerens instruks.

Eg reknar med at statsråden har merka seg at samtidig som ein ber fiskeriministeren vurdere forslaget frå Fiskarlaget, legg Stortinget vekt på at forslaget frå Fiskarlaget er betre enn fiskeriministerens instruks. Eg har ei forventning om at fiskeriministeren i debatten avklarar om han har merka seg signala frå Stortinget.

Saka har skapa stort engasjement ute, og i prosessen på Stortinget er det mange parti som har strekt seg langt for å koma fram til ei einigheit. Og det er ein samla komité som understrekar at me meiner at den heilskaplege disku-

sjonen om framtidens kvotesystem skal takast som ein del av oppfølginga av Eidesen-utvalet, som legg fram si NOU i haust.

Til slutt: Ved ein inkurie som følgje av den raske saksbehandlinga, har det i siste setning i siste avsnitt i ein merknad frå komiteens fleirtal kome inn tre ord: «som egne saker». Dei tre orda var det aldri meininga skulle stå der.

Eg vil takka komiteen for ein hektisk og god prosess. Eg vil takka statsråden for rask ekspedering av dei spørsmåla komiteen har hatt. Og ikkje minst vil eg rosa komiteens medlemmar for viljen til å finna ei felles løysing. No er det fiskeriministeren og regjeringa som må ta saka vidare, og det bør skje så raskt som mogleg.

La meg leggja til at det er ei klar forventning frå Senterpartiets side at statsråden raskast mogleg endrar instruksen i tråd med det som ligg i innstillinga.

Odd Omland (A) [14:47:05]: Noe av det første Per Sandberg gjorde da han ble fiskeriminister, var at han 12. januar i år innførte en ny instruks. Instruksene dreier seg om hvordan søknader om utskifting til større fartøy i kystfiskeflåten skal behandles i forvaltningen.

Situasjonen før instruksene kom, var at søknader ble avgjort av en skjønnsmessig vurdering i fiskeriforvaltningen. Dette førte til et stort språk i de skjønnsmessige vurderingene ved de ulike regionskontorene, og relativt like søknader ble behandlet ulikt. Det er ikke bra. Derfor var det riktig at det ble innført en instruks med mer entydige retningslinjer, som kunne sikre likebehandling. Instruksene går imidlertid for langt etter vår mening, og åpner for at kvoter kan flyttes fra små til større båter uten at de blir gjenstand for noen vurdering i forvaltningen.

Det ble derfor mye debatt da den kom, og mange tok til orde for at den måtte stoppes og endres. I innspill til departementet tidlig i februar var Fiskarlaget tydelig på at saken er av en så stor fiskeripolitisk karakter at departementet burde ha foretatt en høringsrunde i næringen før instruksene ble fastsatt. Fiskarlaget ba om at departementet snarest måtte justere merknaden på flere punkter, uten at det ble gjort.

Også fra Arbeiderpartiets side har vi flere ganger tatt opp denne saken med fiskeriministeren uten at det har vært vilje til å gjøre noe, først i spørretimen 2. mars. Nå er det heldigvis en samlet komité – alle partiene står bak, også regjeringspartiene – som gir statsråden beskjed om at dette må vurderes på nytt.

Da instruksene kom, sendte regjeringen ut en pressemelding der instruksene ble begrunnet med forenkling og større valgfrihet for fiskerne. Etter min mening er det nok et eksempel på at regjeringen gjør endringer som begrunnes med forenkling, men i realiteten innfører ny politikk. Når en ikke har støtte i Stortinget, prøver en seg på den måten. Selv om denne instruksene først og fremst dreier seg om hvilke båter man skal kunne bruke, er det ingen tvil om at den påvirker flåten, og dermed også strukturen i kystflåten.

Vi er derfor enig med Fiskarlaget i at denne saken burde vært underlagt en helt annen behandling, og er derfor glad for at komiteen har fattet det vedtaket som fremmes her i dag.

For at det ikke skal være noen tvil: Arbeiderpartiet er enig i innføring av et skott for fartøy på under 11 meter, og komiteen har også påpekt at den innstrammingen støttes. Det er en liberalisering overfor dem som er 11 meter, som må endres for å sikre at vi fortsatt har en differensiert flåte. Det er også veldig gledelig at en samlet komité slår fast viktigheten av både en differensiert flåte og den såkalte Finnmarksmodellen.

Til slutt vil jeg takke både saksordfører og komité for et godt samarbeid og et godt utført arbeid.

Ove Bernt Trellevik (H) [14:51:01]: Denne saka som me i dag behandlar, handlar om ein instruks fiskeriministeren iverksette overfor Fiskeridirektoratet den 12. januar i år.

For det første var eg ikkje klar over at Stortinget greip inn på eit slikt nivå i forvaltninga. Ein slik instruks er ein forvaltningsmessig reiskap for å sikra likare praksis av forvaltninga si oppfølging av lov og forskrift. Og for det andre vaknar SV plutsleg etter seks månader og meiner at instruksen ikkje er rett – altså seks månader etter at han er trådd i kraft vaknar dei. Og for det tredje vert det kravd hurtigbehandling av ei slik sak – det er rett og slett ikkje til å tru.

Så må eg seia at eg er stolt over at me har eit storting som gjer at me kan hurtigbehandla saker som er viktige for nasjonen, men dette er ikkje ei slik sak, etter mi meining.

Eg har tidlegare skrytt av komitéleiar Pollestad for hans arbeid. Det kan eg dessverre ikkje gjera i dag. I dag vil eg ha protokollført den mest ramsalte kritikken som det er mogleg for ein komitéleiar å få for sitt arbeid.

For det første har det kun vore eitt formelt komitémøte i saka – det var framlegginga på måndag – og for det andre var komiteen ikkje vedtaksfør etter Stortinget sine reglar då nokre få representantar frå komiteen samla seg på eit kontor og fastsette både framdriftsplanen og at dette Dokument 8-forslaget skulle behandlast så raskt. Dette burde komitéleiaren ha passa på, etter mi oppfatning. Så vart det vel også hevda frå komitéleiaren si side at det låg føringar frå presidentskapet om at saka skulle hurtigbehandlast. Slik eg oppfattar det no i ettertid, stemmer heller ikkje det. Dette var kritikken til prosessen, som komitéleiaren har eit stort ansvar for.

Så til sjølve saka: Det er eit gammalt ordtak på Vestlandet som seier «Opp som ein hjort, ned som ein lort». Det må vera ei passende beskriving for representanten frå SV som har fremja dette Dokument 8-forslaget. Mekan til mageplask skal ein leita lenge etter – frå å villa låsa alle kvotar innan heimelsgruppene til Eidesen-utvalet sin gjennomgang av kvotesystemet føreligg, til det å støtta regjeringsspartia i å be regjeringa vurderer å implementera forslaga frå Fiskarlaget og melda tilbake til Stortinget på eigna måte. Eg kan ikkje anna enn kalla det for eit politisk mageplask for SV.

SV sine krumspring i denne saka vitnar om at dei ikkje har hatt kunnskapar nok om saka, om bakgrunnen for instruks, om instruksens sitt innhald og ikkje minst om instruksens sin verknad. Eg trur dette har vore ein lærerik prosess for fleire, og difor burde denne saka ha vore handsama

på ein heilt ordinær måte i komiteen, og ikkje som ei hastesak. Ein skulle tru det stod om rikets tryggleik, men det gjer det altså ikkje i denne saka her.

Så til det materielle i saka. Etter å ha fått oversendt fleire relevante dokument og god informasjon frå departementet, var det brei einigheit i komiteen om at noko måtte gjerast, og at den praksisen som eksisterte fram til 12. januar 2016, var uheldig. Statsråden fekk støtte for at det vart innført ein instruks.

Landsmøtet til Fiskarlaget bad i 2015 om endringar som skulle sikra at deltakartilgjenge for fartøy under 11 meter, ikkje lenger måtte tillatast for fartøy som var lengre enn 15 meter. Dette har instruksens ivareteke, og første utkast til instruks frå departementet var på langt nær så liberal som det Fiskarlaget sitt landsmøte bad om. I Fiskeridepartementet sitt første utkast til innstramming i instruks, var det i tillegg teke med at deltakartilgjenge med heimslengde under 15 meter ikkje skulle verta gjeve til fartøy over 21 meter eller meir, og at deltakartilgjenge med heimslengde under 21 meter ikkje skulle tildelast fartøy på 28 meter eller meir. Fiskarlaget foreslo altså meir liberalisering enn det departementet i sitt første utkast foreslo, og departementet justerte utkastet i tråd med innspelet frå Fiskarlaget. Men då vart det ramaskrik langs kysten. Så sende Fiskarlaget brev datert 5. februar 2016 til departementet og bad om justeringar som er meir i tråd med det opphavlege utkastet frå departementet. No ber Fiskarlaget likevel om at me får til ei endring som gjer at deltakartilgjenge under 15 meter ikkje lenger skal kunna gjevast til fartøy over 21 meter.

Når statsråden no skal vurderer denne saka igjen, oppmodar eg han til å sjå på det første utkastet frå Fiskeridepartementet, som vart sendt til Fiskeridirektoratet før iverksetjinga av denne forskrifta.

Oskar J. Grimstad (FrP) [14:56:21]: Det har vore ei merkeleg oppleving å sjå denne saka frå ho blei fremja som hastesak, til komitéinnstilling blei levert og presentert for media med eit oversal frå opposisjonen som saknar sidestykke.

Og eg må seie det forundrar meg å finne komitéleiar Pollestad i ei pressemelding som er direkte misvisande, ja ho er faktisk usann, slik det framstod. I NTB-meldinga stod det: «Stortinget stanser Sandbergs kvoteinstruks». Det var headingen. Det er feil, og det er usant.

Og SV proklamerte: «Fiskeriminister Sandberg prøvde å gi bort fisken vår til de rikeste rederne. I dag stanser Stortinget ham.». Feil! Det er faktisk usant også.

Vidare seier SV: «Dette er en etterlengtet seier og markerer et vendepunkt i kampen for at fisken tilhører folket og skal komme kystsammfunnene til gode.» Feil igjen, for det har aldri vore usemje om at dette er nasjonale ressursar som tilhører det norske folk.

Her prøver ein altså å lage ei historieforteljing på fullstendig feil premisser, for så å bløffe med at dette har vi no ordna opp i. Sosialistisk Venstreparti var altså einig, viss vi går tilbake og ser, i ein praksis som førte til store urettferdige utslag for søkjarar, der nokre fekk ja og andre fekk nei – på heilt identiske søknader. Det var det som var

bakgrunnen for at fiskeriministeren innførte ein instruks, at det skulle bli likebehandling i ei sak der ein såg at urett florerte. Og det er jo det som er saka her: Forvaltninga kunne ikkje fortsetje med den vilkårlege behandlinga denne typen søknader blei offer for.

Ein samla komité skriv i innstillinga at ein er opptatt av at det skal leggjast til rette for ein differensiert størrelsesstruktur innanfor kystfiskeflåten. Og det sluttar Framstegspartiet seg også til.

Men denne mistilliten til kystfiskarane som kjem fram frå fleire, der ein skal detaljstyre fiskaren frå vogge til grav, er påfallande. Haldninga er altså at fiskaren ikkje veit sitt eige beste. Så om fiskaren av tryggleiksgrunnar eller utstyringsgrunnar, eller for den del velværegrunnar, finn å ville kjøpe seg ein litt større båt, så ønskjer altså fleire å ta ifrå fiskaren denne valmoglegheita. Dette er så pinleg at det minner om debatten den gongen ein skulle velje om ein skulle gå frå svart/kvit-tv til farge-tv.

At fagavisa Fiskaren også klarer å prestere ein leiar med headinga «Pers nederlag», viser at det faglege fundamentet sviktar atter ein gong i denne redaksjonen, og er snart fagleg på linje med Se og Hør. Der ser ein ut for å vere meir opptatt av å ta fiskeriministeren enn å framstå som eit solid, fagleg godt fagorgan for ei av dei – om ikkje den – viktigaste næringane i landet.

Vel, konklusjonen er at ein har eit fleirtal bak seg: Ein samla komité ber fiskeriministeren vurdere om eitt eller fleire av punkta i brevet frå Noregs Fiskarlag er hensiktsmessig for ei eventuell justering av instruksen, og ber han kome tilbake til Stortinget på eigna måte.

Så spørsmålet går då vidare til Senterpartiet og Pollestad: Har Stortinget stoppa instruksen? Spørsmålet går også vidare til Sosialistisk Venstreparti: Kva fisk forsøkte statsråden å gi til dei rikaste? Det kunne også vore greitt å vite: Kven er blant desse rike sjarkeigarane som skulle få denne fisken?

Heilt til slutt: Kva er det Stortinget har føreslått fryst, slik det opphavelge forslaget frå representanten Knag Fylkesnes var? Nei, beskrivinga «politisk mageplask» er ei god og dekkjande beskriving av eit forslag som fekk ei hastebehandling som det ikkje fortente, men som blei akseptert.

Når ein fremjar eit forslag om «umiddelbar frys», og ein så er med på eit forslag der ein berre ber om at ministeren vurderer brevet frå Fiskarlaget, så har ein gått frå den eine grøfta til den andre, i alle fall reint politisk. Det trur eg alle ser i dag. Og det er synd at media har late seg bite på den presentasjonen som Knag Fylkesnes og fleire har stått bak. Denne saka er altfor viktig til at ho skulle oppleve å få ein sånn skjebne. Det viser at når det handlar om innhaldet i denne saka, er det svært få som har forstått kva det faktisk dreier seg om.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:01:23]: En kort bemerkning fra undertegnede: Aller først så gir Kristelig Folkeparti sin fulle støtte til innlegget fra saksordfø-

reren når det gjelder både innhold og prosess. Det var et gjennomarbeidet og godt innlegg.

Kristelig Folkeparti er opptatt av en bærekraftig fiskerier næring, som jeg tror et samlet storting er. Denne saken dreier seg om fiskekvoter og båtstørrelse. For Kristelig Folkeparti er det viktig at vi har en båtstørrelse som er tilpasset den biologiske næring som fiskerier næringen er. Vi har gjennom dagens innstilling gitt vår støtte til at den praksisen som var – med ulik praksis på de forskjellige distriktskontorene – var uheldig. Så vi gir vår støtte til at fiskeriministeren strammet inn og fikk til en lik praksis. Det er det ikke noen tvil om.

Det også for Kristelig Folkeparti et viktig signal å gi at vi hegner om de små båtene, ut fra hvor fiskeressursene er og hvilken fiskeripolitikk vi mener dette landet bør ha. Men det er også slik at sikkerhet og teknologi så å si alltid drar oppover i størrelse, enten det gjelder fiske eller andre områder. Nettopp derfor trenger man politikere som setter rammebetingelser, som hegner om de områdene som det er mulig å være små og gode på. Og så mener vi at Fiskarlaget hadde gode innspill i brevet som ble sendt i februar, og at det er viktige nyanser, og derfor ga vi vår tilslutning til punkt 11 i brevet.

Jeg begynte med å si at dette skulle være en kort bemerkning, og jeg trodde det skulle være det. Men etter å ha hørt representanten Trellevik og representanten Grimstad tidligere i denne debatten, ber jeg dem tenke gjennom den språkbruken de velger, den historiefortellingen de lager. Det er altså ikke slik som Grimstad sier, at det «blei akseptert» å behandle denne saken raskt. Det var et flertall for det. Kristelig Folkeparti og Venstre kunne ha stemt ned Høyre og Fremskrittspartiet i denne saken på saksbehandlingstid hvis vi ville det, men vi mente at denne saken skulle behandles nå og ikke vente til oktober–november. Det var ikke noe som «blei akseptert», men det var et flertall for. Så har vi ingen votering på den saken.

Undertegnede ba i møter om at denne saken ble beholdt på komiténivå, for jeg mente at denne saken – en instruks, som vi egentlig ikke har noe med, men som vi må inn i noen ganger – kunne vært beholdt og løst på komiténivå. Allikevel velger de to partienes representanter å løfte denne saken. Det forteller mye. Og den ble ikke bare løftet, men i samtaler før den ble løftet, så var det klare signaler om hva dette ville innebære hvis vi ikke kom til en enighet. Undertegnede og Kristelig Folkeparti har strukket seg langt. Da forventer jeg en helt annen språkbruk, en helt annen historiefortelling fra de to partiene som Kristelig Folkeparti er konstruktivt opposisjonsparti til. Dette har ikke vært konstruktivt fra representanten Trellevik og fra representanten Grimstad.

Pål Farstad (V) [15:06:13]: Jeg vil starte med å takke saksordfører for gjennomføringen av saksbehandlingsprosessen i komiteen på en konstruktiv og god måte. Det har vært nødvendig å gjøre det på dette viset fordi det var få, hektiske dager å behandle dette på. Jeg vil også understreke at Venstre ønsket – jeg sier ønsket – å behandle denne saken slik som det ble gjort, og slutter meg til det som re-

presentanten Hjemdal fra Kristelig Folkeparti presenterte nå nylig.

Dette er ikke en instruks om at fiskeriministeren skal endre instruksene. Men det er et budskap til fiskeriministeren om å se på saken i lys av bl.a. den debatt og de innspill som har kommet de siste månedene, både politisk og fra næringen. Politisk gjelder det både Stortingets behandling av sjømatindustrimeldingen i april og nettopp den behandlingen komiteen har hatt av denne saken de siste dagene, og som behandles i salen akkurat nå. Så pass dynamikk må vi holde oss med.

Denne saken handler om et regelverk utformet på en måte som har gitt store sprik i skjønnsmessige vurderinger og med potensielle ulikheter, f.eks. i hvordan man er blitt behandlet etter hvor man bor i landet. Det gir en for svak forutsigbarhet for den enkelte fisker og for den enkelte aktør. Ønsket og kravet om størst mulig forutsigbarhet for sin drift er noe som fiskere, slik som andre næringsutøvere, må kunne forvente at vi som politikere tar på alvor. Derfor var det riktig av fiskeriministeren å gi en instruks, slik han gjorde i januar. Jeg gir honnør til statsråden for at han ville sikre denne likebehandlingen, som er formålet med instruksene. At instruksene blir gjenstand for debatt og behandling, kan det ikke være noen grunn til å lage så stor ståhei om. Tvert imot viser det et ønske og en vilje til å finne fornuftige løsninger.

Forslagsstilleren tar opp et viktig spørsmål om bevegelse av kvoter mellom størrelsesgrupper i kystgruppen. Det er bra. For meg og Venstre er det viktig med debatt om grunnleggende prinsipper i fiskeripolitikken, om grunnleggende prinsipper for hvorfor og hvordan det skal være plass til både store og små fiskefartøy i norsk fiskeflåte. For det skal ikke være et øyeblikks tvil om at Venstre ønsker en differensiert fiskeflåte, og ingen har vel vært mer tydelig på at kvotefordelingen mellom flåtegruppene står fast enn det jeg og Venstre har vært. Da snakker jeg om hovedfordelingen i hele fiskeflåten. Det er ikke det som er kjernen i denne saken, men det hører med, og det er det viktig å si.

Jeg har hatt sansen for Norges Fiskarlags tilnærming til saken slik den ble gitt i februar, og har det fortsatt, fordi den balanserer behovet for å ta hensyn til både de mindre og de større fartøyene i kystflåten. Det ligger en bra dynamikk i forslaget fra Fiskarlaget. Det er også det komiteen i praksis sier i denne saken.

Til høsten skal utvalget som i stort har fått i oppdrag å utrede strukturspørsmål i fiskeflåten, levere sin innstilling eller utredning. Den helhetlige tilnærmingen til strukturspørsmål i fiskeflåten skal Stortinget ta seg av etter den tid. Utvalgsmedlemmene er godt oppegående folk som helt sikkert følger med i den fiskeripolitiske debatten som går, ikke minst om struktur. Det vil heller ikke forundre meg om de følger med i den debatten som dagens sak fører med seg. Men jeg er først og fremst opptatt av at utvalget jobber ufortrødent videre for å legge fram sine vurderinger og innstillinger om hvordan vi bør rigge oss for framtiden, slik at Stortinget så raskt som mulig kan foreta en helhetlig – helhetlig – behandling av strukturspørsmål i fiskeflåten.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:11:24]: Eg må først seie at eg er heilt einig med representanten Hjemdal. Det er ganske spesielle innlegg frå Trellelvik og Grimstad, og spesielt når ein kjenner bakgrunnshistoria. Det var jo opprinneleg Frank Bakke-Jensen som skulle vere saksordførar i denne saka, men han kunne ikkje. Pollestad tok over den jobben, motvillig, og gjorde han bra. Da synest eg rett og slett det er ganske dårleg gjort å kome med ein slik plutselig kritikk som ikkje har vore framført i prosessen i det heile.

Eg vil begynne med å takke presidentskapet og parti-gruppene for å ha opna opp for å hastebehandle denne saka. Det viser at ein har øyre på Stortinget, og at ikkje dei veggane som er her, er så tjukke som nokre vil ha det til. Ein har lytta til det engasjementet som har vore langs kysten, og det har vore eit stort, stort engasjement rundt denne saka.

For dette er ei sak av stor prinsipiell betydning som ligg gøymd i ein skog av kompliserte reglar. Ein instruks høyrer kanskje smått ut, men han grip faktisk inn i eit av dei store spørsmåla i norsk fiskeripolitikk: Kven skal fiske fisken? Etter at strukturkvotesystemet blei innført, kor ein kunne splitte og flytte fiskerettar frå ein båt til ein annan, har det vore ei brei einigheit om at dette handels-systemet ikkje skal få lov til å bli ein drivar i seg sjølv for ei heilt anna samansetning av fiskeflåten. Derfor etablerte ein «Finnmarksmodellen», kor ein grupperte flåten i ulike størrelsar, knytte fiskerettar til det og sette sterke avgrensingar på korleis ein kunne flytte rett ar opp og ned i systemet. På denne måten sikra ein at ikkje dette strukturkvotesystemet førte til ei fullstendig havarerer av sentrale idear i norsk fiskeripolitikk. Kvotetak og fylkesbindingar og ulike andre typar reglar er uttrykk for den same intensjonen.

For kva er den sentrale ideen i norsk fiskeripolitikk? Havressurslova formulerer formåla klart og tydeleg i § 1 og § 2: Fisken høyrer fellesskapet til og skal kome kystsamfunna til gode. Skal vi klare å skape eit fiskeri som realiserer dette overordna samfunnsmalet, må også fiskeria vere effektive. Sjølv om det er ulike oppfatningar av kor langt ein ønskjer å gå, er det i alle fall uansett einigheit på Stortinget om at norsk fiskeri treng både store, mellomstore og små fiskebåtar. Det gir ein vesentleg styrke for norske fiskeriar. Ein variert fiskeflåte er i stand til å utnytte meir av dei enorme rikdomane som finst i hav og fjordar, samtidig som det bidrar til å styrke bosettinga langs heile kysten. Dersom den minste kystflåten blir svekt, svekkjer ein òg kystsamfunna, mottaksstrukturen og evna til å utnytte dei mindre bestandane i fjordane. Allmenta tapar enormt på det.

Det er nettopp dette som er konsekvensen av fiskeriminister Sandbergs instruks av 12. januar. I sin iver etter å lage eit system som er føreseieleg, kor utfallet av søknad om å flytte og splitte kvotar varierer frå region til region, laga han ein instruks som gjer at ein kan flytte kvotar frå dei aller minste båtane heilt opp til dei aller største. Og kor store er no dei største båtane i kystflåten eigentleg? Etter at lengdeavgrensingane i kystflåten blei endra frå 28 meter til 500 kubikk er no dei største båtane i kyst-

fisket like store som dei aller største havgåande trålarane.

Ein barndomskompis av meg som er med i ein av dei store havtrålarane, fortalde meg nyleg at dei vurderer å flytte til kystflåten. Som han sa: Det er jo der dei store ekspansjonsmoglegheitene er, det er der vår bedrift kan vekse. Får Sandbergs instruks verke ei stund, vil det kunne føre til ein konsentrasjon av fisket, færre kystsamfunn vil ta del i det lukka fiskeriet, det vil svekkje kystsamfunn og svekkje den stolte kystkulturen som er ein sentral ingrediens i den norske identiteten. Det meiner eg er i direkte motstrid med kva som er dei overordna måla med norsk fiskeripolitikk.

På denne bakgrunn er eg veldig glad for komiteens innstilling i denne saka. Riktig nok går ikkje Stortinget så langt som SV ønskjer. Vi ønskjer å ramme inn dei ulike heimelsgruppene mykje strengare medan vi ventar på Eidesen-utvalet. Men at eit samrøystes storting seier klart ifrå at ein ikkje er einig i dei delane av instruksjonen som seier at ein skal kunne flytte kvotar frå dei minste båtane til dei største, er veldig, veldig viktig for oss i SV. Eg trur også det er veldig viktig for kysten vår.

Stortinget seier vidare at løysinga til Fiskarlaget er betre enn dagens instruks. Klarare kan ein vel ikkje seie det. Eg meiner at dette er både eit signal til ministeren og eit signal til dei ulike utvala og utgreiingane som går føre no, om kva norsk fiskeripolitikk eigentleg er.

Statsråd Per Sandberg [15:16:37]: Først bare så jeg kan senke skuldrene litt: Når forslagsstilleren fra SV, representanten Knag Fylkesnes, i sitt innlegg nå to ganger påstår at instruksjonen, eller at jeg i noen annen sammenheng, har åpnet for å flytte kvoter fra de minste båtene til de største, er det, med all respekt å melde, feil. Det er feil igjen. Da jeg fremmet instruksjonen 12. januar, laget jeg skottet mellom 11 meter og oppover. Jeg strammet inn og det ligger i instruksjonen. Men igjen – i dag – kommer disse påstandene fra representanten fra SV.

Så er det litt interessant, for i forslaget fra representanten Knag Fylkesnes vil han nærmest tilbake til funksjonen før 12. januar. Så åpnet man faktisk for at kvotene fra 11 meter kunne flyttes oppover. Nå er representanten fra SV med på å flytte kvoter fra 11–15 meter opp til 21 meter. Jeg skal prøve å la være å kommentere det noe mer, for faktisk forhold er at jeg fastsatte en instruks 12. januar 2016 – enkelt og greit – om krav til forholdsmessighet mellom driftsgrunnlag og fartøystørrelse ved tildeling av deltakeradganger. Det var ikke vanskeligere enn det.

Nå er jeg veldig glad for at komiteen og komitélederen – saksordføreren – og andre sier at det var helt riktig å komme med instruksjonen – det var helt riktig. Det er jeg veldig glad for. Derfor er jeg også veldig glad for at komiteen har avvist forslaget fra SV. Alle forslag fra SV er avvist. Det forslaget ville ha laget dramatiske forhold med tanke på det som komiteen nå faktisk er enig om. Det er ikke vanskeligere – hvis jeg får lov til å gå gjennom de fire punktene som komiteen ønsker at jeg skal vurdere på nytt, som kom fra Fiskarlaget:

Når det gjelder punkt én om deltakeradganger med hjemmelslengde 11–15 meter, vurderes det nå opp til 21

meter. Jeg har ikke noe problem med å vurdere det. Det sa jeg også den dagen instruksjonen ble fremmet, at man hele tiden må ha den typen ting til vurdering. Punkt to om behandling av deltakeradganger under 11 meter ble fastsatt i instruksjonen, så det er ikke noe mer å vurdere. Jeg håper ikke at komiteen mener at jeg skal vurdere det igjen, for der er vi enige alle sammen, selv om jeg er litt i tvil om representanten Knag Fylkesnes er enig. Når det gjelder punkt tre om at det anses ikke nødvendig, står det i instruksjonen – det er ivaretatt. Punkt tre er ivaretatt i instruksjonen. Punkt fire er kanskje litt komplisert med tanke på fiske etter makrell osv. Det skulle ikke forundre meg om det også er ivaretatt, for i mai endret jeg forskriften om fiske etter makrell. Det kan være nok, at det er ivaretatt. Men jeg skal selvfølgelig vurdere det. Jeg skal vurdere alt dette, og jeg skal ha dialog med komiteen, jeg skal ha dialog med Fiskarlaget – jeg har ingen problemer med det. Men det skapes et inntrykk av – jeg må også si det, selv om jeg har lært meg å leve godt med det – at man er mer opptatt av Per enn man er opptatt av å legge til rette for en næringsvirksomhet som skal vokse. Når det er Per som skal lide et nederlag, og det er Per som skal instrueres, tror jeg noen er på feil kurs. For det gagnar ikke næringen der ute. Jeg har ikke en gang en gummi-båt. De eneste intensjonene jeg har, er å følge opp de vedtak Stortinget har gjort, om at denne næringen skal det satses på. Da synes jeg, med all respekt å melde, de oppslagene jeg ser i dag, som skaper enorm forvirring der ute, er litt trist. Når man der ute nå står og jubler over at denne instruksjonen er stoppet, og at jeg er instruert og har gått på et tap, synes jeg er litt trist.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Else-May Botten (A) [15:21:58]: Instruksjonen kom i januar, som statsråden sier, og den 4. februar ba Fiskarlaget om at regjeringen skulle foreta en justering av denne instruksjonen. Arbeiderpartiets fiskeripolitiske talsperson Ingrid Heggø spurte tidlig i mars statsråd Tord Lien i spørretimen om hvorvidt statsråden var villig til å foreta endringer. Da sa statsråden at det var man villig til å gjøre hvis Fiskarlaget også var opptatt av dette. Men statsråden selv, som er fiskeriminister, har sagt gjentatte ganger at man kanskje ikke er interessert i det.

Nå er det nye toner her, så jeg er litt usikker på hva man skal forholde seg til. Men føler statsråden at han har håndtert denne saken på en god måte?

Statsråd Per Sandberg [15:22:46]: Ja, det synes jeg absolutt. Det er håndtert på helt korrekt måte. Jeg har lyttet til alle som har vært interessert i denne instruksjonen, både før og etter, og jeg har lyttet til Fiskarlaget. Men selv om det kommer innspill til politikk av ulik art fra ulike organisasjoner, er det vel ikke sånn at enhver regjering gjør det. Man gjør seg politiske vurderinger, og jeg har hele tiden svart at dette er under vurdering.

Nå har vi altså fått tallene på bordet. Denne instruksjonen har ikke ført til noen dramatisk endring i det hele tatt. Husk at for under 11 meter har vi gjennomsnittlig 300–400 saker hvert eneste år som gjelder omstilling og endring. Så

langt, etter den instruksen, har vi funnet seks saker, og de kunne like gjerne ha vært fremmet uavhengig av instruksen, for den går ikke inn i enkeltsakene. Det er det jeg har sagt hele tiden, helt siden instruksen ble fremmet: Hvis vi ser dramatiske endringer her, vil jeg selvfølgelig også være nødt til å justere. Men det har ikke skjedd dramatiske endringer.

Else-May Botten (A) [15:23:54]: Da er det interessant å spørre om statsråden vurderte å ha en høring i forkant når det gjelder den endringen av instruksen. I tillegg er vi interessert i å få vite når statsråden faktisk vil følge opp den enstemmige tilrådingen fra komiteen som blir lagt fram her i dag.

Statsråd Per Sandberg [15:24:15]: Man har ikke høringer om instruks, men høring om forskrift kan en kanskje vurdere. Men i dette tilfellet lå det altså til meg, og jeg har ikke hørt at det er noen som ønsket å endre forskriften. Hvis det er noen som ønsker å endre forskrift, stiller det seg helt annerledes. Men når det gjelder det skjønnet som skal fortelle hva forskriften gjør: Det er det jeg har gjort – jeg har endret den forskjellsbehandlingen som har ligget i forskriften. Det er det som er gjort her.

Så hører jeg at de aller, aller fleste er enig i den instruksen på det området. Det er det jeg har gjort – jeg har lyttet til alle som sier: Få bort denne urettferdige behandlingen. Og hvis man nå skal tilbakeføre til før 12. januar, må man akseptere gammel praksis. Praksisen har alltid vært der, det er bare det at den har vært byråkratisk, vanskelig for både næring, myndigheter og forvaltning, fordi den har vært ulik fra fylke til fylke. Nå er det lik behandling, og det er det jeg har gjort.

Geir Pollestad (Sp) [15:25:24]: Det med mest innhold i Fiskarlagets innspel er punkt 1, om at dei med heimslengd mellom 11 og 15 meter kan plasserast på fartøy, og om at ein skal ha eit lengdeskott på 21 meter. Det innspelet har fiskeriministeren hatt i fleire månader og har sikkert vurdert det.

Mitt spørsmål er: Når ein samla næringskomité skriv at ein meiner at Fiskarlagets innspel på ein betre måte «fanger opp hensynet til de mindre fiskefartøyene samtidig som det gis en viss åpning for bevegelse mellom de ulike størrelsesgruppene», og når komiteen og Stortinget gjev si støtte til det, vil det ha betydning for den vurderinga som statsråden skal gjere?

Statsråd Per Sandberg [15:26:16]: Alt det Stortinget foretar seg, har betydning for mitt virke. Det tror jeg jeg har sagt klart og tydelig tidligere også.

Det er en klar melding fra næringskomiteen om å innføre en ny grense – hvis det går an å si det på den måten. Det tror jeg at jeg også var ganske tydelig på fra talerstolen nå, samtidig som jeg nevnte de andre punktene, som jeg tror er ivaretatt. Da står vi igjen med et forslag til vedtak fra næringskomiteen og Stortinget, som ber meg vurdere å innføre en ny grense på 21 meter. Det skal jeg selvfølgelig vurdere.

Geir Pollestad (Sp) [15:26:54]: Som statsråden sa i innlegget sitt, har det vore relativt få saker så langt. Det ein fryktar, er at dette over tid vil føra til ei endring.

Mitt spørsmål er då: For å sikra at det er føreseieleg, og at færrest mogleg har føretatt forskjellige grep for å tilpassa seg regelverket, ser statsråden behovet for å endra instruksen raskt, dersom han skal endrast, slik at ein raskast mogleg får klarheit i kva regelverk som gjeld?

Statsråd Per Sandberg [15:27:33]: Hvis forskriften ligger fast og jeg ser en dramatisk endring når det gjelder flytting av kvoter eller splitting, har jeg instruksen, og den kan endres mye raskere enn en forskrift. Dette vil jeg følge nøye framover, samtidig som jeg tar beskjeden fra Stortinget alvorlig.

Jeg vil foreta en ny vurdering av hele problemstillingen rundt dette med 21 meter. Men hvis det skjer dramatiske endringer her, har jeg det verktøyet som er nødvendig for raskt å endre instruksen i så måte.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:28:22]: Det forslaget som ein samrøystes komité no løfter, som komiteen meiner er ei betre løysing enn den fiskeriministeren har landa på, er eit forslag som er svært, svært likt det opphavlege utgangspunktet til departementet sjølv, som då blei lufta med Fiskarlaget. Så klarte Fiskarlaget å rote det litt til for seg sjølv, men landa til slutt på det same standpunktet som departementet opphavleg hadde hatt. Dette kjem fram av e-postutvekslinga som vi har fått tilgang til. Det betyr at dette eigentleg er ferdigvurdert; det var på ein måte det standpunktet som departementet i utgangspunktet hadde.

Korleis vil ministeren stille seg til dette no? Det er jo rett og slett på mange måtar det opphavlege forslaget til ministeren sjølv.

Statsråd Per Sandberg [15:29:18]: Jeg er i hvert fall enig i at dette er et betydelig bedre forslag enn det SV fremmet – et forslag 169 representanter nå sier avgjort nei til, inklusiv forslagsstilleren selv, som ikke er enig i sitt eget forslag, men nå slutter seg til et kompromiss i komiteen som er mye bedre.

Jeg kan bare gjenta det: Når det gjelder det som står igjen her, ut fra mine vurderinger, er det punkt én i forhold til dette med hjemmelslengde 11–15 m og opp til 21 m. Der har jeg sagt, og jeg gjentar det: Det skal jeg ta en ny vurdering av, slik komiteen ber meg om, og så skal jeg komme tilbake til Stortinget på egnet måte, for det er det Stortinget ber meg om.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:30:05]: Eg har ikkje behov for å hovare. Eg bryr meg ikkje om Per, eg bryr meg om norsk fiskeripolitikk. Eg trur Per er opptatt av Per, eg er opptatt av norsk fiskeripolitikk.

I denne saka har vi rett og slett klart å få sett ein bom for det som kunne bli, på sikt, ei stor overflytting av fiskerettar frå båtar frå 11 m og oppover, heilt til dei aller største båtane på opptil 500 kbm lasteromsvolum. Det kunne blitt realiteten. Det ville kunne få veldig fatale konsekvensar for Noreg og for kystkulturen.

Vi veit at det er 28 søknader inne i det nye systemet som bygger på dette. Det er allereie få deltakertilgangar i fisket. Små endringar vil kunne få store utfall. Så spørsmålet mitt til ministeren er: Såg ministeren at dette ville kunne få konsekvensar for strukturen for fiskeria?

Statsråd Per Sandberg [15:31:11]: Jeg endret instruksjonen for å få en likebehandling. Det har ikke skjedd noen endringer før eller etter instruksjonen. Jeg kan gjerne sende det skriftlig til Knag Fylkesnes. Men det er klart at man ikke har fått gjennomslag for noe i hans forslag. Forslaget fra representanten Knag Fylkesnes og SV er forkastet.

Jeg må få lov til å si at jeg også er litt forundret over det forslaget, for i forslaget ber man først om umiddelbar frys av fiskeriministerens instruks, som er i strid, som noe som er feil, og så ber man regjeringen i påvente av Eidsen-utvalget låse alle fiskerikvoter. Alt dette er forkastet av Stortinget, og det er jeg veldig glad for.

Jeg er veldig glad for at politikere kan juble for politiske seire. Men dette er første gangen jeg opplever at noen hemningsløst går ut og jubler for et forslag som har blitt forkastet. Og når man da i neste runde slutter seg til en politikk som man i utgangspunktet er imot, er det også en merkelig form for jubel.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Frank Bakke-Jensen (H) [15:32:38]: Hvorfor flytter man kvoter? En viser til en rekke søknader der bedriftseiere eller båteiere har lyst til kanskje å modernisere fartøyet, eller kanskje kjøpe seg et litt større, tryggere fartøy. Vi vet at sjarkfiskerne med de minste båtene har Norges farligste yrke. Der har vi de største ulykkene, der har vi de fleste dødsfall. Veldig mange unge mennesker i dag vil både av hensyn til sikkerhet og for å skape seg en moderne arbeidsplass kanskje ha en større båt. Man samler rettigheter på et fartøy, og så vil man ha en større båt, en moderne arbeidsplass. Kanskje vil man gjøre plassen så trygg fordi man vil ansette en som kan være med? Er man to mann om bord i båten, er det en helt annen og mye tryggere arbeidsplass enn når man er enmannsfisker på en enmannssjark. De store fortellingene om at dette er redere med supertankere som kommer ned og gleser i seg kvoten, er ikke hele sannheten.

Det var viktig for oss å få likebehandling. Det er for at det skal være forutsigbarhet, det skal ikke være sånn at man føler at hvor man bor eller hvem man kjenner på et kontor, skal være bestemmende for om man kan utvikle bedriften sin, båten sin. Derfor var det viktig for oss å få gjort noe med denne instruksjonen.

Det har vært hevdet i denne debatten at vi i sjømatindustrimeldingen stoppet instruksjonen. Nei, det er ikke sånn. Ingenting i sjømatindustrimeldingen har tilbakevirkende kraft. Instruksjonen var signert lenge før det, så det er også tom politisk retorikk.

Så til hastebehandlingen. Representanten Knag Fylkesnes hevder her at jeg sa nei til saksordførerskapet fordi jeg

ikke kunne, jeg var nordpå. Nei, det er feil. Ja, det er riktig at jeg var nordpå. Ja, det er riktig at jeg ble spurt om å ta saksordførerskapet. Jeg pratet med komitélederen om det og fikk også svar på spørsmål om hvorvidt det var lagt føringer fra presidentskapet om at den skulle hastebehandles, for jeg lurte på hva som var så viktig med denne at vi var nødt til å ta den nå. Jeg har bare syv år i komiteen, og mange kan mer enn meg om disse tingene. Men det har bestandig vært sånn at i de sakene vi har hastebehandlet, har komitélederen tatt saksordførerskapet. Derfor sa jeg at hvis presidentskapet har sagt at denne skal hastebehandles, mener jeg komitélederen skal ta saksordførerskapet. Så viser det seg i ettertid at det er ikke riktig, det var ikke sånn det var. Det mener jeg er en uverdigg behandling. Det gjør ingenting positivt for politikken anseelse at vi får sånne hendelser.

Nå er saken behandlet, vi debatterer den nå. Det er veldig mange, inkludert meg, som har lært mye, mye mer om kvoter, deltakeradganger og flytting av kvote opp og ned. Veldig mange har lært veldig mye mer enn meg om hva Fiskarlaget mente i januar, og hva de så mente i februar. Min betenkelighet er at det skal ikke være for enkelt for interesseorganisasjoner å spille inn et kjapt forslag og så få det hastebehandlet på litt ugne betingelser i Stortinget, og det synes jeg dessverre har skjedd her.

Knut Storberget (A) [15:35:58]: Det er med en viss undring jeg har hørt noen av posisjonens representanter kritisere prosessen knyttet til denne saken, og dette har jeg har lyst til å si noe om, selv om representanten Odd Om-land for så vidt har gjort godt rede for Arbeiderpartiets standpunkt knyttet til dette. Vi ser at det var behov for å komme med instruks, men at man her faktisk gir et oppdrag til regjeringen på innholdet i dette, og jeg oppfatter jo – heldigvis – at statsråden håndterer det helt korrekt. Det skal han gjøre, han har for så vidt ikke noe valg, men jeg opplever det som veldig korrekt.

Samtidig har jeg behov for, for protokollens del, å gi anerkjennelse til den jobben som saksordføreren og komitélederen har gjort. Jeg synes det er lite elegant fra denne talerstolen i en stortingsbehandling å komme nå – etter en ganske intens saksbehandling – og signalisere det som representanten Trellevik og også langt på vei representanten Grimstad faktisk gjør.

Til det materielle innholdet mener jeg at SV er i sin fulle rett til å fremme denne type forslag, og jeg synes det er litt underlig å høre reaksjonen på det. Selv om man politisk ikke nødvendigvis er enig i ett og alt, er det jo partier som nå sitter i regjeringen som ynder å framstille seg som både maktkritiske og kritiske til «The Establishment» og ønsker å ha livlige politiske debatter. Ja, da må jeg si at denne run- den vi har hatt her, er det minste man bør tåle, og det er viktige politiske felt.

Når det gjelder selve saksbehandlingen i dette, synes jeg at saksordføreren og komitélederen har håndtert det på en forbilledlig måte og faktisk bidratt til at denne saken kan løses raskt, og ikke minst at man har klart å samle alle partier. Hvis man nå sier at dette er en eller annen form for mageplask, er det altså et mageplask som alle deltar i,

men som etter i hvert fall Arbeiderpartiets mening har en politisk betydning, og er en viktig del av fiskeripolitikken å diskutere.

Når det gjelder sjølve prosessen, må jeg si det at jeg var til stede under avgivelsesmøtet og skal ikke referere fra det, det er ikke god kutyme, men man har jo alle muligheter, hvis man var så misfornøyd med prosessen, til å fremme innsigelser mot prosessen under et avgivelsesmøte. Stortingets forretningsorden § 23 gir en mulighet for et mindretall i komiteen til å komme med en slik innsigelse, man trenger bare en tredjedel for å gjøre det. Jeg er noe overrasket over at man fremmer det i salen, når man ikke tok til orde for noen prosessuelle innsigelser da vi satt i komitémøte. Det er lite elegant. Jeg vil gi honnør for saksbehandlingen. Jeg mener også valg av saksordfører foregikk raskt, men på en korrekt måte. Det var fleksibelt, jeg mener saksbehandlingen var raus, og at det også ga et konstruktivt utfall.

Presidenten: Presidenten finner faktisk grunn til å gjøre oppmerksom på at det eneste presidentskapet har gjort, er å innstille overfor Stortinget på at denne saken ikke skulle behandles etter § 39 c, det vil altså si at vi bestemte at den skulle sendes til komiteen. Det var selvfølgelig opp til komiteen om den skulle behandles på denne siden av sommeren. Det har vært en diskusjon om hvilke saker som skal opp torsdag og fredag, for ikke å snakke om onsdag, og det er jo slik det er i et samspill mellom administrasjonen og presidentskapet.

Geir Pollestad (Sp) [15:39:51]: Eg føler behov for å gje nokre kommentarar til kritikken frå Trellevik og Grimstad. Eg meiner at kritikken er grovt urimeleg og feilaktig. Eg er svært glad for at Kristeleg Folkeparti, Venstre, Arbeidarpartiet og – reknar eg med – SV gjev støtte til den prosessen som har vore.

Berre for å ta litt om prosessen som har vore: Det er sånn at komiteen hadde møte 9. juni, og det går fram av protokollen at neste komitémøte ikkje var bestemt, men at det antakeleg skulle vera 15. juni for å leggja fram denne saka, så alt på det tidspunktet var det klargjort at denne saka skulle behandlast raskt.

Så er det sånn, som eg har oppfatta det – og her skal eg ikkje vera skråsikker – at når det vart akseptert at saka ikkje skulle behandlast etter § 39 c, så skulle ho behandlast etter § 39 b, men verta avgjort før sommaren. Det var bakgrunnen for at SV heller ikkje gjekk imot den saksbehandlingen som var. Det er uansett sånn at eg oppfatta det slik at det var eit fleirtal i komiteen som ønskte å behandla denne saka, og det var eit fleirtal i komiteen som på møtet 9. juni sa at i denne saka skulle me ha eitt møte, og det var då me skulle leggja fram saka.

Eg skal ta sjølvkritikk på eit punkt, og det er at eg ikkje i møtet 9. juni føreslo meg sjølv som saksordfører. Hadde eg vore kjend med at Frank Bakke-Jensen var i Nord-Noreg og ikkje i stand til å ta på seg jobben på så kort varsel, ville eg ha gjort det.

Så seier representanten Grimstad at det var sendt ut ei pressemelding frå Pollestad. Nei, det er ikkje sendt ut noka

pressemelding frå Pollestad i saka. Det står om saka frå NTB at Stortinget fortel statsråden at «det bør være større begrensninger på muligheten til å flytte kvoter fra små til store båter», og at me gjev «statsråden en mulighet til å justere kursen».

Det meiner eg det er fullt mogleg å lesa ut frå den innstillinga som ligg her, der me seier at me ikkje er einige i det materielle innhaldet, at me har større sans for Fiskarlaget sitt innspel, og dermed ber regjeringa vurdere å endra instruksen, altså gje ei moglegheit til å justera kursen.

Det er sånn denne saka er. At andre ønskjer å halda seg til andre sanningar, får me leva med.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:43:08]: Eg trur denne saka viser oss det gamle britiske uttrykket om at «the devil is in the details». Av og til må ein djupdykke ned i kompliserte reglar for å finne dei store prinsipielle diskusjonane. Kvifor flytter fiskarane på kvoter? Frank Bakke-Jensen stilte det spørsmålet, men la inn ein feil – eg veit ikkje om det var tilsikta eller utilsikta. Vi snakkar no om det systemet, eller instruksen, der du kan flytte kvote som er i f.eks. heimelsgruppe 11–15 meter. Det er spørsmål om kva for faktisk lengde av båten ein kan flytte den til. Her begynner det for dei aller fleste å bli vanskeleg å følge med. Da ein fann eit skjeringsstidspunkt på slutten av 1990-talet, bestemte ein seg for at: «OK, de som no er i fiske, de får rett til å fiske.» Ein såg på kva lengda på båtane deira var da og grupperte dei inn etter det.

Men tida har gått. Folk har bytta ut båtane sine, og folk har gått ut av fisket. Nokon har fått samla fleire kvoter etter at strukturkvotesystemet kom på plass. Det betyr at du kan ha ein båt eller ein kvote som er i 11–15-metersgruppa, men den faktiske storleiken på båten din kan vere over 20 meter, og du fiskar framleis i 11–15-metersgruppa. Det betyr at det vi behandlar i dag, handlar ikkje om at folk bytter ut båtane sine for å få sikrere båtar osv., eller at ein tar grunnkvoten din og berre bytter båt. Det er ikkje det vi behandlar her i dag. Det vi behandlar, er når folk strukturerer, når folk flytter frå sin eigen båt, f.eks. ein del av kvota og splittar til andre båtar. Det vi behandlar, er når deltakaråtgangar går ned, når ein legg inn årene, når ein blir gammal eller har lyst til å kome seg ut av yrket, eller prisen har blitt så høg at ein blir freista til å selje kvoten sin. Da kjem dette regelverket inn.

Eg var på det ekstraordinære årsmøtet til Fiskarlaget Nord den 3. juni i Tromsø. Det var eine og aleine kome i stand på grunn av denne instruksen. Raseriet og sinnet hadde berre vokse og vokse. Nordland Fylkes Fiskarlag var også til stades og sa akkurat det same. Eg har også vore på årsmøtet saman med fiskeriministeren til kystfiskarlaget. Den same beskjeden fekk vi der. På meg blei det berre slik at no må vi få gjort noko, for når fiskarane, som faktisk sjølv kan tene personleg på at det blir mogleg å flytte på kvoter – når dei reagerer på det på vegner av kystsamfunna – da meiner eg at vi som stortingsrepresentantar må lytte og agere.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:46:18]: Eg registrerer i debatten at representanten Hjemdal ikkje likar ordbru-

ken min om at representantforslaget «blei akseptert» behandla. No er det slik at komitéleiar Pollestad også brukte ordet «akseptert». Det handla om ein skulle behandle dette etter § 39 c, eller var det 39 b. Viss representanten Hjemdal framleis meiner at vi bør endre på det, skal eg ta den kritikken, men eg må innrømme at eg forstår henne ikkje heilt.

Eg registrerer også at Kristeleg Folkeparti og Venstre synest det er greitt at ein går ut i media med ei framstilling som er fullstendig feil. Ikkje med eitt ord kritiserer han opposisjonen eller dei som gjekk ut og presenterte saka fullstendig feil og på feil premiss. Det er altså greitt, men å kritisere det i harde ordelag, det må han spare Stortinget for. Eg blir litt forundra over det. Kritikken min gjekk på at det var urett og usant det som blei presentert. Det kjem eg til å fortsetje med viss det skjer seinare. «Like it or not,» på godt nynorsk.

Så nokre ord om saksbehandlinga. Eg har ikkje sagt eitt ord, eg, men blir kritisert for at eg tar til motmæle mot saksbehandlinga. Eg har ikkje sagt eitt ord om saksbehandlinga. Eg har ikkje sagt eitt ord om saksordførar. Det betyr ikkje at eg ikkje har ei meining om det, men eg har ikkje ytra eit einaste ord om det.

Men ein ting skal eg seie: Eg er glad for at ein samla komité fann å kunne einast om eit vedtak som høver for alle parter, for det er mange som har interesse i denne saka. Det er ikkje slik at det er eit eintydig fiskarmiljø som står bak det, den balansen var nødvendig. I tillegg fanst det ein urettferd der før instruksen kom på plass. At ein fekk fjerna denne urettferda som låg i den vilkårlege behandlinga frå desse fem kontora, er eg glad for.

Presidenten: Presidenten skal ikke ta stilling til denne saken som president, men vil gjøre oppmerksom på tre punkter i forretningsorden, slik at det ikke er noen misforståelse om hva de sier.

Det ene er § 39 c, som går ut på at saken skal legges ut til gjennomsyn i minst én dag, og deretter settes opp på dagsorden. Det har Stortinget stemt ned.

I § 39 b står det rett og slett: «Sendes til komité», og det er det som er vedtatt.

Så finnes det en bestemmelse i § 23 siste ledd om at en tredjedel av en komité's medlemmer kan anke til presidentskapet dersom de er uenig i framdriftsplanen i en komité.

Det er disse tre punktene som er referert i debatten.

Statsråd Per Sandberg [15:49:39]: Jeg ønsker selvfølgelig ikke å kommentere noen prosess på noen slags måte, men jeg må si at jeg er tilfreds. Denne saken har faktisk vist at det går an å handle raskt, og at det går an å ha en dialog. Jeg husker ikke når det var, men saksordføreren ringte i hvert fall til undertegnede – jeg vet ikke om jeg var i Italia eller i Russland. Det man har fått i etterkant av denne saken, er en omfattende kommunikasjon mellom mitt departement, statsråden og komiteen, der man har utvekslet mye dokumentasjon og fakta, som jeg tror faktisk har bidratt til å løfte kompetansen både her og der, og som

kanskje vil gjøre det enklere i framtiden, når vi skal ta tak i større saker.

Jeg er helt enig med saksordføreren i at det skal fremmes representantforslag. Jeg har vært på Stortinget lenge, og det er et initiativ som jeg ønsker velkommen fra flere, for slik får man også synliggjort forskjellene i politikken. Her har vi fått synliggjort at SVs politikk ikke er aktuell, og det er jo veldig greit. Men det må alltid være slik at man skal ha tilgang til det å fremme politikk.

Det er alltid slik at når man endrer politikk, enten det er i en forskrift, i en lov eller i en instruks, gir det litt utslag på politikken også. Det som bekymrer meg, er at man fra det norske storting gir uttrykk for noe som skaper en enorm entusiasme der ute blant organisasjoner, næringsliv og enkeltpersoner, som er helt feil. Når man nå i Natur og Ungdom jubler fordi Stortinget har stanset denne instruksen, må noen rette det opp, for instruksen er ikke stoppet. Når Fiskarlaget mener det er bra at jeg nå følger opp deres forslag, må noen rette det opp. Når noen faktisk mener at jeg har lidd nederlag fordi instruksen er stoppet og alt kvotesalg osv. er stoppet, må noen rette det opp. Når det gjelder dette, synes jeg vi alle sammen har noe til felles.

Jeg må gjenta det, for representanten Knag Fylkesnes er igjen inne på dette med kjøp og salg av kvoter: Dette er igjen en instruks for kjøp og salg av kvoter. Dette er en instruks som ene og alene i første runde handler om hvor langt staten skal gå i å bestemme hvor stort fartøy den enkelte skal få lov til å bruke – over 15 meter. Når det gjelder å stoppe kvoter, er det andre områder hvor man tar fatt i det. Der har vi nå et kvoteutvalg som kikker på det, selvfølgelig, men her handler det ene og alene om fartøyutforming.

Geir Pollestad (Sp) [15:52:55]: Eg føler berre behov for etter den runden som har vore, å retta merksemda på det som faktisk har skjedd, nemleg at det har kome eit initiativ frå SV som sannsynlegvis ikkje hadde fleirtal i Stortinget. Det har vore ein politisk prosess der partia har strekt seg langt, og komiteen har kome fram til ei samrøystes innstilling. Det er den me diskuterer i dag.

Sjølv om eg har forståing for både at rosen nokre gonger kan sitja litt langt inne, og at det er freistande å raljera over at SV sitt forslag har vorte endra på underveis, trur eg me skal gleda oss over at me har hatt ein god prosess. Eg har sjølv snakka med både leiaren i Fiskarlaget og generalsekretæren i Fiskarlaget, som eg veit har lese komiteens innstilling. Dei har ikkje basert seg på noko rykte, dei har lese innstillinga frå komiteen. Dei er oppegåande menneske, og dei set pris på det som komiteen hadde gjort.

Til slutt vil eg seia at eg har aldri ønskt å meina at representanten Grimstad har kritisert prosessen. Det som eg tok opp der, var spørsmålet om det var sendt ei pressemelding eller ikkje. Det har då ikkje skjedd.

Men lat oss tenkja at det snart er sommarferie. Kanskje debatten her har vist at fleire av oss kan trenga den!

Presidenten: Representanten Torgeir Knag Fylkesnes har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [15:54:50]: Eg skal prøve ikkje å seie noko som kan lokke talarar på lista her.

Ja, det stemmer, SV fekk ikkje nøyaktig vilja vår. Eg må ærleg talt innrømme at eg trudde det vel heller ikkje heilt. Vi ønskte å gjere det sånn at det berre var mogleg å flytte innanfor desse heimelsgruppene. Der situasjonen no i dag med instruksen til fiskeriministeren er at ein kan flytte heilt fritt mellom gruppene, vil vi berre låse dette til innanfor i gruppene. Så blei resultatet at ein kan berre flytte innanfor den nærmaste gruppa – det er det, ikkje meir enn det. For å seie det sånn: For meg er det akseptabelt. Det har stansa dei store utslaga dette kunne få.

Ja, vi skal høyre på fiskarane, men dette er også i allmenta si interesse, for det er fellesskapets ressurs. Det er ikkje sånn at det berre er fiskaranes meiningar i denne saka som er viktige. Det er faktisk i allmenta si interesse korleis vi skal fordele fiskeressursar i dette landet, og det meiner eg vi har funne ein god balanse på med dette vedtaket.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er Stortinget klar til å votere over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 23 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 5 og 6, fra Helga Pedersen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 7–9, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 10, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 11–19 og 21–24, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten gjør oppmerksom på at forslag nr. 20 ikke er tatt opp, og dermed heller ikke vil bli votert over.

Det voteres først over forslagene nr. 12–14 og 24, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 øke kommunesektorens inntekter med minimum 6 mrd.

kroner utover regjeringens forslag i kommuneproposisjonen for 2017.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til sterkere inntektsutjamning i inntektssystemet for kommunesektoren.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øremerke satsinger i rusomsorg, psykiatri og skolehelsetjenesten.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i budsjettet for 2017 legge fram forslag som muliggjør at Husbanken og Kommunalbanken finansierer en større del av kommunenes låneportefølje.»

Voteringstavlene viste at det var avgitt 95 stemmer mot og 4 stemmer for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 16.07.55)

(Flere representanter ga uttrykk for at de stemte feil.)

Presidenten: Presidenten ser at det er såpass mange som har stemt feil, at hun vil ta voteringen om igjen.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 98 mot 3 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.08.48)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 22 og 23, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge inn nødvendig statlig medfinansiering i kommunerammene slik at kommunesektoren kan nå sitt mål om klimagassreduksjoner og foreta nødvendige klimatilpassinger.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette krav om kompetanse på klima og miljø i kommunal forvaltning.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.09.12)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 15–17 og 21, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 øke den statlige medfinansieringen for ordningen med særlige ressurskrevende tjenester.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 legge fram en plan for opptrapping av lavterskel psykiatrilbud i kommunene.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 styrke fylkeskommunenes inntekter til regional utvikling.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunesektoren har finansielle rammer og har bygget opp tilstrekkelig tilbud til pasientene, før rus og psykiatri tas inn i samhandlingsreformen.»

Senterpartiet har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.09.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11 og 18, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i budsjettet for 2017 utrede og legge fram en modell for hvordan ekstraordinære statlige tiltaksmidler i perioder med økende ledighet kan settes inn for å bygge ned vedlikeholdsetterlepet i kommunal sektor.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om at finansieringen av veksttilskuddet og storbytilskuddet gjøres som et rent påslag til kommunene det gjelder, uten uttrekk av ramma.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 11 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.00)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 19, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i budsjettet for 2017 redegjøre for finansieringen av barnevernet i kommuner som har et helhetlig ansvar for 1. og 2.-linjen, og eventuelt foreslå endringer, slik at utgiftsdekningen i ulike kommuner blir likeverdige.»

Arbeiderpartiet har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 66 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.23)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn en økning i kommunesektorens inntekter med 3 mrd. kroner slik at veksten i frie inntekter for 2017 settes til intervallet 6 ¾ til 7 mrd. kroner.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 94 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.46)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 7–9, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å trekke tilbake forslagene om å bruke 100 mill. kroner av skjønnsmidlene til en ordning med infrastrukturtiltak til kommuner som slår seg sammen. Likeledes å ikke gjennomføre ordningen med ekstra overføring på 200 mill. kroner (halvårsvirkning på 100 mill. kroner for 2017) til kommuner med over 9 000 innbyggere etter sammenslåing som danner nytt regionsenter.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at gjennomføringen av revidert inntektssystem for kommunene utsettes. Som grunnlag for å fremme nytt forslag nedsettes et bredt sammensatt offentlig utvalg for å utrede kriteriene i utgiftsutjevningen og de regionalpolitiske tilskuddene. Innstillingen gjøres til gjenstand for en bred høring før forslag framlegges for Stortinget.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 gjeninnføre ordningen med 100 pst. refusjon av utgiftene til barneverntiltak utover den kommunale egenandelen.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 91 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.11.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen øremerke 300 mill. kroner til opptrappingsplan på rusfeltet.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de vil stemme for forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 66 mot 35 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.11.58)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i statsbudsjettet for 2017 øke kommunesektorens inntekter med minimum 3 mrd. kroner utover regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2017.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 68 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.12.22)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen understreke overfor fylkesmennene at deres rolle er å veilede kommunene og oppsummere prosessene, og ikke overprøve lokaldemokratiske beslutninger.»

Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.12.50)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1–3, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovforslag som, uavhengig av kommunal eller ikke-kommunal drift, sikrer full åpenhet rundt sentrale kvalitetsindikatorer, herunder bemanningssituasjonen, ved tjenester kommunene har ansvaret for.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre selskapskatten som en statlig skatt.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utfase forsøket med statlig finansiert eldreomsorg fra 2017.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 59 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.13.16)

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget gir Kommunal- og moderniseringsdepartementet fullmakt til å fordele etter skjønn 2 360 millioner kroner for 2017. Beløpet foreslås bevilget over kapittel 571 Rammetilskudd til kommuner og kapittel 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget ber regjeringen vurdere å implementere forslagene fra Fiskarlaget og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

Votering:

Komiteens innstilling til I ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

II

Dokument 8:105 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes om umiddelbar frys av fiskeriministerens instruks, som i strid med Stortingets ønske åpner for overføring av fiskekvoter – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling til II ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 3 [16:14:47]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Det gjør det ikke.

Da gjenstår det bare for presidenten å ønske alle en hyggelig kveld. – Møtet er hevet.